

ပဋိပတ္တိပုသဉ် ပရိယတ္တိသို့

ဦးကံညွန့်ပါရမီ၊

(သုတေသနပြုသည်)

၁

အောင်သင်း
မိတ်ဆက်လွှာရေးသည်

ပဋိပတ္တိမုသုဉ် . . .

ပရိယတ္တိသိ
တ

ဦးကညွန် (ပါရမီ)

စာမူခွင့်ပြုချက်
မပျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်

၅၇၅/၂၀၀၁ (၉)
၆၁၀/၂၀၀၁ (၁၀)

မပျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း

စိုးစံဝင်း (Future World)

၂၇၆၆ ပုံနှိပ်သူ

ဦးရဲမြင့် (မြ-၀၆၁၀၃)
အမှတ်(၅၃/၆)၊ ၅၅-လမ်း၊
ပုဇွန်ဟောင်းမြို့နယ်။

၁၅. ၁၁. ၁၁

ယုတ်ဝေသူ

စစ်သည်တော်စာပေ
ဦးသန်းဆွေ
၁၁၃၁/တ၊ ဥယျာဉ်လမ်း၊ ဒဂုံ(တောင်)။

စာအုပ်ချုပ်

ဇော်ချိုတင့် (Future World)

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်

အုပ်ရေ

၁၀၀၀

တန်ဖိုး

J.C.C

မာတိကာ

နိဒါန်း	
ရည်ရွယ်ချက်	
ဝိပဿနာဘာဝနာ	၁
ပဋိပတ်မှသည် ပရိယတ်သို့	၆
ပရိယတ်မှသည် ပဋိပတ်သို့	၉
ဆောက်တည်ရသောသီလနှင့် မြဲမြံသောသီလ	၁၃
လက္ခဏာရေး (၃)ပါး	၁၉
သစ္စာ (၄) ပါး တရားတော်	၂၅
သစ္စာ (၄) ပါးကို သစ္စာဉာဏ်ဖြင့်သိခြင်း	၃၅
သစ္စာ (၄) ပါးကို ကိစ္စဉာဏ်ဖြင့်သိခြင်း	၃၉
သစ္စာ (၄) ပါးအား ကတဉာဏ်ဖြင့်သိခြင်း	၄၄
ခန္ဓာ (၅) ပါး ခန္ဓာမှာရာ	၅၁
မဂ္ဂင် (၈) ပါး	၆၆
သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄) ပါး	၇၁
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်	၈၀
အတ္တဆိုသည့်ပြဿနာ	၈၄
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားနဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို	၈၉
ဘယ်လိုကွာနိုင်တာလဲ	
နိဂုံး	၉၅

နိဒါန်း

မြတ်ဗုဒ္ဓသည် ဓမ္မဆိုင်ရာတို့တွင် ဝိဘဇ္ဇာ၊ ဝိစာရဏာ၊ ဝေဖန်မှု၊ ဆန်းစစ်မှုကို အလေးပေးသည်။ ဆင်ကန်းတောတိုင်း၊ အရမ်းယုံ၊ အကန်းယုံမျိုးကို မြတ်ဗုဒ္ဓအနေနှင့် လက်မခံ။ စဉ်းစားဆင်ခြင်ဉာဏ်မသုံးဘဲ ပြောသမျှကို ယုံကြည်တတ်၊ လက်ခံကျင့်သုံးတတ်သူများကို မြတ်ဗုဒ္ဓက ဂူညံ့ (အန္ဓ) ဟူ၍ သတ်မှတ်သည်။ “အန္ဓ” ဟူသော စကား၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ လောကီလောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာအကျိုး တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေဘဲ စဉ်းစားဉာဏ်မသုံးသည့် နုလပိန်းတုံးများသာ ဖြစ်သည်ဟု ဖတ်ကြား မှတ်သားဖူးပါ၏။

ကာလာမသုတ်တွင် မြတ်စွာဘုရားက ပယ်ရှားရမည့် တရားနှင့် လက်ခံကျင့်သုံးရမည့်တရားတို့ကို ကာလာမ အမျိုးသားတို့အား ဟောကြားခဲ့သည်မှာ-

(၁)

* ဤတရားတို့ကား အကုသိုလ်တရားတို့တည်း၊ အပြစ်ရှိသော တရားတို့တည်း၊ ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့ ထိုက်သည့် တရားတို့တည်း၊ ဤတရားကို လက်ခံ ကျင့်သုံးခဲ့သော် အကျိုးမဲ့ ဖြစ်မည်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်မည်ဟု သင်တို့ ကိုယ်တိုင် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာဝေဖန်၍ သိရှိခဲ့လျှင် ထိုတရားများကို ပယ်ရှားကြရမည်။

* ဤတရားသည်ကား ကုသိုလ်တရားတို့တည်း၊ အပြစ်မရှိသော တရားတို့တည်း၊ ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းထိုက်သော တရားတို့တည်း၊ ဤတရားကို လက်ခံကျင့်သုံးခဲ့သော် အကျိုးရှိမည်၊ ချမ်းသာမှု ကို ရမည်ဟု သင်တို့ကိုယ်တိုင် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာဝေဖန်စိစစ်၍ သိရှိခဲ့လျှင် ထိုတရားများ ကို လက်ခံ ကျင့်သုံးကြရမည်။ ဟု ဟောကြား တော်မူခဲ့သည်။

ဤဟောကြားချက်သည် မြတ်ဗုဒ္ဓက အမှန်တရားကို ရှာကြံနိုင်ကြရန် နည်းလမ်း ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အမှန်တရားကို ရှာသည်ဆိုရာ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားခဲ့သည့်တရားများကိုပင် မည်သို့ ဆိုလိုခဲ့သည်၊ မည်သို့ ကောက်ယူသင့်သည် စသည့် အဓိပ္ပာယ်

(၈)

ဖွင့်ဆိုချက်များအပေါ်တွင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ ဟောကြား
သင်ပြချက် အစစ်အမှန်ကို ရရှိရန် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်၊ ထိုးထွင်း
ဉာဏ်ဖြင့် ဝေဖန်စိစစ်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူသင့်ပါသည်။
တရားဓမ္မတို့အပေါ်တွင် အတိမ်အနက် အမျိုးမျိုး အဓိပ္ပာယ်
ကောက်ယူနိုင်ပါသည်။ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် အနိမ့်အမြင့် ရှိကြ
သလို အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုရာတွင်လည်း အနိမ့်အမြင့် ရှိနိုင်ပါ
သည်။ ဤအချက်ကို စာရေးသူ သိရှိသဘောပေါက်လာ
သည့်အခါ မိမိတွင်ရှိနေသော သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယ
ဉာဏ်နှင့် ဘာဝနာမယဉာဏ်အပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ပရိယတ်
နှင့် ပဋိပတ်တရားဓမ္မအမြင်တို့ကို တစ်ဦးတည်း စိစစ်ဝေဖန်
သုံးသပ်ထားရုံမျှနှင့် မလုံလောက်ကြောင်း သိရှိလာရပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုရာတွင် “ကျမ်းငယ် တစ်ဆူ
ဖြစ်မြောက်လာအောင် ပြုစုခြင်း” ဆိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်၊
ရည်မှန်းချက်မရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်ုပ်သည်
ငယ်ရွယ်စဉ်က ဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းစာကြီးများကို စနစ်တကျ
လေ့လာသင်ကြားနိုင်သည့် အခွင့်အရေးမျိုး မရရှိခဲ့ခြင်းကြောင့်
ဖြစ်ပေသည်။ အသက်ကြီးခါမှ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်
ပွားများခြင်း၊ ပရိယတ္တိစာပေများကို မြန်မာစာဖြင့်
လည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်စာဖြင့် လည်းကောင်း စာအုပ်
ကြီးငယ် တွေရာရှာဖွေစုဆောင်း၍ ဖတ်ကြားခြင်း၊ မှတ်သား

(ဃ)

ခြင်းဖြင့် ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် အသိဉာဏ်များကို စုဆောင်းလျက် ရှိနေသူသာဖြစ်ပါသည်။ စုဆောင်းထားပြီးသည့် စာအုပ် စာတမ်းများမှာ စာအုပ်ဘီရိုတို့တွင် အပြည့် ရှိနေသည့် တိုင်ကောင် ဖတ်၍နားလည်ခဲ့သည်များ ရှိသလို နားမလည် နိုင်သည့် တရားစာပေများလည်း တပုံကြီးပင် ရှိနေပါသေး သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မိမိကိုယ်မိမိ ပရိယတ္တိ ကျွမ်းကျင်သူ တစ်ယောက် မဟုတ်သေးဟု သတ်မှတ်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

မြတ်ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားက တရားဓမ္မတို့အပေါ်တွင် မိမိကိုယ်တိုင် အမှန်ဟုသဘောမပေါက်ပဲ လက်ခံကျင့်သုံးရန် မသင့်ကြောင်း၊ ဝေဖန်သုံးသပ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ စိစစ်ကြည့်ရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ အကြိမ်ကြိမ် ဟောကြားခဲ့ရာ မိမိကိုယ်တိုင် ဘာဝနာတရား အားထုတ်ခြင်း၊ ဓမ္မစာပေများကို ဖတ်ရှု လေ့လာခြင်းတို့မှ ရရှိသော အသိတရား၊ အရှိတရားတို့ အပေါ်တွင် အချိန်နှင့်အမျှ ဝေဖန်သုံးသပ်လျက်ရှိပါသည်။

ကျွန်ုပ်သည် အသက် ၃၉-၄၀ အရွယ်မှစတင်၍ ဘာဝနာ တရားများကို စတင်အားထုတ်လာခဲ့ရာ တရားယူး ရလာပြီဟု မပြောဆိုထိုက်သော်လည်း ကာမစ္ဆန္ဒ နိဝရဏ စသော တရားများ လျော့ပါးကွယ်ပျောက်စေနိုင်သည့် တရား များကို သိခွင့်ရရှိလာပါသည်။

(c)

ဥပမာ-ငယ်ရွယ်စဉ်က အပါယ်ငရဲ ကျရောက်ရမည် ကို ကြောက်ရွံ့၍ “သူ့အသက် သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ် ပါ၏” ဟူသော သီလ ဆောက်တည်ရခြင်း အကျိုးသည် အသိဉာဏ်မပါ မိရိုးဖလာအဆင့် ရှောင်ကြဉ်ရခြင်းမျိုး ဖြစ်သဖြင့် ပြည့်စုံမွန်မြတ်သည့် သီလ ဆောက်တည်ခြင်းဟု မဆိုသာပေ။ မိမိကိုယ်၌ကပင် ခန္ဓာမှာ ဉာဏ်ရောက်၍ ကိုယ်တွေ့ တရားဓမ္မများအပေါ် မှုတည်ပြီး -

- သူ့အသက်သတ်လိုသောဒေါသ (ဗျာပါဒနိဝရဏ) မရှိခြင်း။
- သူတစ်ပါးပစ္စည်းဥစ္စာကို ခိုးယူလိုသည့်လောဘ (ကာမစ္ဆန္ဒ နိဝရဏ) မရှိခြင်း။
- သူတစ်ပါး ကာမပိုင်ရှိသူကို ပြစ်မှားနိုင်လောက် အောင် မောဟ(အဝိဇ္ဇာ) မရှိခြင်း။

စသည့် အသိတရားများဖြင့်သီလ လုံခြုံနေမှသာ ပြည့်စုံ မွန်မြတ်သည့် သီလဆောက်တည်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မှန်ကန်သည့် အယူအဆများ ထိုးထွင်းဉာဏ်များ ပေါ်ပေါက် လာဖူးပါသည်။

မိမိမွေးရာဇာတိဖြစ်သော တောင်တွင်းကြီးမြို့မှ ပိဋကတ်စာပေ ကျမ်းကျင်သော ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး

(၈)

သည် နိုင်ငံတော်၏ ပင့်ဖိတ်ချက်အရ သာသနာတော် သန့်ရှင်းရေးကိစ္စဖြင့် ရန်ကုန်သို့ကြွရောက်လာရာ စာရေးသူ ၏ အိမ်သို့ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ရောက်ရှိလာခဲ့ပါသည်။

ဆရာတော်ကြီးအား ငါးပါးသီလနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး မိမိ၏အမြင်၊ အယူအဆကို လျှောက်ထားစုံစမ်းကြည့်ရာ ဆရာတော်ကြီးက “ဒကာ-သမုဒ္ဒရာကြီး မည်မျှနက်ရှိုင်း သော်လည်း တိုင်းထွာကြည့်တဲ့အခါ (၁၀)ပေ နက်တဲ့ နေရာကို တိုင်းလျှင် (၁၀)ပေအနက်ရှိတယ်ဆိုတာကလည်း မှန်တယ်။ ပေ (၁၀၀)နက်တဲ့နေရာကို တိုင်းလျှင်လည်း ပေ(၁၀၀) အနက်ကလည်း မှန်တာပေါ့” ဟု ဖြေကြားခဲ့ပါ သည်။ ဒီလိုအဖြေကိုရလိုက်တော့ တရား အားထုတ်လာမှ မိမိအသိအမြင်၊ အယူအဆက ပိုမိုနက်ရှိုင်းလာတာပါပဲလို့ သိခွင့် ရလိုက်ပါတယ်။

အသက် (၅၀)ကျော်အရွယ်ရောက်ခါမှ ပရိယတ် စာပေများကို စတင်လေ့လာခဲ့ရာ မိမိအသိအမြင်နှင့် မိမိဉာဏ်မှီသလောက်တို့မှာ အချို့စာပေရေးသားဖွင့်ဆိုချက် နှင့် အချို့သော အချက်အလက်များ၌ နားမလည်ခြင်း၊ သဘောမပေါက်နိုင်ခြင်း၊ အချို့သည် မိမိ ပဋိပတ်အသိအမြင် တို့နှင့် ညီညွတ်အောင်ညှိနှိုင်းမရသည့်အခါ ဓမ္မာစရိယများ၊ စာပေကျမ်းကျင်သူများထံ ချဉ်းကပ်မေးမြန်းရပါသည်။

(ဆ)

မြတ်စွာဘုရားကလည်း ဝေဖန်မှု၊ ဆန်းစစ်မှုတို့ကို အလေးပေးခဲ့သည် မဟုတ်ပါလား။

သို့နှင့်ပင် စိစစ်ဝေဖန် မေးမြန်းလေ့လာမှုများ ပြုလုပ်သည့် အလေ့အထ ရှိလာခဲ့ရာမှ တစ်နေ့၌ နာယကကြီး ဦးဝင်းရွှေ (သီရိဂေဟာ) ထံမှ ဖိတ်ကြားလာပါသည်။ ဓမ္မသာကဏ္ဍအဖွဲ့တစ်ခုရှိကြောင်း၊ စာတတ်ပေတတ်ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူများပါဝင်ကြောင်း၊ တရားဓမ္မနှင့် ပတ်သက်လျှင် ပါဝင်ဆွေးနွေးနိုင်ကြောင်း ပြောလာသဖြင့် မိမိဆန္ဒအား နတ်သိကြားများက ဖြည့်စွက်ပေးလိုက်သလားဟု တွေးမိပါသေးသည်။

ဓမ္မသာကဏ္ဍအဖွဲ့တွင် အဓိကကျသော နာယကကြီးများမှာ- ဆရာကြီး ဦးကျော်ထွတ်(မဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိကဇေ)၊ ပုဂံ ဦးခင်မောင်ကြီး၊ သီရိဂေဟာ ဦးဝင်းရွှေ၊ ဆရာမကြီး ဒေါ်မြတင်၊ ပါမောက္ခ ဦးကိုကိုကြီး စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအဖွဲ့တွင် စာရေးသူသည် (၅)နှစ်ကျော်မျှ ပါဝင်ခဲ့ပြီး မိမိမရှင်းမလင်းဖြစ်နေသည်တို့ကို မေးခွန်းပုစ္ဆာများအဖြစ် တင်ပြမေးမြန်းခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ မသိနားမလည်သေးသည်များကို အဖွဲ့ဝင်များက ဝိုင်းဝန်းရှင်းလင်း ဖြေကြားကြသဖြင့် ပိုမိုမှန်ကန် ကောင်းမွန်သည့်အမြင်၊ အသိတို့ကို တန်ဖိုးထား ရရှိခဲ့ပါသည်။

(၉)

ဓမ္မသာကဏ္ဍအဖွဲ့တွင် ပါဝင်လာခဲ့သော (၅)နှစ်တာ အတွင်း မိမိကိုယ်တိုင် တင်ပြခဲ့သော တရားမေးခွန်းအချို့ကို ဖော်ပြရပါလျှင် -

(၁) တရားအားထုတ်နေသော ယောဂီများ ပြောလေ့ရှိကြတဲ့ ဖြစ်ပျက်ဆိုတာ ဘာဖြစ်တာ၊ ဘာပျက်တာကိုပြောပြီး၊ ဘယ်လိုနားလည်နေကြတာလဲ၊ ဖြစ်ပျက်ဆုံးတယ်ဆိုတာကို ဘယ်လို နားလည် သဘောပေါက်သင့်ပါသလဲ။ ဆရာကြီး ဦးရွှေအောင်က ဖြစ်ပျက်တို့ ကုန်ဆုံးရာကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်နိုင်၏ဟု ဆိုထားပါသည်။

(၂) အပါယ် (၄)ဘုံတို့သည် သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ နေထိုင်ရာအိမ်နှင့်တူသည် (စတ္တာရော အပါယာ သကဂေဟ သဒိကာ) ဟုဆိုသည့် အဓိပ္ပာယ်မှာ အချိန်တန်လျှင် အိမ်ပြန်သကဲ့သို့ အပါယ်(၄)ဘုံသို့ ပြန်ကြရမည်သာဖြစ်သည်ဟုဆိုပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း။

(၃) သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဘယ်ဟာကအရင်လဲဆိုတဲ့ ပြဿနာကို မိုးကုတ်ဆရာတော်

(၅)

ဘုရားကြီးက သမ္မာသင်္ကပ္ပက အရင်ဆိုလဲ မှန်တယ်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိက အရင်ဆိုလဲမှန်တယ်။ နှစ်မျိုးလုံးမှန်တယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးခဲ့တဲ့ အပေါ်မှာ ဆွေးနွေးကြစေလိုပါတယ်။ သမ္မာ သင်္ကပ္ပကအရင်ဆိုတာက၊ ပုထုဇဉ်များ အတွက်မှန်ပြီး၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကအရင်ဆိုတာ အရိယာများအတွက်မှန်တယ်လို့ သိရပါတယ်။

(၄) သစ္စာ (၄)ပါးမှာ သမုဒယကအကြောင်း၊ ဒုက္ခ သစ္စာကအကျိုးဆိုတာ ရှင်းပါတယ်။ နိရောဓ သစ္စာနဲ့ မဂ္ဂသစ္စာ ဘယ်သစ္စာကအကြောင်း၊ ဘယ်သစ္စာက အကျိုးပါလဲ။

(၅) သစ္စာ (၄)ချက် တပြိုင်နက်လို့ ရေးသားထား တာကို ဖတ်ဖူးပါတယ်။ ဒီလိုပဲနားလည် နေကြပါတယ်။ ဘာကြောင့် တပြိုင်နက် ဖြစ်ရတာပါလဲ၊ ဒုက္ခသစ္စာကို ကိုယ်တိုင် သိပြီးမှ ဒုက္ခရဲ့ အကြောင်းရှာတဲ့အခါမှ သမုဒယကြောင့်ပါလားလို့ သိရတာ မဟုတ် ပါလား။

(ည)

(၆) တရားအားထုတ်နေသော ယောဂီတစ်ဦး သည် ဒီဘဝမှာ ငါတော့အပါယ်လွတ်ပြီလို့ သိနိုင်ပါသလား။ သိနိုင်တယ်ဆိုရင် ဘယ်လို နည်းနဲ့သိနိုင်ပါသလဲ။

(၇) သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါးကလဲ ဝိပဿနာ ကျင့်စဉ်ပါပဲ။ မဂ္ဂင် (၈)ပါးကလဲ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ကျင့်စဉ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဘယ်ကျင့်စဉ်ကို အရင်စပြီး ကျင့်ရမှာလဲ။

ကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိဘဇ္ဇဝါဒကို လေးစား လိုက်နာသူဖြစ်ပါသည်။ မသိနားမလည်၍ မေးမြန်းရသည်ကို သေးသိမ်သည်ဟု မထင်ပါ။ ဤစာအုပ်သည် တတ်သိနား လည်သော ဆရာတစ်ဆူအနေဖြင့် ရေးသားပြုစုခြင်းမဟုတ်ပဲ မိမိကဲ့သို့ စိစစ်ဝေဖန် သုံးသပ်လိုသူများ၊ ဘုရားတရားတော်ကို မိမိကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် အနိမ့်အမြင့်နှင့် ညီညွတ်သောအမှန် တရားကို ထိုးထွင်းသိရှိရန် ကြိုးစားနေသူများအတွက် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းဖွယ်ရာ အချက်အလက်များကို တင်ပြလို သည့် သဘောမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ပရိယတ္တိစာပေကျမ်းကျင် သော ဆရာတော်ကြီးများ၊ ဆရာကြီးများနှင့် ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများအနေဖြင့် စာရေးသူ၏

(၄)

အသုံးအနှုန်း၊ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ မှားယွင်းမှုရှိပါက
ခွင့်လွှတ်ကြပါရန်နှင့် ပြုပြင်သင့်သည့် အသုံးအနှုန်း၊ အယူ
အဆတို့ကို ပြုပြင်ပေးပါရန် အနူးအညွတ် တောင်းပန်လျက်
ဤနိဒါန်းဖြင့် ပူးဇော်ကန်တော့လိုက်ပါသည်။

အတ္တဒိပါ အိက္ခဝေ ဝိဟရဏ အတ္တသရဏာ အနုညာသရဏာ

ဓမ္မဒိပါ အိက္ခဝေ ဝိဟရဏ ဓမ္မသရဏာ အနုညာသရဏာ။

(ဒီ - ၈၅)

(သံ - ၃၅)

ရည်ရွယ်ချက်

အကျွန်ုပ်သည် ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်က သားသမီးများ သွားရောက်အလုပ် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော အမေရိကန်နိုင်ငံ သို့သွားရောက်၍ ဆေးကုသမှုခံယူရင်း အလည်အပတ် တစ်ခေါက် ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ဆေးစစ်ဆေးကုသခံယူပြီး နောက် အနီးအနားတဝိုက် လှည့်လည်ကြည့်ရှုလေ့လာ ပါသေးသည်။ ၎င်းနောက် တရားအားထုတ်ခြင်း၊ စာဖတ်ခြင်း တို့ကို ပြုလုပ်နေသည့်တိုင်အောင် အချိန်ပိုများစွာ ရရှိနေပါ သည်။ အထူးသဖြင့် မိမိနိုင်ငံသို့ ပြန်ရန် (၂)လခန့် အချိန်အား ရရှိနေသေးရာ ၎င်းအားလပ်နေချိန်ကို မည်သို့အသုံးပြုရမည် နည်းဟု စဉ်းစားတွေးတောနေခဲ့ပါသည်။ မိမိ၏သားသမီးများ နည်းတူ ၎င်းနိုင်ငံတွင် လာရောက်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း

ရှာနေကြသော မြန်မာလူငယ်လူရွယ် အများအပြားရှိရာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များဖြစ်ကြသဖြင့် သစ္စာတရားများ၊ မြင့်မြတ် နက်နဲလှသည့် ပရိယတ္တိနှင့် ပဋိပတ္တိတရားအကျိုးအာနိသင် များကို ၎င်းတို့အား ရှင်းလင်းဟောပြုလိုသော ဆန္ဒလည်း ဖြစ်ပေါ်လာမိပါသည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းတို့မှာ မအားလပ် နိုင်အောင် အချိန်ပြည့်အလုပ်လုပ်နေရသူများဖြစ်သော ကြောင့် ၎င်းတို့မှာ ဘာသာရေးကို စိတ်ဝင်စားလှသော်လည်း အချိန် မပေးနိုင်ကြပါ။ သို့ဖြစ်၍ မိမိတွင်အားလပ်နေသော အချိန်ကို အဖိုးတန်စွာ အသုံးပြုနိုင်မည့်အလုပ်ကို စဉ်းစား မိလာပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခြေခံသဘောတရားနှင့် အနှစ် သာရတို့ကို မိမိဉာဏ်မှီသမျှ ပြုစုရေးသားလိုက်ရလျှင် မိမိလည်း ဆန္ဒပြည့်၊ တစ်ပြည်ရပ်ခြားရောက် မြန်မာများ လည်း အားလပ်သည့်အချိန်တွင် အလွယ်တကူဖတ်၍ နားလည်နိုင်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခု ချလိုက် မိပါသည်။ မဆိုင်းမတွပင် ရရှိနေသော အချိန်(၂)လခန့်ကို စာဖတ်ခြင်း၊ စာရေးခြင်းဖြင့် ကုန်လွန်စေခဲ့ပါသည်။ (၂)လ အတွင်း ပြီးစီးအောင် မရေးသားနိုင်ခဲ့လျှင် ရန်ကုန်ပြန် ရောက်မှ ဆက်လက်ရေးသားမည်ဟု စဉ်းစားထားပါသည်။

ဤစာအုပ်ငယ်ကို ရေးသားရာတွင် မိမိနှင့်ရင်းနှီး
ခင်မင်သော နိုင်ငံခြားရောက်မြန်မာများအတွက် အကျိုးရှိသင့်
သလောက်ရှိလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ထားပါသည်။

၎င်းတို့အတွက်သာမက မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း
ပရိယတ်သက်သက်လေ့လာ လိုက်စားနေသူများ၊ အဘိဓမ္မာ
သင်တန်း၊ ဝိသုဒ္ဓိသင်တန်းစသည့် သင်တန်းအမျိုးမျိုး
တက်ရောက်ခဲ့ကြပြီး စာပေပရိယတ္တိ၌သာ ပျော်မွေ့နေသူများ
တို့သည်လည်း ပဋိပတ္တိလုပ်ငန်းများကို ပစ်ပယ်၍မထား
စေလိုခြင်းနှင့် အချို့မှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းတိုက်အသီးသီးသို့
သွားရောက်ကြပြီး ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဓိဋ္ဌာန်စခန်း
ဝင်၍ အားထုတ်လျက်ရှိကြသော်လည်း ပရိယတ္တိစာပေများ
ကို ဖတ်ကြားလေ့လာရန် မလိုအပ်ဟု ထင်မြင်ယူဆနေသူများ
လည်းရှိနိုင်မည်ဖြစ်ရာ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ(ပဋိပတ္တိ)သာမက
(ပရိယတ္တိ)ဓမ္မစာပေများကိုလည်း နားလည်သဘောပေါက်
ရန်လိုအပ်ကြောင်း သိစေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခု
လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏ဝိပဿနာ၊ ဘာဝနာ
အတွေ့အကြုံနှင့် ပရိယတ္တိလေ့လာခဲ့ခြင်းကြောင့် တရားဓမ္မကို
တိုးတက်သိရှိလာရပုံတို့ကို ဤစာအုပ်တွင်ဖော်ပြထားပါ
သည်။

၎င်းအပြင် မိမိဉာဏ်နှင့်ချင့်ချိန်ပိုင်းဖြတ်လျက် ဘုရားရှင်၏တရားဓမ္မတို့ကို ထိုးထွင်း သိရှိရအောင် ကြိုးစား နားလည်လိုကြသောသူများနှင့် ပိုမိုလေးနက်ပြီး ပိုမိုသန့်စင် သောဗုဒ္ဓသာသနာ အဆုံးအမကို ရှာဖွေနေကြသော ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်တို့ကိုလည်း စဉ်းစားတွေးတောဖွယ်ရာ လမ်းဖွင့် ပေးလို သည့် ရည်ရွယ်ချက် လည်းပါဝင်ပါသည်။

“ မိမိသည်သာလျှင် မိမိ၏အားကိုးရာဖြစ်၏။ သူတပါးသည် မိမိ၏အားကိုးရာ အဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်အံ့နည်း” ဟု ရှင်တော် မြတ်ဗုဒ္ဓက အမှာစကားမိန့်ကြားခဲ့သည် မဟုတ်ပါလား။

“အတ္တာဟိ အတ္တနော နာထော
ကောဟိနာထော ပရောသိယာ။ ”

အောင်သင်း ၏ မိတ်ဆက်လွှာ

“အောင်သင်း၏ မိတ်ဆက်လွှာ” ဟုသာ ကျွန်တော် ဆိုပါသည်။ “အမှာစာ” ဟု ကျွန်တော်မဆိုဝံ့ပါ။ ဤစာအုပ်မျိုးကို အမှာစာရေးနိုင်လောက်သော အရည်အချင်း ကျွန်တော့်မှာမရှိပါ။ သို့သော် စာဖတ်သူကို ဤစာအုပ်ပြုစုသူနှင့် မိတ်ဆက်ပေးရုံလောက် တော့ဖြင့် ကျွန်တော် ကောင်းကောင်းတတ်နိုင်ပါသည်။

“ဦးကံညွန့်(ပါရမီ)” သည် ကျွန်တော်တို့ တောင်တွင်းကြီး ဇာတိဖြစ်သည့်ပြင် ကျွန်တော်နှင့် တစ်ရပ်ကွက်ဟည်းသား ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူက ဆယ်တန်းကိုအစောကြီးအောင်သွားခဲ့ပြီးလျှင် တက္ကသိုလ်တက်၊ ဘွဲ့ရပြီးသည့်နောက် တောင်တွင်းကြီးဘက်သို့ လှည့်မလာလေတော့သဖြင့် ကျွန်တော်နှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီးကြီး နေခဲ့ရ ဖူးသည်မရှိခဲ့။ သို့သော် ကျွန်တော့်ဆရာ တောင်တွင်းကြီး သခင် ကျော်စိန်နှင့်ပတ်သက်ပြီး သူ့ဦးလေးတွေကိုတော့ ကျွန်တော်က သူငယ်ချင်းပေါင်း ပေါင်းခဲ့ရလောက်အောင် ရင်းနှီးခဲ့သည်။ သူတို့ အိမ်ဆိုလျှင် ကျွန်တော်၏ စားအိမ်သောက်အိမ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့အကြောင်းကိုတော့ ကျွန်တော် အတော်လေးကို သိခဲ့ပါသည်။ သူ့အကြောင်းကို သိသည်ဟု ဆိုခြင်းထက် သူ ပညာ ကြီးစားပုံ ပညာချွန်ပုံကို သိခဲ့သည်ဟုဆိုလျှင် ပိုပြီးမန်ဖွယ်ရာရှိသည်။ စစ်ကြိုပြီးစ ထိုခေတ်ထိုအခါက ကျွန်တော်တို့မြို့လို့ တောမြို့ကလေး

များတွင် ဆယ်တန်းကျောင်းသားပင် များများရှိလှသည်မဟုတ်။ သို့ဖြစ်၍ ဆယ်တန်းအောင်လိုက်လျှင်ပင် တစ်မြို့လုံး ကျော်သွားသော ခေတ်မျိုးဖြစ်သည်။

သူက ဆယ်တန်းအောင်ပြီးနောက် တက္ကသိုလ်ကို တက်တော့ သိပ္ပံဘာသာယူပြီး သင်္ချာဂုဏ်ထူးတန်းကို ဆက်တက်သည်။ အောင်ရုံမျှမက “မြို့တော်ဝန် ရွှေတံဆိပ်ဆု” (Mayor's Gold Medal) ပါ ရလိုက်သေးသည်။ (ထိုစဉ်က ဤသို့သော ရွှေတံဆိပ်ဆုမျိုးကို ဘွဲ့နှင်းသဘင်အခမ်းအနားတွင် ချီးမြှင့်လေ့ရှိသည်။) ထို့နောက် တက္ကသိုလ်သင်္ချာဌာနတွင် “ပို့ချနည်းပြ” (Lecturing Tutor) ခေတ္တဝင်လုပ်လိုက်သေးသည်။ မကြာလိုက်ခင်မှာပင် လေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးဘက်သို့ပြောင်းသွားသည်။ လူက တက္ကသိုလ်မှာ မရှိတော့သော်လည်း R.A., Diploma in Management & Administration စသော ဘွဲ့တွေ ဒီပလိုမာတွေကိုတော့ ထပ်ယူလိုက်သေးသည်။ သူ့လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ပညာတွေကို နယ်ကုန်အောင် ဆည်းပူးလိုက်သည်ဟု ဆိုရမည် ထင်သည်။ ရာထူးအားဖြင့်လည်း မြန်မာ့လေကြောင်းဌာန၊ ဆက်သွယ်ရေးကော်ပိုရေးရှင်း၊ ပြည်သူ့ပူလဲနှင့်ရေလုပ်ငန်းဌာနတို့တွင် စာရင်းအားအရာရှိ၊ စာရင်းကိုင်ချုပ်၊ ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး စသည်ဖြင့် ၃၅-နှစ်ကျော် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ကျွန်တော် ဤအချက်များကို တင်ပြနေသည်မှာ သူ့ပညာဂုဏ်ကိုမွမ်းလှီ၍မဟုတ်။ ဘာကိုလုပ်လုပ် ကိုယ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်း

ထဲတွင် “စိတ်ကိုနှစ်ထား” တတ်သော သူ၏ဉာဉ်ကို စာဖတ်သူ သိထားစေလိုသောကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါ သူသည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်ကို ကျင့်ကြံ သည်။ ဆိုလိုသည်က ကျင့်လည်းကျင့်သည်၊ ကြံလည်း ကြံသည်။ အတွေ့အကြုံမှ အတွေ့အကြုံသို့တစ်ဖန် အတွေ့အကြုံမှ အတွေ့ အကြုံသို့ စုန်ဆန်လူးလာသွားနေသော သူ့သန္တာန်ကို သူ့စာတွင် တွေ့ရှိရနိုင်သည်။ “ပဏ္ဍိတဝေဒနိယ” ကျမ်းပြုဆရာတော် “သေက္ခတောင် အရှင်တိလောက” ၏ စကားကို ငှားပြီး သုံးလိုက် ရလျှင် ဦးနှောက်ကို ညှစ်ထားသော၊ စိတ်ကို ခါးတောင်းကျိုက်ထား သော စားရေးသူ၏ ပုံရိပ်ကိုတွေ့ ရပါလိမ့်မည်။ တစ်ချက်တစ်ချက် တွင် စာဖတ်သူအား လှမ်းပြီး အလုပ်ပေးလိုက်သော မေးခွန်းတို့ကို လည်း တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း ကိုယ်က မိတ်ဆက်စာ ရေးရ မည်ဖြစ်သောကြောင့် သူ့စာအုပ်ကို အားထုတ်ပြီး (စိတ်ကို ခါးတောင်းကျိုက်ပြီး) ဖတ်ပါသည်။ သို့သော် သူပြောသမျှကို ကျွန်တော်မလိုက်နိုင်ပါ။ (စကားဖြတ်ပြီး ပြောလိုက်ရပါဦးမည်) ကျွန်တော်က တက္ကသိုလ်တွင် သင်္ချာကို မယူခဲ့ပါ။ ဒသနိကကိုတော့ ဂုဏ်ထူးတန်းပင် တက်ခဲ့ပါသေးသည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော် ဖတ်ခဲ့ သော စာတစ်ကြောင်းကိုတော့ဖြင့် ခုထက်ထိ မှတ်မိနေပါသေး သည်။ (Most philosophers are bad writers, because their works are meant for other philosophers, not for common readers.) တဲ့။ (ဒသနဆရာများသည် များသော

အားဖြင့် စာအရေးအသားညံ့ကြသည်။ အကြောင်းက သူတို့ စာရေးကြသည်မှာ အခြားသော ဒေသနာဆရာများဖတ်ဖို့သာ ရည်ရွယ်ကြသည်။ သာမန်စာဖတ်ပရိတ်သတ်အတွက် မဟုတ်ကြ။ ထိုအချက်ကိုတော့ ကျွန်တော်ကိုယ်တွေ့ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသနပညာရှင်များကိုယ်တိုင်ရေးသော စာအုပ်ကိုဖတ်လိုက်ရလျှင် ပညာက နက်လှသည့်ပြင် သူတို့ရေးပုံကလည်း အဟုတ်မဟုတ်လှသောကြောင့် (သူတို့ချင်းနားလည်ရုံရေးထားသောကြောင့်) ကျွန်တော်တို့အဖို့ “ဆင်ခေါင်းခွေးချီသလို” ခေါင်းကိုက်လာလောက်အောင် ဖတ်ယူမှ နားလည်ပါသည်။ ယခုလည်း ဦးကံညွန့်၏ စာများသည် သူတို့တရားသမားအချင်းချင်းလှမ်းပြီး ဆွေးနွေးသော စာများဟု ခံစားမိလာသည်။

ကျွန်တော်က သင်္ချာသမားမဟုတ်ကြောင်း အထက်တွင် တင်ပြခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ဒေသနိကာဘာသာတွင် ဂုဏ်ထူးတန်းကိုတက်ခဲ့သေးသောကြောင့် အဆင့်မြင့်ယုတ္တိဗေဒ (Advanced Logic) ကို ယူခဲ့ရသေးသည်။ Logic က သင်္ချာနှင့် ထိုက်သင့်သလောက် ဆက်စပ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ချို့နေရာများတွင် ဝိုးတဝါးမှန်းဆနားလည်နိုင်သလိုလို ရှိခဲ့သည်။ သင်္ချာသည် ဂဏန်းများပေါ်တွင် အခြေခံသည်။ သို့သော် မြင့်လာတော့ ဂဏန်းတွေ ပျောက်သွားပြီး အကျိုးအကြောင်းဆက်စပ်မှုများပေါ်၍သာ ကျက်စားလာတော့သည်။ နောက်ထပ်မြင့်လိုက်တော့ အကျိုးအကြောင်းဆက်စပ်မှုဆိုသည်ကပင် မီးခိုးပျံလို ဝိုးတဝါးဖြစ်လာသည်။ ယခုလည်း

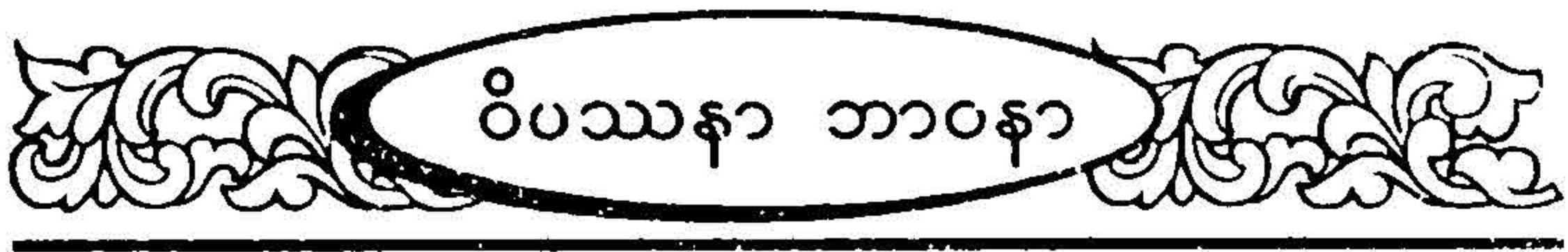
တရားသဘောတွင် အကျိုးအကြောင်းဆိုသည်ကပင် မိမိက ဆက်စပ်
ထားလေသလောဆိုတာတွေကို ကျွန်တော် ရေးတေးတေး ထင်လာမိ
သည်။ စာဖတ်သူကိုယ်တိုင်က တရားသမား (ပဋိပတ္တိ၊ ပရိယတ္တိ
သမား) ဖြစ်လျှင် ကျွန်တော်တို့လို လှူပြုန်းတွေထက် အဆ
တစ်ရာလောက် နားလည်သွားပါလိမ့်မည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ “ပဋိပတ္တိ
မှ ပရိယတ္တိသို့” ဟူသော အမည်နှင့် လိုက်အောင် ကြိုးပမ်းထား
သည်ဟုတော့ ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါသည်။

သို့သော် စာဖတ်သူခွင့်လွှတ်မည်ဆိုပါလျှင် ဝန်ခံချင်
ပါသေးသည်။

ဈေးခေါ်ကောင်းသော၊ လာဘ်ရှင်သော၊ အန္တရာယ်
ကင်းသော၊ စသော “သောတစ်ရာ့ခြောက်ဆယ်” ပါဠိဂါထာများ
နှင့် စီရင်ထားသည့် ဂမ္ဘီရယောင်ယောင်၊ ဘာသာရေးယောင်ယောင်
စာအုပ်များတွင်ကျယ်နေစဉ် ကာလတွင်းမို့သူ့စာအုပ်ကို ဖတ်နေရင်း
“ဦးကံညွန့်ရှေ့ . . . ခင်ဗျားစာအုပ်က ဒီကာလမှာတော့ဖြင့်
လူကြိုက်များတဲ့ စာအုပ်တော့ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ လူကြောက်
များတဲ့ စာအုပ်များတော့ ဖြစ်မလား မဆိုနိုင်ဘူး” ဟု
ကျွန်တော်စိတ်ထဲက လှမ်းပြောလိုက်ပြီး ပြုံးလိုက်မိသေးကြောင်းပါ
ခင်ဗျား။

အောင်သင်း
၂-၁၀-၂၀၀၁

ပဋိပတ္တိမှသည်...ပရိယတ္တိသို့...

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အပေါင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ သွန်သင်ဆုံးမဟောကြားပြသခဲ့သည့်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံအားထုတ်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အများသိရှိနားလည်ကြသည့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အခြေခံစကားရပ်အချို့မှာ -

- ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာဟူ၍လည်းကောင်း၊
- သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟူ၍ လည်းကောင်း၊
- ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ်(၂)ပါးဟူ၍လည်းကောင်း အသီးသီးရှိကြပါသည်။

အဆိုပါသိရှိနားလည်ထားချက်များအရ ဒါနနှင့် သီလတို့ကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ပြုလုပ်စောင့်ထိန်းကြရန်

(၂)

ဦးကံညွန့် (ပါရမီ)

ဖြစ်သကဲ့သို့ ဘာဝနာပွားများရန်လည်း အမှန်တကယ် လိုအပ်လှပါသည်။ ဒါနနှင့် သီလ မပါလျှင် သေခါမှသိမည်ဟု ဆိုရိုးရှိပါသည်။ ဒါနနှင့် သီလအပြင် ဘာဝနာ ပြုလုပ်ထားခြင်း မရှိပါက သေခါမှသိမည်ဟုဆိုပါက ပိုမိုပြည့်စုံမည် ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဘာဝနာလိုအပ်ပါသနည်း။

သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုရာ၌လည်း သမာဓိနှင့် ပညာတို့သည် ဘာဝနာတွင် အကျုံးဝင်လာပါသည်။ သမာဓိ ရရှိရန် သမထလုပ်ငန်းလုပ်ရမည်။ ပညာဉာဏ်ရရှိရန် ဝိပဿနာ လုပ်ငန်းလုပ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ဝိပဿနာ၊ ဘာဝနာပြုလုပ် အားထုတ်ပွားများကြရန်ကို ဆိုလိုသည်ဟု အများသိရှိထားကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဘာဝနာအလုပ်ကို လုပ်ခြင်းဖြင့် အဘယ်သို့ ပညာဉာဏ်များ ရရှိနိုင်သည်ကို သိရှိလိုနေကြသူများ အများအပြားရှိနေပါ သေးသည်။ ဘာဝနာကို ဘယ်အတွက် ပြုလုပ်ဘို့ လိုပါ သနည်း။

ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေဒ ဟူ၍ အပိုင်း(၃)ပိုင်း သို့မဟုတ် နယ်(၃)နယ်ရှိပြန်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာသူ၊ လိုက်စားသူ၊ ကျင့်ကြံအားထုတ် သူများ သိရှိထားကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ပရိယတ္တိနှင့် ပဋိပတ္တိ ပြည့်စုံသော ဆရာတော်ကြီးများက -

“ ပရိယတ်သည် ရေကန်ကြီးတွင် ဘောင်ခတ်ထားသည့် ကန်ဘောင်နှင့်တူ၍ ပဋိပတ်သည် ကန်အတွင်းက ရေနှင့်တူသည်” ဟု တိကျစွာ ဖော်ပြကြပါသည်။

ရေမရှိသော ကန်သည် အသုံးမဝင်ဘဲ ရှိသကဲ့သို့ ကန်ဘောင် မရှိသော ရေတို့သည်လည်း စီးယိုထွက်ကျခန်းခြောက်သွားမည်သာ ဖြစ်သည်။ အလွန်ကောင်းမွန်သော သာဓကဖြစ်ပြီး သဘောပေါက်လွယ်အောင် တင်စား ပြောထားပါသည်။ ရေနှင့် ကန်ဘောင်ပြည့်စုံစွာရှိလျှင် ကြာမျိုးငါးပါးထွက်ပေါ်လာပြီး ကြာပန်းများနှင့် သာယာစိုပြေလျက် ကြာရိုး၊ ကြာစွယ်များကို ခူးယူစားသုံးနိုင်ကြသကဲ့သို့ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်ပေါက်ရောက် ပြည့်စုံလာပါက ပဋိဝေဒနယ်သို့ ကူးသွားပြီး အရိယာတို့၏ သီလ၊ အရိယာတို့၏ သမာဓိနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနေနိုင်သော ဉာဏ်ပညာတို့ကို ရရှိကြမည်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ သို့မဟုတ် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုသည့်အတိုင်း သမထ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာကို အားထုတ်ကြရန် လိုအပ်ကြောင်း ထင်ရှားစေပါသည်။

သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသော ဗုဒ္ဓဘာသာ လက်စွဲကျမ်း(ဒုတိယတွဲ) တွင် သတိပဋ္ဌာန်တရားလေးပါးကို မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူသည့်

အတိုင်း ပွားများအားထုတ်နေကြားအံ့၊ အကြာဆုံးခုနှစ် နှစ်အတွင်း၊ ဤဘဝ၌ပင်ရဟန္တာ (သို့မဟုတ်) အနာဂါမ် ဖြစ်လတ္တံ့၊ ပညာဉာဏ်ပါရမီထက်မြက်၍ လုံ့လ၊ ဝီရိယ ကြီးမားသောပုဂ္ဂိုလ်များသည် ခြောက်နှစ်၊ ငါးနှစ်၊ လေးနှစ်၊ သုံးနှစ်၊ နှစ်နှစ်၊ တစ်နှစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အောက်ထစ်ဆုံး ခုနှစ်ရက် ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာကို မြတ်စွာ ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူသည့် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး အတိုင်း ပွားများအားထုတ်ပါက ရဟန္တာသို့မဟုတ် အနာဂါမ် ဧကန်ဖြစ်နိုင်သည်ဟုပါရှိရာ စာရေးသူသည်လည်း ဤအတိုင်းယုံကြည်လျက်ရှိပါသည်။ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ အားထုတ်ပွားများခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို စာဖတ် သူများသိရှိမှတ်သားနိုင်စေရန် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

- (၁) ကိလေသာမှစင်ကြယ်စေနိုင်၏။
- (၂) စိုးရိမ်ခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်းတို့မှ လွန်မြောက်စေနိုင်၏
- (၃) ကိုယ်ဆင်းရဲမှု၊ စိတ်ဆင်းရဲမှုတို့ကို ချုပ်ငြိမ်းစေ နိုင်၏။
- (၄) အရိယာမဂ်ကိုရစေနိုင်၏။
- (၅) နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုစေနိုင်၏။

“ဝိပဿနာပွားမှ အကျိုးထူးရ”

* လက်ရှိခန္ဓာ၊ မတွယ်တာနှင့်၊
 နောင်လာဘဝ၊ မတောင့်တဘဲ
 ကြောင့်ကြဖွဲဖြင့်
 အမြဲမပြတ်၊ ဝိပဿနာ၊ လေ့လာကြိမ်ကြိမ်၊
 အာစိတ္တကံ၊ ဖြစ်ကြောင်းဖန်မှု၊
 ထိုသည့်သူကား၊ အယူမလွဲ၊ ဂတိမြဲ၏။

* မီးစွဲလောင်မှ၊ ရေကိုတသော်
 မရဖြစ်အင်၊ ပုံနှိုင်းယှဉ်၍
 မဂ္ဂင်သန္ဓေ၊ တည်မြဲနေအောင်
 မသေခင်က၊ ပြင်ဆင်တောက်လျောက်
 မမေ့ပျောက်နှင့်၊ ဈေးပေါက်ယိုစီး၊
 သေခါနီးဝယ်၊ အပြီးမှချမဂ္ဂင်ရလိမ့်။

* ကိစ္စမလျော်၊ အကြောင်းပေါ်၍
 မတော်တဆ၊ မဂ်မရအုံး
 ဘဝအစွန်၊ တမလွန်တွင်
 ထူးချွန်အံ့လောက်၊ နတ်ပြည်ရောက်၍
 မဖောက်မပြန်၊ သောတာပန်စစ်
 ဧကန်ဖြစ်သည်၊ မလစ်ဝိပဿနာ၊ ပွားကျိုးတည်း။

ပဋိပတ်ပုသည် ပရိယတ်သို့

စာရေးသူသည် ငယ်စဉ်က တောင်တွင်းကြီးမြို့၊ မကွေးတိုင်းတွင် ကျောင်းနေ၍ ကြီးပြင်းလာခဲ့သူ ဖြစ်ပြီး အိမ်ရှိဘုရားစင်ရှေ့တွင် ညစဉ်ဘုရားရှိခိုး၊ ငါးပါးသီလ ယူပါသည်။ အာရုံစိုက်၍ ရှိခိုးလေ့ရှိပါသည်။ ရှိခိုးသီလယူရာ တွင် တစ်လုံးချင်း၏ အဓိပ္ပာယ်အပေါ်တွင် မလွတ်တမ်း အာရုံပြု၍ ရှိခိုးပူဇော်လေ့ရှိခဲ့သည့် အကျိုးပေးကြောင့် ထင်ပါသည်။ ကျောင်းတွင် သင်္ချာဘာသာရပ်ကို အလွယ် တကူ သိရှိတတ်ကျွမ်းခဲ့သည့်ပြင် တက္ကသိုလ်ရောက်သည့် အခါတွင်လည်း သင်္ချာဂုဏ်ထူးတန်းတွင် ထူးချွန်စွာ အောင်မြင်ခဲ့သဖြင့် ရွှေတံဆိပ်ဆုကို ဆွတ်ခူးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ငယ်စဉ်ကတည်းက အာရုံစိုက်၍ သမာဓိထူထောင်နိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် နက်နက်နဲနဲတွေးတောတတ်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခဲ့ရပါသည်။ သင်္ချာဘာသာသည် အာရုံစူးစိုက်ခြင်း၊

တွေ့တော့ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိသူတို့အတွက် လွယ်ကူလှပါသည်။

အထက်ပါအကြောင်းအရာကို ဖော်ပြရခြင်းသည် စူးစိုက်မှု၏အင်အား၊ တန်ခိုးကြီးမားတတ်ကြောင်းကို ထင်ပြလို၍ ဖြစ်ပါသည်။ အသက် (၄၀)အရွယ်တွင် စတင်၍ တရားအားထုတ်သည့်အခါတွင်လည်း စူးစိုက်မှု အင်အားကောင်းသဖြင့် သမာဓိထူထောင်ရာတွင် များစွာထိရောက်ခဲ့ကြောင်း ကိုယ်တိုင်တွေ့ရှိရပြန်ပါသည်။ စာရေးသူသည် ပရိယတ်ကို လေ့လာခြင်းမပြုသေးဘဲ ပဋိပတ်ကို အားထုတ်ကြိုးပမ်းခဲ့ရပါသည်။ မည်သည့်အတွက် ပဋိပတ်ဖြင့် စခဲ့ရကြောင်း ဖော်ပြရလျှင် စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရား၏ အာနာပါနနည်းဖြင့် စတင်အားထုတ်၍ တရားရခဲ့သော သဲအင်းဂူဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် စတင်ဖူးတွေ့ရရှိပြီး အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌါန်းကို အားထုတ်ခဲ့သဖြင့် သီလ၊ သမာဓိကို ရရှိနိုင်ခဲ့ပြီး မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကျ ရုပ်၊ နာမ်တို့၏ သဘောသဘာဝတို့ကို လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာ ငါးပါးဆိုသည်မှာ မြင်ဆဲ၊ ကြားဆဲ၊ နံဆဲ၊ စားဆဲ၊ ထိဆဲ၊ သိဆဲ တစ်ခဏအတွင်းမှာ ဖြစ်လိုက်တယ်၊ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတာ ပါပဲလို့ ကိုယ်တိုင် ထိမိစွာ သိရှိနိုင်လာသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ရုပ်၊ နာမ်တို့၏အကြောင်းနှင့် အကျိုးဖြစ်ပုံများကို

(ဂ)

ဦးကံညွန့် (ပါရမီ)

လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခသစ္စာနှင့် ဒုက္ခ၏ အကြောင်းရင်း သစ္စာတို့ကို လည်းကောင်း၊ အကြောင်းရင်း သစ္စာဖြစ်သော သမုဒယနှင့် အကျိုးတရားဒုက္ခတို့မှ လွတ်မြောက်နိုင်ရာလမ်း သည် အထင်အရှား ရှိနေသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကိုယ်တိုင် နားလည်သဘောပေါက်လာရပါသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် မိမိသဘောပေါက် သိရှိထား သည်တို့ကို ပိုမို၍ စုစည်း နားလည်နိုင်ရန်အတွက် ပရိယတ် ဓမ္မစာပေများကို လေ့လာဆည်းပူးရန် လိုအပ်ဦးမည်ဟု ကိုယ်တိုင် စဉ်းစားလာမိသည့်အခါ ပရိယတ္တိဓမ္မစာပေများကို စတင်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ယခု အသက် (၇၅)နှစ်ကျော် ရောက်သည့်အခါတွင် စာပေလေ့လာ မှတ်သားမှုအချိန် အနှစ်(၂၀)ခန့်ရှိလာပါသည်။ သို့ရာတွင် အဘိဓမ္မာကို စနစ်တကျ လေ့လာဆည်းပူးရပါဦးမည်ကိုလည်း သိရှိလာခဲ့ ပါသည်။

ပရိယတ်စာပေကို ဖတ်သိလေ့လာမိသည့်အခါမှ သာလျှင် စာပေ၏အရသာနှင့် မြတ်ဗုဒ္ဓသင်ကြားဆုံးမခဲ့သည့် တရားတော်တို့သည် အမှန်သစ္စာတရားများဖြစ်ပြီး စဉ်းစား လေ နက်နဲလေ ဉာဏ်ကွန့်မြူးနိုင်သလောက် အကျိုး များလေ့ ရှိကြောင်း တွေ့ရှိလာရပါသည်။ ရေကန်ကို ကန်ဘောင်ခတ်ပေးလိုက်သည်နှင့် တူလှပါသည်။

ဟိုယတ်မှသည် ပဋိပတ်သို့

အကြောင်းတိုက်ဆိုင်၍ ဖော်ပြရလျှင် ဓမ္မမိတ်ဆွေကြီးတစ်ဦးနှင့် တွေ့ရှိသိကျွမ်းခဲ့ရာ တရားဓမ္မဆွေးနွေးဖော်ဆွေးနွေးဖက်တစ်ဦး ရရှိလာပါသည်။ ဗိုလ်မှူးဟောင်းဦးကျော်စိုး ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် ယခုစာရေးသူထက် အသက်ငယ်ရွယ်သူ ဖြစ်သော်လည်း၊ ပရိယတ်စာပေကို ကြိုးစားလေ့လာခဲ့သူဖြစ်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင်မှ ပရိယတ်နှင့် မပြီးသေး၊ ပဋိပတ်ကိုလည်း အားထုတ်ရဦးမည်ဟု အသိရှိလာပြီးနောက်၊ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းကို ပွားများအားထုတ်လာသူဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူ ကျွန်တော်က ဝိပဿနာအားထုတ်လာခဲ့ပြီးမှ အချိန်တန်လာသည့်အခါ ပရိယတ်စာပေကို လေ့လာဆည်းပူးနေသူဖြစ်ပြီး ဓမ္မမိတ်ဆွေကြီးဦးကျော်စိုးသည် ဓမ္မာစာပေကို လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သူ၊ မှတ်ဉာဏ် အလွန်ကောင်းသူဖြစ်သဖြင့် မသိတာကိုမေးလျှင်

အလွယ်တကူဖြေကြားနိုင်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ အချိန်တန်
 လာသည့်အခါတွင်မှ ပဋိပတ်လုပ်ငန်း ဖြစ်သော ဝိပဿနာကို
 အားထုတ်နေသူဖြစ်ပါသည်။ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်ပင်
 ယင်းပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကျောင်းတိုက်အသီးသီး၌
 ကိုယ်တိုင် အားထုတ်ခဲ့သည့်အပြင် သဲအင်းဂူဝိပဿနာနည်း
 နှင့်လည်း လက်ရှိအားထုတ်နေသူဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာ
 အားထုတ်ကာမှ ပရိယတ်စာပေတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ထိမိစွာ
 နားလည်လာရပါကြောင်း ဝန်ခံပြောဆိုလာပါသည်။
 ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကြီးမှပင် စာရေးဆရာကြီး မိုးကြိုးဦးအုန်းခင်၏
 စာတမ်းတစ်ခုကို ထောက်ခံလာပါသည်။

- ရဟန်း ပုဂ္ဂိုလ် လူထိုထိုစာကို ကျင့်သုံး၏။
- စာကားမှန်၏ ဉာဏ်မမိ၊ ထိအောင် သူမသိ။

ဆိုလိုသည်မှာ ဘုရားဟောတရားစာပေများသည်
 မှန်ကန်ပါ၏။ သို့သော် ခန္ဓာကိုယ်တွေ့ တရားအားမထုတ်
 သေးပါလျှင် တရား၏ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်တို့ကို ထိမိအောင်
 သိရန် ခဲယဉ်းလှ၏ဟု နားလည်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်လည်း စာပေ
 ကျွမ်းကျင်လှပါ၏။ ဉာဏ်အလွန်ကောင်းသည် ဟူ၍လည်း
 သိရပါသည်။ ပရိယတ္တိကို ငယ်စဉ်ကိုရင်လေး ဘဝကပင်

လေ့လာဆည်းပူးခဲ့ပြီး ပရိယတ္တိစာပေများကို အဆင့်ဆင့် ထူးချွန်စွာ အောင်မြင်ခဲ့ပြီးခါမှ ပိပဿနာ၊ ဘာဝနာ အားထုတ် ခဲ့ရာ ပရိယတ်စာပေတို့၏ အဓိပ္ပာယ်နက်နဲ ကျယ်ပြန့်မှုကို ထိထိမိမိသိရှိလာရကြောင်း မိုးကုတ် ဆရာတော်၏ “တစ်ဘဝ သာသနာ” စာအုပ်တွင် တွေ့ရှိ ဖတ်ရှုရပါသည်။

- ရဟန်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ လူထိုထို စာကိုကျင့်သုံး၏၊
- စာကား မှန်၏ ဉာဏ်မမိ၊ ထိအောင်သူမသိ၊
- ယထာဘူတာကျဘို့ရာ ဆရာရှာလေဘိ၊
- တိမ်လျက်နက်တယ် ကျဉ်းလျက်ကျယ်၊
တကယ်ကျမ်းမှာရှိ၊
- လွယ်လျက်ခက်တယ် သိနိုင်ဘွယ်
တကယ် ဆရာရှိ၊
- ယထာဘူတံ၊ ဉာဏာယ သတ္တာ
ပရိယေသိတဗ္ဗော။

(အဓိပ္ပာယ်မှာ။ ။ ဟုတ်တိုင်းမှန်းရာ သိဖို့ရာ ဆရာ ကောင်းရှာပါ။)

(၁၂)

ဦးကံညွန့် (ပါရမီ)

လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကို ကောက်ယူရသော် -

(၁) ပရိယတ်စာပေများသည် အမှန်တရားများဖြစ်
သော်လည်း ပဋိပတ်မပါလျှင် ထိမိအောင်
မသိနိုင်ကြောင်း၊

(၂) ဆရာကောင်းရှာပါ။ ဆရာကောင်းများအမှန်
ရှိပါသည်။

အထက်ပါ ဟောကြားချက်များကို ဖတ်မိပြီးသော
အခါ စာရေးသူ၏ဉာဏ်တစ်ချက် ပွင့်လာပါသည်။

“ပရမတ်ဉာဏ် သိနိုင်ရန်ခန္ဓာမှာ ရှာကြည့်” ဟူ၍
ဖြစ်ပါသည်။

ဆောက်တည်ရသောသီလနှင့် ပြုပြင်သောသီလ

ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာဟုဆိုရာတွင် ဒါန ပေးကမ်း စွန့်ကြဲခြင်းနှင့် သီလဆောက်တည်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဘာဝနာ ပွားများခြင်းဆိုရာ၌ ပရိယတ်တရား စာပေများလေ့လာ ဆည်းပူးခြင်းများသာမက လက်တွေ့၊ ဘာဝနာအလုပ် အားထုတ်ပွားများခြင်းကိုပါ ပြုလုပ်ရန်လိုပါသည်။

လူငယ်များထက် သက်ကြီးရွယ်အိုများအတွက် ဘာဝနာသည် အလွန်တန်ဖိုး ကြီးမားသောရလဒ် တစ်ခုကို ရရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။ သီလဆောက်တည်ရာ၌ ဘုန်းကြီး ကျောင်းများ၊ သံဃာတော်များထံမှ သီလတောင်းယူ၍ ဆောက်တည်ရသော သီလသည် မြဲမြံအောင် ဆောက်တည် နိုင်ရန် ခက်ခဲလှပါသည်။ သီလမြဲမမြဲ ကိုယ်တိုင်အသိဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူ၏ အတွေ့အကြုံအရ ဝိပဿနာ၊ ဘာဝနာ ကျင့်ကြံ အားထုတ်လာခြင်းဖြင့် ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာတို့၏

ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း၊ လက္ခဏာရေး (၃)ပါးကို ကိုယ်တိုင် သိမြင်လာသည့်အခါ သီလလုံခြုံနိုင်ရန် အထောက်အကူ များစွာရရှိပြီး သီလမြဲသင့်သလောက် မြဲလာနိုင်သည်ကို တင်ပြလိုပါသည်။ မည်ကဲ့သို့ အထောက်အကူများ ရရှိနိုင် သည်ကို ဝိပဿနာတရားကိုယ်တိုင် အားထုတ်လာသည့် အခါ တွေ့ရှိလာကြပါမည်။

သီလမြဲရန် ဘုရားဂုဏ်တော်၊ တရားဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြု၍ ရွတ်ဖတ်နေခြင်းဖြင့်လည်း သီလမဖောက်ပျက် နိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် ဝိပဿနာဉာဏ်ရောက်သူများသည် ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့ မိမိတွင် အစဉ်ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်ရှိနေ သည်ကို သတိရှိစွာဖြင့် နှလုံးသွင်းနေနိုင်ပါက သီလသည် မယိမ်းမယိုင် ခိုင်ခန့်နေမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘာဝနာနှင့် တွဲသော သီလသည် ပို၍မြဲမြံသည်ကို ဖော်ပြ လိုပါသည်။ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ တစ်ပါးပါးကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်အံ့ဆဲဆဲတွင် ရုပ်၊ နာမ်တရားများက ဝင်လာပြီး တားဆီးပေးနိုင်သည်ကို ကိုယ်တိုင်အားထုတ် လျက်ရှိကြသူများ သိပြီးဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

အထက်ပါရေးသားတင်ပြချက်များသည် ဒါန၊ သီလတို့နှင့်သာ တင်းတိမ်နေသူများအတွက် ဝိပဿနာ ဘာဝနာကို အားထုတ်သင့်ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ပရိယတ္တိ

သာမဟုတ် ပဋိပတ္တိကိုပါ ကျင့်ကြံပွားများသင့်ကြောင်း အများနားလည်အောင် ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ အလွန်ကျယ်ပြန့်နက်နဲလှသော တရားများမှာ-

- သစ္စာ (၄) ပါး
- မဂ္ဂင် (၈) ပါး
- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နှင့်
- ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်မြတ်ကြီးတို့ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါတရားတို့ကို စာရေးသူကဆွေးနွေးတင်ပြ လိုသည့်သဘောဖြင့်သာ ရေးသားတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အချင်းချင်း အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ဦးတည်း စဉ်းစားတွေးခေါ်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်တွေ့တရားများနှင့် တရားစာပေများ၊ ပဋိပတ်နှင့် ပရိယတ်နယ်(၂)နယ် ဆက်စပ်လျက် ဗုဒ္ဓအလိုကျတရား အစစ်အမှန်များ ထိုးထွင်းရရှိနိုင်ကြစေရန် ရည်သန်ပါသည်။ အလားတူပင် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်နေကြသူများလည်း ပရိယတ္တိစာပေများကို ဆည်းပူးလေ့လာနေရန် လိုအပ်ပါ သည်။ နားမလည်နိုင်သည့် စာပေများကို ဖတ်ကျွမ်းသော

ဆရာများထံမှ မေးမြန်းရပါမည်။ ဆရာကောင်းရှာရပါမည်။
 ဝိပဿနာအားထုတ်ရာတွင်လည်း ဆရာကောင်းလိုသည်မှာ
 အမှန်ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာကောင်းရှာရမှာပင် ဖြစ်ပါသည်။
 ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မှန်ရန် ဝိပဿနာကို အားထုတ်သင့်ကြောင်း
 ကို သန်လျင်တောရဝိပဿနာ အေးငြိမ်းချမ်း ဆရာတော်က
 တိုက်တိုက်တွန်းတွန်း ရေးထားသည်ကို ဖော်ပြရပါလျှင်

“ဝိပဿနာကို လူတိုင်းအားထုတ်သင့်သည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်
 တိုင်းအားထုတ်သင့်သည်၊ နိဗ္ဗာန်ကို လိုချင်သူတို့
 လည်း အားထုတ်သင့်သည်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မလိုချင်သူတို့
 လည်း အားထုတ်သင့်သည်။ ဒုက္ခဆင်းရဲကို
 ကြောက်ကြသတိုင်းလည်း အားထုတ်သင့်သည်။
 ဝိပဿနာ၏တန်ဖိုးကို သိကြသတိုင်းက ထိုအတိုင်း
 ပင်နားလည်ထားကြသည်” ဟုပြတ်သားစွာဆိုပါ
 သည်။”

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား၏ တရားတော်များသည် “ဧဟိ
 ပဿိက” ဂုဏ်ထူးရှိထားသော တရားများဖြစ်ပါသည်။
 မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော လောကုတ္တရာတရားများမှာ
 (သန္တိဋ္ဌိကဂုဏ်) နှင့်ပြည့်စုံသဖြင့် စာတွေ့တရားသက်သက်
 မဟုတ်၊ လက်တွေ့တရားဖြစ်ပါ၏။ လက်တွေ့အားထုတ်မှ
 သိနိုင်မြင်နိုင်၏။ သူများတွေ ပြောလို့ ယုံကြည်ရန်မဟုတ်ပါ။

သိပ္ပံနည်းကျလက်တွေ့မှ ယုံကြည်လေ့ရှိသူတို့သည် ကိုယ်တွေ့ သိအောင် ကျင့်ကြည့်ရန် စာရေးသူက တိုက်တွန်း လိုက်ပါသည်။

အကျွန်ုပ်တို့ အပါအဝင် သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို ရှောင်ကျွမ်းစေတတ်ပြီး ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော ဒုက္ခအပူမီး တစ်ဆယ့်တစ်မျိုးရှိနေပါသည်။^၁

- ၁။ ရာဂမီး = အလိုရမ္မက်ကြီးမှု
- ၂။ ဒေါသမီး = အခြားသူများအပေါ် ပြစ်မှား ပုတ်ခတ်မှု
- ၃။ မောဟမီး = အမှားကို အမှန်ထင်၍ အမှန်ကို မသိမှု
- ၄။ ဇာတိမီး = ပဋိသန္ဓေနေရမှု
- ၅။ ဇရာမီး = အိုခြင်း နာခြင်းဖြစ်မှု
- ၆။ မရဏမီး = သေကျေပျက်စီးမှု
- ၇။ သောကမီး = စိုးရိမ်ပူပန်မှု
- ၈။ ပရိဒေဝမီး = ဆုံးရှုံးမှု၊ ကွေကင်းရမှု
အပေါ် ဝမ်းနည်းငိုကြွေးရမှု

၁။ ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲကျမ်း - သာသနာရေးဦးစီး (ပထမတွဲ)

(၁၈)

ဦးကံညွန့် (ပါရမီ)

၉။ ဒုက္ခမီး = ကိုယ်ဆင်းရဲမှု

၁၀။ ဒေါမနဿမီး = စိတ်ဆင်းရဲမှု

၁၁။ ဥပါယာသမီး = ဆို့တက်မေ့မြောဖြစ်မှု

ဖော်ပြပါ ဒုက္ခအပူမီးတို့ကို တရားနာကြားရုံမျှဖြင့်
လည်း လျော့နည်းသက်သာမှုကို ရနိုင်၏။ ကျင့်ကြံအားထုတ်
ခြင်းဖြင့်လည်း ထိုအပူမီးတို့ကိုလွင့်ပါး ပျောက်ကွယ်စေနိုင်
၏။ မဂ်ဖိုလ်တရားကိုလည်းကောင်း၊ ကိုယ်တိုင်ဆိုက်ရောက်
မျက်မှောက်ပြုခဲ့သော နိဗ္ဗာန်တရားကိုလည်းကောင်း ဆင်ခြင်
သိမြင်နိုင်ကြပြီး ဒုက္ခအပူမီးတို့ကို ချုပ်ငြိမ်းစေနိုင်ပါမည်။

(အကာလိကော၊ ဧဟိပဿိကော)

လက္ခဏာရေး (၃)ပါး

အနိစ္စအမြဲမရှိဆိုသော အဓိပ္ပာယ်မှာ နားလည်လွယ်
၍ ပုထုဇဉ်များအနေဖြင့် သိရှိကြပါသည်။ အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊
အနာဂတ် ကာလ(၃)ပါးကို ကြည့်လျှင် အတိတ်ကာလက
အရာရာတိုင်း အခြေအနေတိုင်းတို့သည် မြဲမြံနေသည်မရှိ၊
ပျက်စီးပြောင်းလဲခဲ့ကြပြီဖြစ်သကဲ့သို့ ပစ္စုပ္ပန်ကာလတွင်
ရှိနေသော အရာရာတိုင်း အခြေအနေတိုင်းတို့သည်လည်း
အစဉ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲနေသည်ဖြစ်၍ လာမည့်အနာဂတ်
ကာလတွင် ပျက်စီးပြောင်းလဲသွားမည်ကို ကြိုတင်သိရှိနေကြ
သည်ဖြစ်ရာ မမြဲသောတရားသည် သိလွယ်၊ မြင်လွယ်လှပါ
သည်။ အတူးချဲ့ထွင်၍ တင်ပြရန်မလိုပါ။

ဒုက္ခ-ဆင်းရဲခြင်းဆိုသည့်တရားမှာ ပုထုဇဉ်အများတို့
သိနိုင်သည့် ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခရှိသကဲ့သို့ အများတကာမသိနိုင်

သေးသော ဒုက္ခတရားများလည်း ရှိနေပါသည်။ အချို့ကတော့ အနိစ္စမမြဲတာ ဒုက္ခဘဲပေါ့၊ ဒုက္ခသစ္စာပဲပေါ့ဟူ၍ လွယ်လွယ်ကူကူနားလည်ထားကြပါသည်။ မှားသည်ဟု မဆိုနိုင်သော်လည်း ဒုက္ခဖြစ်၍ ဒုက္ခဟုသိခြင်း၊ ဝိပရိဏာမ ဒုက္ခ အစဉ်ပြောင်းလဲနေ၍ မမြဲသည်ကို ဒုက္ခဟုသိခြင်း၊ မိမိကိုယ်တိုင် အို၍လာခြင်း၊ နာ၍လာခြင်းကို တွေ့ရှိခံစားလာရသည့်အခါ မအိုပါနှင့်ဆိုလဲမရ၊ အိုလာတာဘဲ၊ မနာပါနှင့်ဆိုလဲမရ၊ မျက်စေ့မှုံ၊ နားလေး၊ ဒူးဆစ်ကနာ၊ လက်ကနာ၊ ဟားထားလို့လဲမရ၊ သိပ္ပံဆေးပညာဖြင့် ခေတ္တခဏသာကုသ၍ ရနိုင်သည်။ တစ်နေ့သေဆုံးမှာဘဲ၊ သေမှာတော့မကြောက်ပါဘူး၊ အိုလို့၊ နာလို့ ခံစားနေရမှာဘဲ ကြောက်တယ်လို့ စဉ်းစားမိပြီး စိတ်ဆင်းရဲရပြန်၊ ကိုယ်စုခောင်းထားတဲ့ အိုးအိမ်၊ ပစ္စည်းတွေ၊ သားသမီး၊ မြေးလေးတွေ အတွက် ဘယ်လိုထားခဲ့ရပါမလဲလို့လဲ ပူမိသေး၊ မမြဲတာ ဒုက္ခပါလားလို့ တွေးပူနေရတာ စိတ်ဆင်းရဲရတာ ဝိပရိဏာမ ဒုက္ခ၊ ဒါလဲပဲ ပုထုဇဉ်တို့အသိပါပဲ။

သင်္ခါရဒုက္ခ ဆိုတာကတော့ လူတိုင်းမတွေ့မိ၊ မစဉ်းစားမိတဲ့ ဒုက္ခ၊ သင်္ခါရဒုက္ခကို သစ္စာ(၄)ပါးအခန်း၌ အကျယ်ချဲ့၍ ဆွေးနွေးတင်ပြပါရစေ။ မည်သည့်အတွက်ဟု မေးပါလျှင် သင်္ခါရဒုက္ခသည် လေးနက် ခက်ခဲလှပါသည်။

ပဋိပတ္တိမှသင်ကြားပရိယတ္တိသနည်းများ (၂၁)
ကမ္ဘာ့ဆေး၊ ရန်ကင်း

သင်္ခါရဆိုတာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲနေခြင်းဟု အပေါ်ယံအသိနှင့် အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူပါလျှင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲနေတယ် ဆိုတာ မမြဲတာဘဲပေါ့။ မမြဲတာ ဒုက္ခသစ္စာ ဟု မှတ်ယူထား ပါလျှင် ၎င်းထက် ပို၍နက်နဲသော အဓိပ္ပာယ်ကို မရရှိမည် စိုးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် ပရမတ်ခန္ဓာမှာ ရှာလို့ တွေ့နိုင်သော တရားများ ပါဝင်လာပါသည်။ ခန္ဓာမှာ ရှာမှ တွေ့ရှိနိုင်သော သစ္စာ(၄)ပါးတရား၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား များနှင့် ပါတ်သက်အကျုံးဝင်လာပါ၍ သင်္ခါရဒုက္ခအကြောင်း ကို နောက်ပိုင်းတွင် ဆွေးနွေးတင်ပြမည် ဖြစ်ပါသည်။

အနတ္တ-ကိုယ်မဟုတ် အနတ္တတရားတော်သည် ဆင်ခြင်တွေးတောနိုင်သူများမှ သိနိုင်သည့် တရားတော်ဟု ဆိုခြင်ပါသည်။ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အနတ္တနှင့် ပတ်သက်၍ ဟောကြားခဲ့ပါသည်။ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ သုခ ဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာဆိုကာ ဧည့်သည် တွေဘဲ၊ အဲဒီ ဧည့်သည်တွေဟာ ခဏဝင်လာပြီး ပြန်ထွက် သွားကြတာဘဲ၊ ဧည့်သည်ဝင်လာတဲ့အခါ ငါဆင်းရဲတယ်၊ ငါချမ်းသာတယ်၊ ငါလုပ်လိုက်တယ်၊ ငါလုပ်လိုက်တာဟာ ဒိဋ္ဌိဝင်တာပေါ့တဲ့၊ ဧည့်သည်ဝင်လာပြီး ဧည့်သည်ပြန်ထွက်သွားလို့ မရှိတော့ တာကအနတ္တတဲ့၊ အနတ္တဘဲဆိုပြီး မရှိမှန်းသိတာက မဂ္ဂလို့ ဟောကြားခဲ့ပါတယ်။ သဲအင်းဂူဆရာတော်ကြီးကတော့

ဒုက္ခ၊ သုခ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာဖြစ်တာကို သိတာက သမာဓိ၊ ပျက်တာကို သိတာက ပညာလို့ဆိုပါတယ်။ အလွန်မှတ်သား ဖွယ်ကောင်းသော အနတ္တတရားတော်၏ သမာဓိနှင့် ပညာစခန်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ပါဠိအဘိဓာန်တစ်အုပ်မှာ အင်္ဂလိပ်လို အနတ္တ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြထားတာ ဒီနေရာမှာတင်ပြလိုပါတယ်။ အနတ္တဆိုတာ ဗုဒ္ဓဘာသာမှာ အလွန်အဆင့်မြင့် တရားတော် တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း၊ အနတ္တရဲ့သဘောကို နားမလည်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ဦးဖြစ်တယ်လို့ မဆိုနိုင်ကြောင်း၊ အနတ္တမသိ လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို မသိနိုင်ကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ အမှန်ရှိ ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် နိဗ္ဗာန်ကို ငါရောက်ချင်တယ်ဆိုလျှင် မှားကြောင်း၊ ငါပါလျှင် နိဗ္ဗာန်က လက်မခံကြောင်း၊ အနတ္တ ငါမဟုတ်ဆိုမှသာ နိဗ္ဗာန်က လက်ခံနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အနတ္တကို သဘောပေါက်ပြီး ယုံကြည်မှု၊ နှလုံးသွင်း နိုင်ပါမှ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မည်ဟု နားလည်သင့် ကြောင်း ဆိုလိုပါသည်။

အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်စာအုပ်မှ တွေ့ရှိ မှတ်သားမိခဲ့ ရသည်ကို ဖော်ပြရပါလျှင်-

ANNATTA

Whoever has not penetrated the impersonality of all existense, and does not comprehend that in reality there exists only this continually self consuming process of arising and passing bodily and mental phenomena, and no seperate Ego-entity within or without this process, he will not be able to understand Buddhism, i.e. the teaching of the 4 Noble Truth in the right light.

ဘာသာပြန်

အကျင့်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်သည် -

- ❶ ဘဝအဆက်ဆက်တို့၌ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ပတ်သက်မှု မရှိကြောင်းကို ထိုးဖောက်၍ မသိမချင်း၊
- ❷ အမှန်အားဖြင့် ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျက်၍၊ ပျက်၍ သွားနေခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း သဘောမပေါက်မချင်း၊

❁ အတ္တကောင်ဆိုသည်မှာ အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊
 အနာဂတ်ဆိုသည် ကာလသုံးပါး၏အတွင်း၌
 လည်းကောင်း၊ ပြင်ပ၌လည်းကောင်း မရှိ
 ကြောင်းကို မသိရှိမချင်း၊ (အနတ္တ)

၎င်းသူသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အနှစ်သာရဖြစ်သော သစ္စာ
 (၄)ပါး၏ ပရမတ်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်နိုင်လိမ့်မည်
 မဟုတ်ဟု ဆိုထားပေသည်။

**"Mere suffering exists, no
 sufferer is found;**

- **The deeds are, but no doer of the
 deeds is there;**
- **Nirvana is, but not the man that
 enters it;**
- **The path is, but no traveller on
 it is seen;"**

သစ္စာ (၄)ပါးတရားတော်

ပရိယတ္တိဓမ္မစာပေများတွင် တွေ့ရှိ၊ သိရှိနေကြရသော စာပေဖတ်ကြား နားလည်ထားသည်တို့ကို ပထမတင်ပြရလျှင် -

(၁) ဒုက္ခ သစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာနှင့် မဂ္ဂသစ္စာ၊

(၂) သမုဒယအကြောင်း၊ ဒုက္ခအကျိုးဆိုလိုသည်မှာ သမုဒယအကြောင်းကြောင့် ဒုက္ခအကျိုးရရှိသည်။ တဖန် မဂ္ဂသစ္စာအကြောင်း၊ နိရောဓ သစ္စာအကျိုး၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နိရောဓသစ္စာသည် ဒုက္ခအပေါင်းချုပ်ငြိမ်း၍ နိရောဓသစ္စာရလျှင် နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက် ပြုသည်။ နိရောဓသည် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သည်။ ဒုက္ခအပေါင်း ချုပ်ငြိမ်းသော နိဗ္ဗာန်

သည် အကျိုးတရားဖြစ်သည်ဟူ၍ ဖတ်ကြားမှတ်သား
ရပါသည်။ အကျိုးတရားသည် နိရောဓဖြစ်လျှင် အကြောင်း
တရားသည် အလယ်အလတ်လမ်း သို့မဟုတ် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ
လမ်းဖြစ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂသစ္စာ
သည် အကြောင်းတရား နိရောဓသစ္စာသည် အကျိုးတရား
ဖြစ်သည်ဟု သိရှိမှတ်ယူထားကြရပါသည်။

(၃) ဤနေရာတွင် စာရေးသူအနေဖြင့် ဆွေးနွေး
တင်ပြရန်ကိစ္စများ (သို့မဟုတ်) မေးခွန်းများ တသိတတန်း
ပေါ်လာပါသည်။

- (က) သစ္စာလေးပါးကို သိတယ်၊ ရတယ်၊ ပယ်တယ်
ဆိုတာ ဘယ်လိုကွဲပြားတာလဲ?
- (ခ) သစ္စဉာဏ်ဖြင့်သိခြင်း၊ ကိစ္စဉာဏ်ဖြင့်သိခြင်း၊
ကတဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းဆိုတာ ဘယ်လို
နားလည်သင့်ပါသလဲ?
- (ဂ) ပရိညာ (၃)ပါးဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်မှု ဆက်စပ်မှု
ရှိသလား၊ အတူတူပဲလား?

ပရိညာ (၃)ပါး

- ဥာတ ပရိညာ = သိသင့် သိထိုက်သော တရား တို့ကို ထိုးထွင်းပိုင်းခြား၍ သိသောဉာဏ်/ သဘာဝနှင့်တကွနာမ်ရုပ်ကို တခြားစီနေအောင် သိမြင်သောဉာဏ်။
- တိရဏပရိညာ = စူးစမ်း၊ သုံးသပ်၊ ဆင်ခြင်၍ သိသောဉာဏ်/ ရုပ်၊ နာမ် တို့၏အနတ္တတရားသဘောကို သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်သောဉာဏ်။
- ပဟာနပရိညာ = ပယ်တတ်၍ ပယ်ဖျောက်နိုင်အောင် သိတတ်သောဉာဏ်/ သိမြင်ဆုံးဖြတ်ပြီးနောက် တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိကင်း၍ အလင်းသို့ ရောက်သောဉာဏ်။

(ဃ) ဒုက္ခသစ္စာဆိုတာ၊ ကလေးသိ ပုထုဇဉ်သိ ဖြစ်သောဒုက္ခ ဒုက္ခကိုတော့ ထည့်မစဉ်းစားနဲ့ ဝိပရိဏာမဒုက္ခ နှင့် သင်္ခါရဒုက္ခကို အထက်ပါဉာဏ် (၃)ဆင့်နှင့် သိရမှာ မဟုတ်ပါလား။

(င) သမုဒယကြောင့် ဒုက္ခအကျိုးဖြစ်ရတယ်ဆိုတာ စာမှာပါလို့ သိတာလား၊ ခန္ဓာ(၅)ပါး၊ ရုပ်နာမ် (၂)ပါးတို့ တံခါး (၆)ပေါက်မှာ ဖြစ်နေတာကို ကိုယ်တိုင်သိမှ နားလည် သဘောပေါက်နိုင်မယ်လို့ပြောလျှင် စာဖတ်သူများလက်ခံ နိုင်ပါမလား၊ မိမိခန္ဓာမှာရှုထားသူ၊ တွေ့ထားသူ၊ သိထားသူ များမသဘောပေါက်နိုင်ပါမည်ဟုဆိုလျှင် လက်ခံနိုင်ပါမည် လား၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာကဘုရားဟောဖြစ်ပါတယ်၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့် ခန္ဓာငါးငါးဖြစ်နေတယ် ဒီလိုဆိုရင်၊ သမုဒယ ကြောင့် ဒုက္ခဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ ရှင်းသွားပါတယ်။

(စ) နိရောဓသစ္စာဆိုတာ ဒုက္ခအပေါင်းချုပ်ငြိမ်း တယ်လို့ နားလည်မည့်အစား၊ တဏှာချုပ်ငြိမ်းတာလို့ အဝိဇ္ဇာ ကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်အသိများ၊ အယူများအမှတ်များဖြင့် သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်၊ ဝိညာဏ်လို့ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန် ဘဝဖြစ်လာတာမဟုတ်ပါလား၊ ဘုရားဟောဓမ္မစကြာမှာ ပဉ္စုပ္ပါဒါနက္ခန္ဓာပီဒုက္ခာတဲ့၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်းမှ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းတော့မှာမဟုတ်ပါ

လား၊ ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှ ဥပါဒါန်တွေ မဖြစ်တော့မှ ဒုက္ခအပေါင်း ချုပ်ငြိမ်းမည်ဟု ဆိုလိုတာ မဟုတ်ပါလား။

(ဆ) နိရောဓသစ္စာကို တဏှာ ချုပ်ငြိမ်းမှုရရှိပါတယ်။ ပယ်နိုင်တယ်ဆိုမှ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပျောက်ပြီး အမြင်မှား-အယူအဆမှားတွေကွယ်ပြောက်သွားတာကမှ နိရောဓဆိုက်တာပါ။ နိရောဓ အဲဒီလိုဆိုက်မှ အမြင်မှန် (သမ္မာဒိဋ္ဌိ) ရတော့တာပါဘဲ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ(၅)မျိုးရှိတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ ၎င်းတို့မှာ-

(၁) ကမ္မသကတသမ္မာဒိဋ္ဌိ

- ကောင်းတဲ့ကိုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်ရင် ကောင်းတဲ့အကျိုး ပေးတယ်၊ မကောင်းတဲ့အကုသိုလ်ကံကိုပြုလုပ်ရင် မကောင်းတဲ့အကျိုးကိုပေးတယ်လို့ ကံနှင့်ကံ၏ အကျိုးပေးပုံကို သိတဲ့ အမြင်မှန်တရား။

(၂) ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ

- မြေလျှိုးမိုးပျံ့ တန်ခိုးဈာန်ရတဲ့ သမထကုသိုလ်တရားတွေကို ပြုလို့ရှိလျှင် ဈာန်ရတယ်လို့ သိတဲ့အမြင်မှန်တရား။

(၃) ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ

- ခန္ဓာကိုလဲမမြင်၊ ကိလေ သာလဲမဝင်ဘဲ ခန္ဓာအရို ဖြစ်ပျက်ကိုသာမြင်တဲ့ အမြင်မှန် တရား။

(၄) မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ

- နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို တစ်ကြိမ်မြင်တဲ့ အမြင်မှန် တရား။

(၅) ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ

- နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာတရားကို တစ်ကြိမ်မက မြင်တဲ့ အမြင်မှန်တရား။

ဖော်ပြပါအမှန်မြင် (၅)မျိုးမှာ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိက နိရောဓသစ္စာဆိုက်မှရတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိပါ။ ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆိုတာ ရှိပါသေးတယ်။ အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ ဆိုက် ရောက်ပြီး အဲဒီမဂ်ဖိုလ်တို့ကို ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ ဉာဏ်လို့ ဆိုပါတယ်။

(၆) သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပြီဆိုလျှင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ပထမ တစ်ပါး ဖြစ်သောသမ္မာဒိဋ္ဌိကို ရရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပါလား။

- (ဈ) မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမှာ - ပညာမဂ္ဂင် (၂)ပါး
 - သီလမဂ္ဂင် (၃)ပါး
 - သမာဓိမဂ္ဂင် (၃)ပါးတို့
- ဖြစ်ပါတယ်။

ပညာဉာဏ်ဖြင့် ပါယ်သတ်နိုင်မှ သီလအလိုလို လုံခြုံမယ်၊ အရိယာများရဲ့ သီလ သို့မဟုတ် အဓိသီလရမယ် ၎င်းနောက် တဆက်တည်း မဂ္ဂင်အဆင့်ဖြစ်တဲ့ သမာဓိ၊ တစ်နည်းသမ္မာသမာဓိရရှိမယ်၊ ဒါကြောင့်အများသိတဲ့သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအတိုင်း မဟုတ်ဘဲ ပညာ၊ သီလ၊ သမာဓိ ဖြစ်နေတာပါလားလို့ ဆင်ခြင်စဉ်းစားလို့ရပါတယ်။

(ည) အထက်ပါအတိုင်းဆိုလျှင် နိရောဓသစ္စာ နှင့် မဂ္ဂသစ္စာကိုသည် အကြောင်းအကျိုး ဘယ်လို နားလည် မှတ်သားရလျှင် ကောင်းမည်လဲ၊ (ဓမ္မမိတ်ဆွေတစ်ဦးနှင့်ဆွေ နွေးဖူးပါသည်။ လွန်ခဲ့သော(၅)နှစ်ခန့်က ဖြစ်ပါသည်။ နိရောဓ သစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာ ဘယ်ဟာကအကြောင်း၊ ဘယ်ဟာကအကျိုး လဲလို့ စာရေးသူက မေးသည့်အခါ မိတ်ဆွေက ပြန်မေးခွန်း ယူတ်ပါတယ်။ ခင်ဗျားဘယ်နယ်ကမေးတာလဲတဲ့ သင်္ခတနယ် ကဆိုလျှင်တမျိုး၊ အသင်္ခက နယ်ကဆိုလျှင်တမျိုးပေါ့လို့သူက ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်) တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုလျှင် မဂ္ဂ အကြောင်း၊ နိရောဓအကျိုးဆိုလျှင်လည်း မှန်တာပဲ၊ နိရောဓ

အကြောင်း၊ မဂ္ဂအကျိုးဆိုလဲ မှန်တာပဲလို့ဆိုလို့တာပါ။
နယ်သာကွဲပြားတဲ့ သဘောပေါ့။

(၄) တစ်နည်းအားဖြင့် ဆွေးနွေးရမည်ဆိုလျှင်
နိရောဓသစ္စာသည် အဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်း၍ (သို့မဟုတ်) တဏှာ
ချုပ်ငြိမ်း၍ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ကိုရရှိသွားတယ်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ရရှိတယ်၊
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသမ္မာ သင်္ကပ္ပဆိုတဲ့ ပညာမဂ္ဂင်ကို
ကိုယ်တိုင်ရရှိသွားသည့် သဘောလို့ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရ
ပါလျှင် နိရောဓကအကြောင်း၊ မဂ္ဂသစ္စာက အကျိုးလို့
နားလည်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

(၅) မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထင်ရှားရှိစဉ်
က ယောဂီတချို့ အချင်းချင်းအငြင်းအခုံဖြစ်ကြတယ်။ မဂ္ဂင်
ရှစ်ပါးမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့သမာသင်္ကပ္ပ ဘယ်သူကအရင်လဲဆိုတာ
အငြင်းပွားကြတယ်လို့ ဖတ်ဖူးပါတယ်။ တချို့က သမ္မာသင်္ကပ္ပ
မှန်ကန်စွာ စိတ်ကူးတွေ့တော့ကြံစည်မှသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့
မှန်ကန်တဲ့အယူကို ရရှိနိုင်တယ်လို့ ပြောကြတယ်။ တချို့
ယောဂီများကတော့ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး၊ မှန်ကန်သောအယူ
သမ္မာဒိဋ္ဌိရှိမှသာမှန်ကန်စွာတွေ့တော့ကြံစည်ပွားများနိုင်မယ်။
မှန်ကန်စွာလုပ်ဆောင်မယ်။ ဒါကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိကအရင်
သမ္မာသင်္ကပ္ပကနောက်လို့ ပြန်ငြင်းကြသတဲ့။ ဒီအငြင်းပွားတဲ့
ပြဿနာကို ယောဂီတွေက မိုးကုတ်ဆရာတော်ကြီးထံ သွား

ရောက်လျှောက်ထားကြတဲ့အခါ၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်ပြည့်စုံလှတဲ့ ဆရာတော်ကြီးဆိုတော့ “နှစ်ဖက်လုံးမှန်တယ်ကွ” ဟု မဆိုင်းမတွ ပြောလိုက်တယ်တဲ့။ နှစ်ဖက်လုံးမှန်တယ်ဆိုတာကို ယောဂီများက နားမလည်ကြ၍ ဘယ်လိုနှစ်ဖက်လုံးမှန်ပါသလဲ ဘုရား တဖက်ကမှန်လျှင် တဖက်က မှားရမှာပေါ့ဘုရားလို့ ပြန်လည်လျှောက်ထားကြတယ်။ ထိုအခါမှ ဆရာတော်ဘုရားက အကျယ်ရှင်းပြတယ်။ “ဒီလိုကွ... သမ္မာသင်္ကပ္ပ ကောင်းသောအကြံ မှန်ကန်သော အကြံအစည်ရှိမှ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မှန်ကန်သော အမြင်ဖြစ်ရတယ်၊ ဒါကပုထုဇဉ်အနေနဲ့မှန်တာ ပုထုဇဉ်အနေနဲ့ဆိုရင် သမ္မာသင်္ကပ္ပက အရင်ဖြစ်တယ်ကွ၊ အဲ နောက်တော့ အရိယာပိုင်းကို ရောက်လာတဲ့အခါကျတော့ သမ္မာဒိဋ္ဌိက အရင်ဖြစ်တယ်ကွ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိရှိတော့မှ သမ္မာသင်္ကပ္ပဖြစ်တာ အမှန်သိထားတော့မှ အမှန်တရားပေါ်မှာ ပွားများ ဆောက်တည်ရမှာပေါ့” ဟု အဖြေပေးလိုက်တယ်လို့ ဖတ်ရှု မှတ်သားရပါတယ်။ ဒီလိုဆိုတော့နိရောဓနဲ့ မဂ္ဂတို့သည်လည်း နယ်သာကွဲပြားတာ မို့ကုတ်ဆရာတော်ကြီးဖြေကြားသလို နှစ်ခုလုံး မှန်တယ်လို့ ဖြေရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ပရိယတ်နှင့်ပဋိပတ်ပြည့်စုံသော ဆရာတော်ကြီး တစ်ပါးထံ စာရေးသူက သွားရောက်ဖူးမြော်ပြီးချဉ်းကပ်မေး

မြန်းခဲ့ပါသည်။ နိရောဓသစ္စာနှင့် မဂ္ဂသစ္စာမှာဘယ်သစ္စာက
 အကျိုးပါလဲဘုရားလို့ လျှောက်ထားလိုက်တော့ ဆရာတော်
 ကြီးက မေးမြန်းသူကို စေ့စေ့ကြည့်၍ ပြုံးနေပြီးမှ “ဒကာကြီး
 သိရအောင် ဘုန်းကြီးရှင်းပြမယ်။ သစ္စာ(၄)ပါးမှာဝဋ္ဋသစ္စာ(၂)
 ပါးရှိတယ်။ ဝိဝဋ္ဋသစ္စာ(၂)ပါးရှိတယ်။ ပထမ(၂)ပါးက ဒုက္ခ
 သစ္စာနဲ့ သမုဒယသစ္စာပဲ။ ဝိဝဋ္ဋ(၂)ပါးက နိရောဓနဲ့ မဂ္ဂသစ္စာ
 ပဲ။ ဝဋ္ဋသစ္စာ(၂)ပါးမှာ အကြောင်းအကျိုးရှိပေမယ့် ဝိဝဋ္ဋ(၂)ပါး
 မှာ အကြောင်းအကျိုးမရှိဘူး။ အသင်္ခတနယ်မှာ အကြောင်း
 အကျိုးမရှိတော့ဘူး။ နိဗ္ဗာန်က အထင်အရှားရှိတယ်။ ဒါပေ
 မယ့် နိဗ္ဗာန်မှာ ပဒဋ္ဌါန်မရှိဘူး။ ဥပမာပြောမယ် ဤမှာဘက်
 ကမ်းက ဟိုမှာဘယ်ကမ်းကိုလှေနှင့် သို့မဟုတ် ဖောင်နှင့်ကူး
 သွားတယ်။ ဟိုဘက်ကမ်းကိုရောက်ရှိသွားတဲ့ကိစ္စမှာ လှေကို
 အကြောင်းလို့ပြောလို့မရဘူး။ လှေ/ဖောင်ကို အသုံးချပြီး
 သွားတာပဲရှိလို့ လှေကအကြောင်းမဟုတ်ဘူး” လို့ ဖြေကြား
 လိုက်ပါတယ်။ နက်နက်နဲနဲတွေးကြည့်မှသာ သိနိုင်သည့်
 တရားဓမ္မတွေပါလားလို့ စာရေးသူရိပ်မိလိုက်ပါတယ်။

သစ္စာ(၄)ပါးကို သစ္စာဉာဏ်ဖြင့်သိခြင်း

သစ္စာဉာဏ်ဖြင့်သိခြင်းသည် အဆိုပါလေးပါးကို နှုတ်မှအလွတ်ပြောတတ်ရုံနှင့်မပြီးသေးပါ။ သစ္စာလေးပါးတို့ ၏ အကြောင်းနှင့်အကျိုးတို့ကို သိရုံမျှနှင့် ပြောဟောနိုင်ရုံမျှ ဖြင့် မပြည့်စုံသေးပါ။ သစ္စာလေးပါးကို သစ္စာဉာဏ်ဖြင့် သိရ မည်။ ဉာတပရိညာ ထိုးထွင်းသိသောဉာဏ်၊ ပိုင်းခြားသိ သောဉာဏ်ဖြင့် သိရမည်ဟုဆိုပါသည်။ မည်ကဲ့သို့ ထိုးထွင်း ပိုင်းခြား၍ သိရမည်ကို စာရေးသူအနေဖြင့် တင်ပြဆွေးနွေး လိုသည်မှာ သစ္စာသိမှုနိဗ္ဗာန်ရနိုင်ရောက်နိုင်သည်ဟု စာမှာ ဖတ်ရပါသည်။ ၎င်းသစ္စာတရားသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေတွေ့ရှိသည့် တရားဖြစ်သည်။ မြတ်စွာဘုရား ရှင်က တီထွင်ဖန်ဆင်းထားခဲ့ခြင်းမဟုတ်ပါ။ သစ္စာလေးပါး တရားသည်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည်လည်းကောင်း အထင်အရှားရှိသည်ဟု သိထားရပါသည်။ ဘုရားဟောဖြစ် ၍ သိထားခြင်းသည် သညာသိဖြစ်ပါသည်။ ထိုးထွင်းပိုင်းခြား ၍ သိခြင်းမဟုတ်ပါ။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်သူများသည် သမာဓိအင်အားကောင်းလာသည်နှင့်အမျှ ဝိပဿနာဉာဏ်

များပေါ်လာသည့်အခါ ရုပ်သည်အစဉ်ဖောက်ပြန်နေတတ်သကဲ့သို့ နာမ်သည် ညွတ်တတ်သည့်သဘောကို သမာဓိအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်အားဖြင့်လည်းကောင်း ကိုယ်တိုင် သိရှိရပါသည်။ ရုပ်အကြောင်း၊ နာမ်အကျိုး၊ နာမ်အကြောင်း၊ ရုပ်အကျိုးတို့ကို သိရှိလာနိုင်ပါသည်။ တံခါး(၆) ပေါက်တွင် ခန္ဓာ(၅)ပါးဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်၊ အစဉ်ဖြစ်၍ အစဉ်ပျက်နေသည်ကို ကိုယ်တိုင်သတိဖြင့်လည်းကောင်း သိရှိရမှာဖြစ်ပါသည်။ (ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာ ပစ္စယာ တဏှာ၊ တဏှာပစ္စယာဥပါဒါနံ)ရုပ်နာမ်တို့အကြောင်း ကြောင့် အကျိုးဖြစ်နေသည်ကို ခန္ဓာ(၅)ပါးအပေါ်တွင် ဥပါဒါနံဖြစ်နေရသည်မှာ ဒုက္ခသစ္စာပါလား၊ ၎င်းဒုက္ခ သည် သတိပဋ္ဌာန်ဖြင့် သတိပြုမိလာသည့်အတွက် ဝေဒနာအပေါ်တွင် တဏှာကူးနေ၍ ဖြစ်တာပါလား၊ ဒီလိုဆိုတော့ သမုဒယကြောင့် ဒုက္ခဖြစ်နေရတာ အမှန်ပါလား၊ ဒီဋ္ဌိစွဲများ ပြုတ်ပြီး အကြောင်းနှင့် အကျိုးသာဖြစ်ပြီး ပျက်နေတာပဲ၊ ခန္ဓာ (၅)ပါး ဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်လည်း ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နှင့် သူ့သဘောသူဆောင်နေကြတာပါလား၊ ဒီလို သဘောပေါက်လာလို့ရလျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်မယ်။ ဒုက္ခ၊ သုခ ကင်းသွားနိုင်တယ်။ သင်္ခါရဒုက္ခကိုပင်လျှင် ဥပေက္ခာပြုနိုင်မယ်လို့ သိလာလို့ရလျှင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ကျင့်ကြံဖော်ထုတ်ပေးခဲ့တဲ့ သစ္စာလေးပါးတရားသည် ငြင်းပယ်နိုင်စရာမရှိ၊ စစ်မှန်သောတရား ဖြစ်ပါတကား

လို့သိတယ်။ ယုံကြည်တယ်ဆိုတဲ့အခါမှသာလျှင် သမ္မာဉာဏ် နှင့်သိတယ်၊ ပိုင်းခြား သိတယ်လို့ ဆိုလိုပါသည်။

သိပ္ပံပညာနှင့်ယှဉ်၍ စဉ်းစားဖွယ်ရာတစ်ခုရှိပါသည်

Laws of Motion, $v = u + ft$
 $v^2 = u^2 + 2Fs$
 $S = ut + \frac{1}{2} ft^2$

၎င်းတို့သည် သိပ္ပံပညာရှင်က ကြံဆတွက်ချက်၍ ရသော ဥပဒေသများဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် အစမ်းသပ် ခံသည့် မှန်ကန်သော သီအိုရီများ ဖြစ်ပါသည်။ ပညာရှင်က ၎င်းဥပဒေများကို ဖန်တီးပြုလုပ်ထားခဲ့သည်မဟုတ် ၎င်းတို့ သည် သိပ္ပံပညာရှင်က လက်တွေ့အမျိုးမျိုး၊ အကြိမ်ကြိမ်စမ်း သပ်ပြီးမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ - ကမ္ဘာမြေကြီး ဆွဲငင်အားကြောင့် အရာဝတ္ထုပစ္စည်းတစ်ခုခုကို အမြင့်တနေရာမှ လွှတ်ချလိုက်ပါက မြေပေါ်သို့ ကျလာမည့် အရှိန်နှုန်းသည် ၃၂ ပေ/စက္ကန့်^၂ ဖြစ်သည်။ "Force of Gravity = 32 feet/sec² ဟူသော နယူတန် ဟေ့ရိုဏ်း သည် သီအိုရီအရ အမြင့်တစ်နေရာမှ လွှတ်ချလိုက်သော ပစ္စည်းတစ်ခုသည် ပထမတစ်စက္ကန့်တွင် ၁၆ ပေ ကျဆင်း လိမ့်မည်။ ဒုတိယ တစ်စက္ကန့်တွင် ၃၂ ပေ မဟုတ်တော့ပဲ ၄၈ ပေ ထပ်မံကျဆင်းသွားမည်။ တတိယ တစ်စက္ကန့်တွင် ၈၀ ပေ ထပ်မံကျဆင်းသွားမည်။ ထို့ကြောင့် ၃ စက္ကန့်အတွင်း ၁၆+၄၈+၈၀ = ၁၄၄ ပေ ကျသွားမည်။ တက္ကသိုလ်များတွင်

လက်တွေ့စမ်းသပ်ကြည့်ပြီးမှ ယုံကြည်ရသည်။ ကိုယ်တိုင်
 လက်တွေ့စမ်းသပ်ပြီးမှ နယူတန်၏ သီအိုရီကို ယုံကြည်ခြင်း
 ဖြစ်ပါသည်။ စာတွေ့မဟုတ် ကိုယ်တိုင် စမ်းသပ်ပြီးမှ မှန်ကန်မှု
 ရှိသည်ကို ကိုယ်တွေ့သိရသည်။ ဘုရားရှင်တော်မြတ်ကလည်း
 သတိပဋ္ဌါန်တရားလေးပါးနှင့် ကိုယ်တိုင်အားထုတ်ကြည့်ပါ။
 တရားတွေ့လိမ့်မည်။ ကိုယ်တိုင် လက်တွေ့ကျင့်ကြံ
 အားထုတ်ပြီးမှ ကိုယ်တိုင်တွေ့မှ ယုံပါဟု ဟောကြားတော်
 မှခဲ့သည်။ ဘယ်သူကပြောပြော လက်ခံရန် မဟုတ်ကြောင်း
 ဆိုထားပါသည်။ ဒီနေရာမှာလည်း သန္နိဋ္ဌိကော၊ အကာလိ
 ကော၊ ဧဟိပဿိကော ပါပဲ။

သစ္စာလေးပါးတွင်လည်း ကိုယ်တိုင်တွေ့မှသာ
 ကိုယ်တိုင်သိမည်။ သစ္စာဉာဏ်ဖြင့် ထို့ထွင်းပိုင်းခြား၍ သိမည်။
 ကိုယ်တိုင်ကျင့်၍ ကိုယ်တိုင်သိသည်တိုင်အောင် တရားရပြီ
 သောတာပန်ဖြစ်သွားပြီဟု မဆိုလိနိုင်ပါ။ ဘုရားဟော
 သစ္စာလေးပါးတရားသည် မှန်ကန်သည်ဟု ယုံကြည် စိတ်ချ
 ခြင်းသာဖြစ်သည်။ ဤသို့သိခြင်းသည် သစ္စာဉာဏ်ဖြင့်
 သိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အရိယာဖြစ်ပြီဟု မယူဆသင့်ပါ။ တရား
 ရနိုင်ရန်အတွက် ကျင့်ရမည့် နည်းအမှန်ရှိသည်ကို ယုံကြည်
 သွားယုံမျှသာ ရှိပါသေးသည်။ ဤနေရာတွင် အနှိုင်းမဲ့ကျေး
 ဇူးတော်ရှင် မြတ်စွာဘုရားဟောကြားခဲ့သည့် တရားတော်နှင့်
 နယူတန်ပညာရှင်၏ တွေ့ရှိဖော်ထုတ်ထားခဲ့သည့် သီအိုရီကို

နှိုင်းယှဉ်ပြရန် မသင့်ဟု ထင်မိပါသည်။ သို့ရာတွင် ပဋိပတ်
ကို ကိုယ်တိုင်အားထုတ်စမ်းသပ်ကြည့်ပြီးမှ ဘုရားရှင်၏ အလို
တော်ကျအတိုင်း ကိုယ်တိုင်သိစေလိုသော စေတနာဖြင့် ဤသို့
နှိုင်းယှဉ်ပြရပါကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြအပ်ပါသည်။

သစ္စာလေးပါးကို ကိစ္စဉာဏ်ဖြင့်သိခြင်း

ရှင်တော်မြတ်ဘုရားက အကျင့်တရားများ ယားခဲ့
ပါသည်။ သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါးဖြစ်ပါသည်။

- ကာယနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
- ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
- စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
- ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

ပဋိပတ်နယ်တွင် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ကြ
ရာ၌ ကျောင်းတိုက်အသီးသီးက နည်းအမျိုးမျိုးတို့သည်
သတိပဋ္ဌာန်တရားလေးပါးနှင့် မလွတ်စကောင်းပါ။
ဘယ်နည်းနှင့်ပဲကျင့်ကျင့် ပိုင်းခြားဝေဖန် သိရှိနိုင်သော
သစ္စာဉာဏ်ရရှိမည်ဟု ဟောကြားခဲ့ပါသည်။ အဝိဇ္ဇာ
ချုပ်ငြိမ်းရင်ဖြင့် အမှားသိများကို ပါယ်ဖျောက်၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိ
ဆိုသည့် အမှန်မြင်၊ အမှန်သိမယ်။ မိမိဉာဏ်မှာ ဝိပဿနာကို

ကာယနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ဖြင့် အားထုတ်ခြင်း၊ ဝေဒနာ
 နုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်မှ စိတ္တနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊ နောက်
 တဆင့် မွောနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်အထိ နှလုံးသွင်း
 အားထုတ်လာခဲ့လျှင် အမြဲတန်းနှလုံးသွင်းရမည့် တရားတို့ကို
 ကိုယ်တိုင် သဘောပေါက်လာတဲ့အခါ ဝိပဿနာတရား
 အားထုတ်ခြင်းဖြင့် သိရုံသာမက သိပြီးတရားများကို ကြိုးစား
 ဝါယမ စိုက်ထုတ်ပွားများနိုင်ပါလျှင် ပယ်သင့်တာတွေကို
 မိမိပယ်နိုင် လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပိုင်းဖြတ်လာနိုင်သည့်ဉာဏ်
 ရရှိလာပါမည်။ သိထားသောတရားကို ကြိုးစားအားထုတ်
 ဘို့သာ လိုသည်။ မပြတ်နှလုံးသွင်းနိုင်ဘို့သာလိုပါသည်။
 တကယ် လုပ်လျှင် တရားရနိုင်သည်ဟု ကိုယ်တိုင်ထိုးထွင်း
 သိလာတဲ့ အခါ သစ္စာ(၄)ပါးကို ကိစ္စဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိမြင်
 လာပြီဟု အဓိပ္ပာယ်ကောက်ရမှာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤနေရာတွင် သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါးနှင့်စပ်လျဉ်း
 ၍ ဆရာတော်တစ်ပါးက စာရေးသူအားသင်ကြားပေးထား
 သည့်အတိုင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။ ၎င်းဆရာတော်သည်
 စာရေးသူက မကြာခဏသွားရောက်ဆည်းကပ်လျက် မရှင်း
 မလင်းဖြစ်နေသည့်တရားဓမ္မစာပေများ မေးမြန်းနေရသူဖြစ်
 ပါသည်။ ဆရာတော်ကလည်း စာရေးသူ၏အသက်အရွယ်
 နှင့်ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်လေ့လာလိုက်စားမှုအရ မိမိအား
 လေးစားချစ်ခင်လျက်ရှိပြီး အမိအဘသဖွယ် သဘောထား

ကာ မေးခွန်းပုစ္ဆာမှန်သမျှ စာပေကျမ်းဂန်နှင့် ညှိနှိုင်းဖြေကြား
 လေ့ရှိပါသည်။ ၎င်းဆရာတော်သည် ဓမ္မာစရိယအောင်မြင်ပြီး
 သူဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူက ဆရာတော်အားလျှောက်ထား
 ခဲ့သည်မှာ တရားအားထုတ်ရာတွင် အခြေခံအားဖြင့် အာနာ
 ပါန ရှုရဲ့ ပိန်ဖောင်း စသည့်သမထဖြင့်စကြပြီး ခန္ဓာကိုယ်မှာ
 ဖြစ်ပေါ်လာသည့် နာတယ်၊ ထုံတယ်၊ ကိုက်တယ် စသည့်
 ဝေဒနာပေါ်လာလျှင် ဝေဒနာကိုရှုကြရပြီး ဝေဒနာ ကျွတ်
 သည့်အခါတွင် ရုပ်ကဖောက်ပြန်ခြင်း၊ နာမ်က ခံစားခြင်း
 ဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်တို့သဘောသဘာဝကို ကိုယ်တိုင် ဉာဏ်မှာ
 တွေ့ရှိလာပြီးတဲ့အခါမှ မျက်စေ့၊ နား၊ နှာခေါင်း စတဲ့ နေရာ
 တွေမှာ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရတွေဖြစ်တဲ့ နာမ်တရား
 သို့မဟုတ် စိတ်ကိစ္စတွေကို လိုက်ရှုရပြန်ပါတယ်။ ဥပမာ
 ကြားတယ်၊ ကြားတဲ့အပေါ်မှာ သညာပေးလိုက်တော့ သင်္ခါရ
 ဖြစ်ပြီး ဝိညာဏ်ဖြစ်တယ်။ ဒါခန္ဓာ(၅)ပါးဖြစ်တာပဲ။ မဖြစ်ပါနဲ့ဆို
 လို့မရဖြစ်နေတာပဲ၊ အနတ္တသဘောပဲရှိတာ၊ အဲဒီဉာဏ်တွေ
 ပေါ်လာတော့ ဒီဉာဏ်ပေါ်မှာသမာဓိယူပြီး ရှုနေဆင်ခြင်နေရ
 မှာပါပဲ ဒီဟာကဓမ္မစစ်စစ်ပဲ။ ဒါကိုဆင်ခြင်ပြီး ရှုနေတာက
 သတိပဋ္ဌါန် - ဘာသတိပဋ္ဌါန်လဲဆိုရင် ဓမ္မာသတိပဋ္ဌါန်။
 စာရေးသူက သတိပဋ္ဌါန်တရား(၄)ပါးကို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်
 အားထုတ်ရမှာလို့ထင်ပါတယ်ဘုရားလို့ လျှောက်တော့
 ဆရာတော်က သတိပဋ္ဌါန်တရား(၄)ပါး တစ်ပါးပါးကို နှလုံး

သွင်းအားထုတ်ရမယ်ဆိုပြီး အကျယ်ဟောပြောပါတယ်။
ဟောပြောပုံက အလွန်အသေးစိတ်မှတ်သားဘို့ကောင်းလှတဲ့
အတွက် ဤနေရာမှာထည့်သွင်းဖော်ပြလိုပါတယ်။

["သတိပဋ္ဌါန်ဆိုတာ မိမိအာရုံထဲ၌လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲစွဲ
မြဲမြဲသက်ဝင်တည်နေသော သတိစေတသိတ် နာမ်တရား
ဖြစ်သည်။

ကာယေ-ခန္ဓာကိုယ်၊ ဝါ - ဆံပင်၊ မွှေးညှင်း အစရှိသော
၃၂-ကောဠာသ၌ အနုပဿနာ အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော
သတိပဋ္ဌါန်သည် ကာယာနုပဿနာ-ကာယာ နုပဿနာမည်၏။
ထိုကောဠာသပညတ်ကို အသုဘအခြင်းအရာပေါ်အောင်
အထပ်ထပ်ရှု၏။ ထိုအခါ အသုဘ (မတင့်တယ် ရွံစဘွယ်)
ဟူသော ထင်လာ၏။ ထို့ကြောင့်ဤကာယာနုပဿနာသည်
သုဘဝိ ပလ္လာသကို ပယ်ရှားခြင်းကိစ္စရှိ၏။

ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်သည် ဝေဒနာတို့ကို ဒုက္ခ
အခြင်းအရာ ထင်လာအောင် အဖန်ဖန်ရှုဆင်ခြင်သော သတိ
ပဋ္ဌါန် ဖြစ်ပြီး သုခဝေဒနာနှင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့ကို ရှုသည့်
အခါပျက်စီးပုံကို မြင်သဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဝေဒနာကို
ရှုသည့်အခါ အမြဲနှိပ်စက်ပုံကို မြင်ရသဖြင့်၎င်း၊ ဒုက္ခဟူ၍ ချည်း
ထင်လာ၏။ ထို့ကြောင့် ဝေဒနာနုပဿနာသည် သုခ ဝိပလ္လာသ
ကို ပယ်ရှားနိုင်၏။

ဤသတိပဋ္ဌါန်သည် စိတ်ကိုအာရုံပြု၍ "ဤစိတ်ကား
သရာဂစိတ်၊ ဤစိတ်ကား ဝိတရာဂစိတ်" စသည်ဖြင့် စိတ်တို့ကို
ခွဲခြားလျက် အနိစ္စ အခြင်းအရာ ထင်လာအောင် အဖန်ဖန်

ရှုကြည့် ဆင်ခြင်သည့်အခါ စိတ်အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲနေပုံကို သေချာစွာသိရသဖြင့် စိတ္တာနုပဿနာသည် အနိစ္စ အခြင်းအရာ လွန်စွာ ထင်လာသောကြောင့် နိစ္စဝိပလ္လာသကို ပယ်ရှား နိုင်သည်။

ဤသတိပဋ္ဌါန်သည် သညက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာဟူသော ပရမတ္ထ ဓမ္မတို့ကိုအနတ္တအခြင်း အရာထင်လာအောင် အဖန်ဖန် အာရုံပြုလျက် ရှုဆင်ခြင်သည့်အခါ အရာရာကိစ္စ၌ ထိုပရမတ္ထ ဓမ္မများသာ ရွက်ဆောင်နေကြောင်း၊ ပရမတ္ထ ချည်းသာထင်ရှား ရှိကြောင်းကို သိရ၍ အနတ္တအခြင်းအရာ လွန်စွာ ထင်ရှား လာလေသောကြောင့် အတ္တဝိပလ္လာသကို ပယ်ရှားနိုင်၏။”]

နိဗ္ဗာန်သို့သွားရာလမ်းကို သိပြီးတဲ့နောက် သိပြီးလမ်း ကို မိမိသာမဟုတ် မည်သူမဆို ဆက်လက်လျှောက်လှမ်း ပါက သွားရင်ရောက်နိုင်ပါ ကလားလို့ ဆင်ခြင်ပိုင်းဖြတ်တတ် ပါမည်။ ကိုယ်တိုင်ဆက်လက်ပွားများလျှင် မဂ္ဂလမ်းပေါ်သို့ ရောက်ရမည်ဟု သိနေသည့်အခါ သစ္စာ(၄)ပါးကို ကိစ္စဉာဏ် ဖြင့်သိသည်ဟု နားလည်ထားပါသည်။ ဤသို့ ကိစ္စဉာဏ် အဆင့်သည်ပင် အရိယာနယ်၊ ပဋိဝေဒနယ်ရောက်ပြီဟု မယူဆစကောင်းဟု ထင်မြင်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဆို သော် သွားရမည့်လမ်းကိုသိသည်၊ သွားလျှင်ရောက်မည်၊ မသွားလျှင်မရောက်နိုင်ပါ။ ကိုယ်တိုင်မရောက်သေးပဲလျက် အရိယာဖြစ်ပြီဟု အယူအဆဝင်လာမှာ စိုးရိမ်ဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။

သစ္စာ (၄)ပါးအား ကတညာဏ်ဖြင့်သိခြင်း

တရားအားထုတ်မှုနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် သစ္စာ (၄)ပါးနှင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် အဓိကကျသောတရားများ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍ စာရေးသူကြားဖူး၊ ဖတ်ဖူး ထားသည်မှာ “သိ”၊ “ပယ်”၊ “ဆိုက်”၊ “ပွား” ဖြစ်ပါသည်။ သိရမည့်တရားက ဘာလဲ? ပါယ်ရမည့်တရားကဘာလဲ? ဆိုက်ရမည့်တရားနှင့် ပွားရမည့်တရားကဘာလဲဆိုတာ လေးလေးနက်နက်စဉ်းစားဘို့ မှန်ကန်စွာ နားလည်ဘို့လိုနေ တယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ။

သာမန်နားလည် သဘောပေါက်ခဲ့တာကတော့ ဒုက္ခသစ္စာကို သိရမယ်။ ဒုက္ခကို ဖြစ်စေတဲ့ သမုဒယကို ပါယ်ရမယ်။ နိယောဓဆိုက်ရမယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားများ ရမယ်။ ဒါနဲ့ပါတ်သက်ပြီး စာပေဘွဲ့ရဆရာတော်များကိုလဲ၊ လျှောက်ထားကြည့်ခဲ့ပါတယ်။ ဓမ္မသာကစ္ဆအဖွဲ့မှာလည်း

တင်ပြဆွေးနွေးခဲ့ပါတယ်။ ထိုကဲ့သို့ လျှောက်ထားဆွေးနွေး
ချက်နှင့် ကိုယ်တိုင်ဖတ်မိသမျှ တရားအားထုတ် နှလုံးသွင်းပြီး
စဉ်းစားကြံဆမိသမျှတို့ကို ရေးသားတင်ပြလိုပါသည်။ သိ
ပါယ်၊ ဆိုက်၊ ပွား ဆိုသည်မှာ ဤသို့ နားလည်ရပါမည်။

သိရမာကဘာလဲ? ပါယ်ရမာက ဘာကိုလဲ?

ဆိုက်မှာ ပွားရမာကဘာလဲ?

ဒုက္ခ ဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခ၊ သင်္ခါရဒုက္ခတို့ကို ခွဲခြား
နားလည်၍ ဒုက္ခသစ္စာကိုသိရန်လိုပါတယ်။

ထပ်မံချဲ့ထွင်၍ တင်ပြရလျှင် တံခါး(၆)ပေါက်
တို့တွင် အစဉ်မပြတ်ခန္ဓာ(၅)ပါးဖြစ်နေသည်ကို သိရမယ်။
၎င်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြတ်စွာ ဘုရားရှင် ကဆုံးမခဲ့ဘူးပါသည်။

ကျမ်းစာတစ်ခုတွင် ဖတ်ဘူးသည်မှာ မြတ်စွာဘုရား
သခင်သည် သံဃာအပေါင်း (၅၀၀)နှင့် ဒေသစာရီ ကြွချီလာ
ရာ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းအနီးတွင် တစ်ညတာ စခန်းချသတင်းသုံး
နေဆဲ၌ ဘုရားရှင်က တပည့်သံဃာတော်များကို ဆုံးမ
လမ်းညွှန်ခဲ့ပါသည်။ တပည့်သံဃာအပေါင်းတို့ ဂင်္ဂါမြစ်
ကြီး၏ ရေမျက်နှာပြင်ကို ကြည့်ကြလော့ မြစ်ကြီး၏ရေသည်
အစဉ်မပြတ် စီးဆင်းလျက်ရှိ၏။ အတိတ်ကလည်း စီးဆင်း
ခဲ့သည်။ ယခုပစ္စုပ္ပန်တွင်လည်း စီးဆင်းနေဆဲဖြစ်သည်။
အနာဂတ်မှာလည်း ဆက်လက်စီးဆင်းနေဦး မည်ဖြစ်သည်။

မြစ်ရေပြင်ကြီးပေါ်တွင် မိုးပေါက်များ အများအပြား ကျနေသဖြင့် ရေပြင်ပေါ်တွင် ရေပွက်ကလေးများ အဆက်မပြတ် မနားတမ်းဖြစ်ပေါ်နေ၏။ ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွား၏။ ရှုကြည့်ကြလော့၊ သံယာတော်များသည် မိမိခန္ဓာအပေါ် သတိ ကြီးစွာဖြင့် ရှုကြည့်နေပါက တံခါး(၆) ပေါက်တို့တွင် ခန္ဓာ(၅)ပါးတို့သည် မနားတမ်း ဖြစ်နေ၏။ ဖြစ်ပြီးပျက်နေ၏။ မျက်စိပေါက်မှာ အဆင်းနှင့်မျက်စိ အကြည်ခါတ်တွေ့လျှင် ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်တယ်။ နားနှင့်အသံ တွေ့လျှင်လည်း ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်တယ်။ နှာခေါင်းနှင့် အနံ့တွေ့သည့်အခါမှာလည်း ခန္ဓာ(၅)ပါး၊ ပါးစပ်မှ လျှာနှင့် အရသာ တွေ့လျှင်လည်း ခန္ဓာ(၅) ပါး၊ ကိုယ်နှင့်အတွေ့ထိပြန်လျှင်လည်း ခန္ဓာ(၅) ပါး၊ မနောနှင့်ဓမ္မတွေ့လျှင်လည်း ခန္ဓာ(၅)ပါး ဖြစ်တယ်။

မြစ်ရေပြင်ပေါ်တွင် မိုးပေါက်များ၏ အတိုက်ခါတ်ကြောင့် အခံခါတ်ဖြစ်သော မြစ်ရေပြင်ပေါ်တွင် ရေပွက်ကလေးများ အမြဲ ဖြစ်၍ ပျက်နေသကဲ့သို့ပင် မိမိ၏ခန္ဓာ၌ အစဉ်အမြဲ ခန္ဓာ(၅)ပါးဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်ဖြစ်နေသည်ကို သတိမဲ့စွာဖြင့် ရှုကြည့်ကြလော့၊ ဤသို့ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးဖြစ်သော ခန္ဓာ(၅)ပါးကို သတိ ဝီရိယဖြင့် စောင့်ကြည့်၍ နေခြင်းဖြင့် သင်တို့သည် အမှန်မြင်၊ အမှန်သိလာကြပေလိမ့်မည်။ သင်တို့သည် ခန္ဓာ(၅)ပါး ပေါ်တိုင်းတွင် ဥပါဒါန်ဖြစ်နေသရွေ့ ဒုက္ခသစ္စာပါလားဟု သိရပေမည်။ ဤသို့ဟော

ကြားခဲ့ပါသည်။

၎င်းနောက် ဒုက္ခသစ္စာသည် အယူမှား၊ အမှတ်မှားကြောင့် တွယ်တာပတ်သက်မှုဟူသော သမုဒယကြောင့် ဖြစ်နေတာပါလားဟု သိလာပြီး ပယ်ရမည့်တရားကိုပါ သိရမည်။ “ယောတဿ ယေဝတဏှာယ အသေသ ဝိရာဂ နိရောဓေါ စာဂေါ” ဟု ဆိုသောကြောင့် တဏှာ အပြီး ပယ်သတ်နိုင်ပါက နိရောဓဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော သစ္စာတရားကို ဆိုက်ရောက် နိုင်ကြောင်း (နိရောဓသည် ဆိုက်ရမည့် သစ္စာတရားဖြစ်ပါသည်) အမှား ဒိဋ္ဌိများကို ပယ်၍ အမှန် ဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူကိုစွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းပွားများနေခြင်းသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားများလျက် နိဗ္ဗာန်ရောက်ရာ မဂ်လမ်းပေါ်သို့ လျှောက်လှမ်းနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤမဂ်လမ်းသည် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များ လျှောက်ရမည့်လမ်းဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဤကဲ့သို့ပင် သိ၊ ပယ်၊ ဆိုက်၊ ပွားကို သဘောပေါက်သည်ဟု တင်ပြချင်ပါသည်။ လိုရင်းကို တင်ပြရပါလျှင် သစ္စာ(၄)ပါးကို သစ္စာဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ် တို့ဖြင့်သိပြီး၊ ပယ်ရမည်ဖြစ်သော မှားသောအမြင်၊ မှားသောအယူတို့ကို ပယ်နိုင်ရန် လုပ်ရပါမည်။ သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါးနှင့် အညီ ပဋိပတ်အလုပ်ကို ဘုရားဟောအတိုင်း ကြိုးစားကျင့်ကြံပါက နိရောဓဆိုက်ပြီး သစ္စာ (၄)ပါး၏ ကတဉာဏ်ကိုရရှိပါမည်။ သို့မဟုတ် ပဋိပဒေဝနာယ်သို့ ကူးပြောင်းရောက်ရှိသွားပြီဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ထိုသို့ သစ္စာ(၄)ပါးကို ကတဉာဏ်ရရှိမှသာလျှင် အရိယာ နွယ်ဝင် ဖြစ်ပါသည်။

- ဒုက္ခသစ္စံ ပရိဇာနန္တော
- သမုဒယသစ္စံ ပဇဟန္တော
- နိရောဓသစ္စံ သစ္စိကရောန္တော
- မဂ္ဂံသစ္စံဘာဝေန္တော

- (၁) သက္ကာယဒိဋ္ဌိ - ရုပ်နာမ်ကိုငါသူစသည့်ယူဆမှု
- (၂) သဿတဒိဋ္ဌိ - ရုပ်နာမ်ကိုခိုင်မြဲတယ်ဟုယူဆမှု
- (၃) ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ - ရုပ်နာမ်ကိုယျက်ပြီးဘာမျှမဖြစ်တော့ ဟုယူဆမှု

သစ္စာ(၄)ပါးကို သစ္စာဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတဉာဏ် ဖြင့်သိခြင်းတို့ကို စာရေးသူအနေဖြင့် ဉာဏ်မှီ၊ ဉာဏ်ရောက် သည့်အတိုင်းရေးသားဖော်ပြပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သစ္စာ ကိုသိနည်း(၂)မျိုး ရှိကြောင်း မှတ်သားထားရှိသည့်အတိုင်း ဆက်လက်ဖြည့်စွက်တင်ပြလိုပါသည်။

သစ္စာသိနည်း(၂)မျိုး

သစ္စာကို သိ ရာ၌(၂)မျိုး ရှိသည်ဟု သိရပါသည်။

၎င်းတို့မှာ -

- (၁) အနုဗောဓသိ နှင့်
- (၂) ပဋိဝေဓသိတို့ဖြစ်ပါသည်။

အနုဗောဓသိ

ဆရာများထံမှဖြစ်စေ၊ စာပေကျမ်းဂန်မှဖြစ်စေ တဆင့်ကြားသိခြင်း၊ တဆင့်ကြားကိုအမှီပြုကာ ကြံစည် တွေးတောစဉ်းစားခြင်းဖြင့် လျော်စွာသိခြင်းကို “အနု ဗောဓသိ” ဟုခေါ်သည်။

ပဋိဝေဓသိ

သိမှုမပြီးသေး၍ ထပ်တလဲလဲ သိခြင်းမဟုတ်ပဲ တစ်ကြိမ်တည်းနှင့်ထွင်းဖောက်သိခြင်းကို “ပဋိဝေဓသိ” ဟု ခေါ်သည်။ လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ်၏ သိခြင်းတည်း။ မဂ်ဉာဏ်သည် ကိစ္စအားဖြင့် သစ္စာ(၄)ပါးကို တစ်ပြိုင်နက် သိ၏ဟု ဆိုပါသည်။

ဒုက္ခကိုပိုင်းခြားခြင်း၊ သမုဒယကိုပယ်ခြင်း၊ နိရောဓ ကိုမျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ မဂ္ဂကိုပွားခြင်းဟု ကိစ္စ(၄)ပါးကိုတစ်ပြိုင် နက်ပြုခြင်းဖြင့် မဂ်ဉာဏ်ရရှိလာနိုင်၏။ သင်္ခါရကိုမလွတ်နိုင် သေးသောဉာဏ်များမှာ ဤကိစ္စ(၄)ချက်ကို တစ်ပြိုင်နက် မပြုနိုင်သေး။ မဂ်ဉာဏ်ကမူ သင်္ခါရတို့ကိုလွတ်ကာ သင်္ခါရ တို့ ကင်းရာကို အာရုံပြုနိုင်၍ ကိစ္စ(၄)ချက်ကို တစ်ခါတည်း ပြုနိုင်ခြင်းဖြစ်၏။

လောကုတ္တရာ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ဖို့အတွက် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ် လို့ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာမဂ်ကိုပွားများရသည်ဖြစ်ရာ ထိုပုဗ္ဗဘာဂ

မဂ်သည် ဒုက္ခကိုသိလျက် သမုဒယကိုပယ်လျက် ရှိ၏။
 သို့သော် မိမိမဂ္ဂဘာဝနာကလည်း မပြည့်စုံအပြီးမသတ်သေး
 ၍ နိဗ္ဗာန်ကိုမမြင်ရသေး၊ ဒုက္ခသိမှု၊ သမုဒယ ပယ်မှုကလည်း
 အပြီးမပြတ်သေး၍ ကိစ္စမပြီးသေး။ လောကုတ္တရာမဂ်
 ရောက်မှ (မဂ်ဉာဏ်အဆင့် ဉာဏ်ရင့်ကျက်မှ) အားလုံး ကိစ္စ
 ပြီးရာ မဂ်က သိမှုကိစ္စပြီးသောအားဖြင့် အားလုံးကို
 တပြိုင်နက် မတွေ့မဝေရှင်းလင်းပြီးအနေဖြင့် သိနိုင်တော့
 သည်။

တို့နည်း အတိုင်းပင် သစ္စာ(၄)ပါးကို ကတဉာဏ်သိ
 သိသည့်အဆင့်ရောက်မှ သာလျှင်သစ္စာ(၄)ချက် တပြိုင်နက်
 ပူးနားလည်ရပါသည်။

ခန္ဓာငါးပါး ခန္ဓာမာဏ

ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးဘယ်လိုသိနိုင်သလဲ. . .
 ခန္ဓာ (၅)ပါးတွင် ရုပ် (၁)ပါး၊ နာမ် (၄) ပါး
 ထို့ကြောင့် ရုပ်နှင့်နာမ်သာရှိ၍ ရုပ်၊ နာမ်(၂)ပါးဟူ
 ၍လည်း သိကြရပါသည်။ စာရေးသူ ကျောင်းသားအရွယ်က
 အမေနှင့် ညီမတို့ (၂)ဦးတရားစခန်း ဝင်ခဲ့ကြသည်ကို မှတ်မိ
 နေပါသည်။ (၇) ရက်စခန်းဝင်ခဲ့ကြပြီး ပြန်လာကြသည့်အခါ
 တွင် ရုပ်၊ နာမ်တို့၏အကြောင်းကို တဖွဖွပြောလာကြပါ
 သည်။ ဟောဒီလို ထိလို့၊ ကိုင်လို့ရတာက ရုပ်ကြီး၊ သိသိနေ
 တာ လေးကနာမ်၊ ဒို့တတွေမှာ ရုပ်နှင့်နာမ်နှစ်ခုပဲရှိတယ်။
 တခြားဘာမှမရှိဘူးလို့ ပရမတ်စကားတွေ ပြောလာတာ
 ကြားခဲ့ရဖူးပါတယ်။ ငယ်ရွယ်သူဖြစ်သော်လည်း ဗုဒ္ဓတရား
 တော်က ဒီလိုနားလည်ရမှာပါလားလို့ သတိပြုမိခဲ့ပါတယ်။

မိမိကိုယ်တိုင်အသက် (၄၀) ရောက်ခါမှ ဝိပဿနာ အားထုတ်ရန် အချိန်ရောက်လာပါသည်။ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်မှာ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အုပ်ချုပ်မှုပညာ ဒီပလိုမာ တက်ရောက်ခဲ့သည့်အခါ ဆရာကြီးဦးတင်ညွန့်နှင့် တွေ့ကြုံ ခွင့်ရပါတယ်။ ၎င်းနှင့် (၂)နှစ်တာ ရင်းနှီးခွင့်ရတဲ့အခါ ဆရာကြီးက ရဟန္တာလို့ နာမည်ကြီးခဲ့တဲ့ သဲအင်းဂူ ဆရာ တော်ကြီးထံမှာ တရားနာ၊ တရားအားထုတ်ဘို့ ခေါ်သွား ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ဓမ္မာရုံကြီးမှာစတင်ပြီး တရားအားထုတ် ခဲ့ရပါတယ်။ ဘုမ္မန်းဘုမ္မန်းမသိသေးပဲ ဓမ္မာရုံကြီးအတွင်း ယောဂီအများအပြားကြား ဝင်ရောက်တရား ထိုင်ခဲ့ပါတယ်။ နောက်တော့မကြာခဏ ယောဂီအများနှင့်အတူ တရား လည်းနာ၊ တရားလည်း ထိုင်ရပါတယ်။ မလှုပ်မရှား မပြု မပြင်ဘဲ (၁)နာရီခန့် အားထုတ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဆရာတော်ကြီး က စကားပြောသက်သက်နှင့် ကိုယ်တွေ့တရားများကို ဟောပါတယ်။ တရားထိုင်လျင်လည်း ဝေဒနာ ကျွတ်သည် အထိ ထိုင်ရပါတယ်။

ခါတ်ကြီးလေးပါးဖောက်ပြန်၍ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ဝေဒနာတက်ပုံတွေ အာနာပါန ဝင်သက်ထွက်သက် ရှုနေရာ မှ ဝေဒနာသည် ခါတ်ကြီးလေးပါး ဖောက်ပြန်တာကို၊ နာမ် ကလေးက ခံစားနေလို့ နာတယ်၊ ကိုက်တယ်၊ ကျင်တယ်၊ ပူတယ်၊ အေးတယ်ဖြစ်တာ၊ မခံစားရင် မနာပါဘူး၊ မကိုက်

ပါဘူး၊ မထုံပါဘူး၊ မကျင်ပါဘူး၊ ရုပ်ကဖောက်ပြန်တာ၊ နာမ်က
ခံစားတာ ဒါလေးပဲသိ တရားထိုင်တယ်ဆိုတာ သေရင်သေ၊
မသေလျင်တရားရ၊ ရှေ့စိတ်ကတော်ချင်လျင်၊ နောက်စိတ်
ကတွန်းတင်လိုက်၊ သေလဲမသေနိုင်ပါဘူး၊ ကြိုးစားလိုက်ကြ၊
ဤကဲ့သို့ အားပေးတိုက်တွန်းပြီး ပညတ်သဘော၊ ပရမက်
သဘောတွေကို သိအောင် ပညတ်နှင့်ပရမတ်ကွဲအောင်၊
ပညတ်နှင့် ပရမတ်တွဲ၍ သိအောင် သင်ပေးခဲ့ပါတယ်။
ဆရာတော်ကြီးက ပရိယတ်စာပေကိုလည်း မတတ်တော့
ကိုယ်တွေ့လက်တွေ့တရားများကိုပဲ လူတိုင်းနားလည်အောင်
ဟောပြောနည်းပြနိုင်ပါတယ်။ မိမိငယ်စဉ်ကတည်းက ဘုရား
ရှိခိုးရင်း ထူထောင်လာခဲ့တဲ့ သမာဓိဟာ ကဏ္ဍသိုလ်ကျောင်း
မှာ အထောက်အကူအများကြီးရခဲ့သလို တရားထိုင်ရာမှာ
လဲ သမာဓိရလွယ်ပါတယ်၊ ဉာဏ်ပညာများလဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်ပညာဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဉာဏ်စဉ်အနေနှင့်
ပြောပြရခြင်း မဟုတ်ပါ။ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊
မနှောပေါက်တွေမှာ ခန္ဓာငါးပါးတွေ ဖြစ်နေတာကို သိလာတဲ့
သဘောပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဖြစ်ပြီးရင် ပျက်ပျက်သွားတာကို
တော့တော်တော်နှင့် မသိပါဘူး။ ဉာဏ်နှင့်တွေ့ကြည့်မှ၊
ပျက်သွားကုန်ပါပြီလား၊ တစ်ခုမပျက်ပဲ နောက်တစ်ခုမသိ
နိုင်ပါလား၊ နောက်တစ်ခုဖြစ်လာတာက ပထမတစ်ခု
ပျက်သွားလို့ပဲဟု ဆင်ခြင်ကြည့်မှ သိရတာဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာတော်ကြီးက ပြောပါတယ်၊ ဖြစ်တာပျက်တာကို သိတာက သမာဓိနဲ့ ပညာတဲ့၊ ဘာဖြစ်တာလဲ၊ ဘာပျက်တာလဲ ဆိုရင် ခန္ဓာငါးပါးတံခါး (၆)ပေါက်မှာ တလှည့်စီဖြစ်၊ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတာက တွေးကြည့်မှ သိနိုင်ပါတယ်။ အနုလောမဉာဏ်နဲ့ သိတယ်လို့ ဆိုနိုင်ကြောင်း ဖတ်ဘူးပါတယ်။ တွေးကြည့်တာက သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်၊ သိမြင်တာက သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်လို့ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ၊ ဘယ်လိုနားလည်ရမလဲ

အလွန်ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေတစ်ဦးသည် ဓါတုဗေဒ ဂုဏ်ထူးတန်းဖြင့် ဘွဲ့ယူခဲ့ပြီး နိုင်ငံခြားတွင် Ph-D ပါရဂူဘွဲ့ ယူထားသူဖြစ်ပါတယ်။ စာရေးသူက သင်္ချာဂုဏ်ထူးတန်းမှ ၎င်းနှင့်တစ်နှစ်တည်းအောင်ခဲ့ပါတယ်။ စကားစပ်မိ၍ မိတ်ဆွေအား ဓါတ်ကြီး (၄)ပါးကို သိပါသလားလို့ မေးသည့် အခါ မိတ်ဆွေက ဘယ်ကလာဓါတ်ကြီး (၄)ပါးဟုတ်ရမှာလဲ၊ ဓါတ်တွေအများကြီးရှိတယ်လို့ ပြန်ပြောလာပါတယ်။ သူပြောတာလဲမမှားပါဘူး၊ သိပ္ပံပညာမှာ ဓါတ်တွေအများကြီးပဲ ကြည့်တဲ့ရှုဒေါင့်ကမှ မတူတာပဲကိုး၊ ခန္ဓာ (၅)ပါးကို ပြောရင်လဲ၊ သူကခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုပဲရှိတယ်လို့ ဖြေမှာပါပဲ။

မျက်စိကမြင်ရပုံ၊ နားကကြားရပုံ၊ နှာခေါင်းကအနံ့ရပုံ၊ လျှာက အရသာအချို့၊ အခါ၊ အင်္ဂါ၊ အစပ်သိပ္ပံနှင့်

ခန္ဓာကိုယ်ကထိမိလျှင် ကြမ်းတာ၊ နူးညံ့တာ၊ ပူတာ၊ အေးတာ၊
တွေ့သိရပုံကို ဆရာဝန်တွေကို မေးကြည့်လျှင် သူတို့က
တော်တော်များ သိထားတာတွေ့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ရုပ်ပိုင်း
မှာပိုသိတယ်။ အာရုံကြော၊ ဦးနှောက်တို့ အလုပ်လုပ်ပုံကို
သိကြတယ်။ နာမ်ပိုင်းကြတော့ အသေအခြာမပြောနိုင်ကြ
ဘူး၊ ပြောရင်လဲ ဓါတ်တွေအများကြီး ရှိတယ်ဆိုတဲ့ ပုံစံအမျိုး
ပဲသိကြ၊ ပြောနိုင်ကြပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ဟောကြားခဲ့တဲ့
ခန္ဓာကိုယ်မှာ ရှာထားတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးမျိုးကို ဗာရားအားမထုတ်
လျှင်ခန္ဓာကိုယ်တွေ့မဟုတ်လျှင် မပြောနိုင်ပါဘူး။

ဒါဖြင့် ဝိပဿနာ ဉာဏ်(ရှုဉာဏ်) နှင့်တွေ့ရမယ့်
ခန္ဓာ(အရှုခံခန္ဓာ)ကငါးပါးရှိပါတယ်။ အဲဒီခန္ဓာငါးပါးကို
ပြောကြစို့ -

- ရူပက္ခန္ဓာ
- ဝေဒနက္ခန္ဓာ
- သညက္ခန္ဓာ
- သင်္ခါရက္ခန္ဓာ
- ဝိညာဏက္ခန္ဓာ တို့ဖြစ်ပါတယ်။

သတ္တဝါမှန်သမျှ ခန္ဓာ(၅)ပါး ရုပ်၊ နာမ်နှစ်ပါးရရှိ
ထားကြသဖြင့် ဒွါရနှင့်အာရုံတိုက်ဆုံတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်
တွေ့ရမယ့် အရှုခံခန္ဓာ(ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓ) တွေပေါ်လာပါတယ်။

(၅၆)

ဦးကံညွန့် (ပါရမီ)

ခန္ဓာရုပ်နှင့် နာမ်နှင့်ဖြစ်လာလျှင် အာရုံ (၆)ပါးကို ရရှိလာ ပါတယ်။

(၁) မျက်စိနှင့်အဆင်းတိုက်တော့ = မြင်စိတ်ပေါ်ပါတယ်
(အရှုခံခန္ဓာ)

(၂) နားနှင့်အသံတိုက်တော့ = ကြားစိတ်ပေါ်ပါ
တယ်(အရှုခံခန္ဓာ)

(၃) နှာခေါင်းနှင့်အနံ့တိုက်တော့ = နံစိတ်ပေါ်ပါတယ်
(အရှုခံခန္ဓာ)

(၄) လျှာနှင့်အရသာတိုက်တော့ = စားစိတ်ပေါ်ပါ
တယ်(အရှုခံခန္ဓာ)

(၅) ကိုယ်နှင့်တွေ့ထိစရာတိုက်တော့
= ယားနာ၊ကောင်း
စိတ်ပေါ်ပါတယ်
(အရှုခံခန္ဓာ)

(၆) စိတ်နှင့်ကြံ့စည်စရာအာရုံတိုက်တော့
= တွေးတောကြံ့စည်
စိတ်ပေါ်ပါတယ်
(အရှုခံခန္ဓာ)

သဠာယတနဆိုတာ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ မနှောဆိုသည့် အာရုံတွေခံစားနိုင်သော တံခါးပေါက် တွေကို ဆိုပါတယ်။ ရုပ်၊ နာမ်ဖြစ်လာရင် တံခါးပေါက်တွေ

ပါလာတယ်၊ အာရုံငါး၊ အာရုံခြောက်ကို ထိတွေ့ခံစားဘို့ ဖြစ်လာတာပဲ၊ အဲဒီတံခါး (၆)ပေါက်မှာ အာရုံခံစားနိုင်မှုတွေ ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးတွေ ဖြစ်နေတာပါပဲ၊ ခန္ဓာရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို အစုအပေါင်းလို့ ဘာသာပြန်ဆိုထားတာရှိပါတယ်။

ရူပက္ခန္ဓာ

ရုပ်နှင့်ဆိုင်တဲ့ အစုအပေါင်းတစ်ရပ်လို့ တိုက်ရိုက် အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ ပဋိပတ်အားထုတ်သူများ သိလာရမှာ ကတော့ -

မျက်စိပေါက်မှာ ပုံစံအမျိုးမျိုးနှင့်ရှိနေသည့် အဆင်း (ရူပါရုံ) က အတိုက်ခတ်၊ မျက်စိမှာမွှေးရာကပါလာတဲ့ မျက်ကြည်လွှာ(စက္ခုပသာဒရုပ်) က အခံခတ်၊ အဆင်းနှင့် မျက်ကြည်လွှာ တွေ့ဆုံတဲ့အခါ မြင်ရတဲ့သဘောကလေး (မြင်စိတ်)ဖြစ်လာပါတယ်။ အတိုက်ခတ်ဖြစ်တဲ့အဆင်းနှင့် အခံခတ်ဖြစ်တဲ့ မျက်ကြည်လွှာကို ရုပ်လို့ နားလည်ရပါတယ်။ ဒါကို ရူပက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်ရပါမယ်။

ထိုနည်းအတိုင်း အသံနှင့်နားက အမြှေးပါး (Ear drum) တွေ့တဲ့အခါ ကြားရတဲ့သဘော ဖြစ်လာတယ်။ အသံကအတိုက်ခတ် နားကအမြှေးပါးလေးက အခံခတ် အသံနှင့် နားကလဲ ရူပက္ခန္ဓာပါပဲ။

အနံ့လာတဲ့အခါ နှာဝ ဆိတ်ခွါသဏ္ဍန် နေရာလေး
 (ယာယုပဿဒရုပ်)က နမ်းရှူလိုက်တော့ နံတယ်၊ မွှေးတယ်
 ဆိုတဲ့သဘော ဖြစ်ပေါ်လာပြန်တယ်။ အဲဒါကြောင့် အနံ့
 ဆိုတဲ့ အတိုက်ခါတ်နှင့် နှာခေါင်း၊ နှာနှုကို ရူပက္ခန္ဓာလို့
 သိရမှာပါ။

လျှာပေါ်မှာ တင်လိုက်လျှင် အရသာ ချို၊ ဖန်၊ ခါး
 ဖြစ်စေတဲ့ အစားအစာနှင့် လျှာတွေ့လျှင် အရသာခံစားမှု
 သဘောပေါ်လာပြန်ရော၊ အတိုက်ခါတ်နှင့် အခံခါတ်တွေ့ပြီး
 အရသာပေါ်လာတဲ့ သဘောဖြစ်တယ်။ အတိုက်ခါတ်၊
 အခံခါတ်ဖြစ်တဲ့ လျှာနှင့် အစာတို့က ရူပက္ခန္ဓာဖြစ်ပါတယ်။

ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ ဆံပင်၊ မွှေးညှင်း၊ ခြေသည်း၊
 လက်သည်း၊ သွေးမရောက်တဲ့ အရေခြောက်ကိုချန်လှုပ်
 ထားပြီးခန္ဓာကိုယ် တစ်ကိုယ်လုံးရှိ ကာယပဿဒရုပ်နှင့်
 တွေ့ထိစရာ(ဖောဋ္ဌဗ္ဗ)အာရုံတို့ တိုက်ဆုံတွေ့ထိတဲ့အခါ
 အထိတွေ့ကို ခံစား နိုင်ပါတယ်။ ကိုယ်နှင့်အတွေ့ထိမှန်
 လိုက်တဲ့အခါမှာလဲ ကြမ်းတယ်၊ နူးညံ့တယ်၊ နွေးတယ်၊
 အေးတယ် စသည်ဖြင့် ခံစားမှုသဘောလေးရလာပြန်တယ်။
 ကိုယ်(ကာယပဿဒရုပ်) ကအခံခါတ်၊ အတွေ့(ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ)
 ကအတိုက် ခါတ်၊ အဲဒါကိုလဲ ရူပက္ခန္ဓာလို့ သိရပါမယ်။

မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်ဆိုတဲ့ ဒွါရ (၅)
 ပေါက်မှာ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အထိအတွေ့က

ဝင်လာပြီး တိုက်ခိုက်တိုင်း၊ ရူပက္ခန္ဓာတွေ ဖြစ်နေတယ်လို့ နားလည်သဘောပေါက်ရမှာပါ။

မနောပေါက်က ဝင်လာသောခန္ဓာငါးပါး

ဒွါရ (၅)ပေါက်အပြင် မနောပေါက်တစ်ခုကျန်ပါ သေးတယ်။ အခုဒွါရ တံခါး (၅)ပေါက် ပိတ်ထားလျှင် မမြင်ရ၊ မကြားရ၊ မနံရ၊ အရသာမခံရ၊ မထိရပေမယ့် မနောဆိုတဲ့ စိတ်က အတွေးအခေါ်တွေ ဝင်လာတိုက်ခိုက်ပြန်တယ်။ အကိတ်ကဖြစ်ခဲ့တာတွေ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်နေတာတွေ၊ လာမယ့် အနာဂတ်ကို ကြံပြီး စဉ်းစားတာတွေ ဝင်လာပြန်တော့ ခန္ဓာ (၅)ပါးဖြစ်ရပြန်တယ်။ အဲဒီတော့ မနောအခံဓါတ်နှင့် အတွေးအခေါ်ဖြစ်တဲ့ ဓမ္မနှင့် တွေ့တယ်။ ဒါကြောင့် တံခါး (၅)ပေါက် မဟုတ်ပါဘူး၊ တံခါး (၆)ပေါက် ဖြစ်ပါတယ်။ မနောပေါက်ကဝင်လာတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးက ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ အတိုက်ဓါတ်နှင့် အခံဓါတ်တွေ ကို ရုပ်အစုအပေါင်း (သို့မဟုတ်) ရူပက္ခန္ဓာလို့ နားလည် ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဝေဒနက္ခန္ဓာ

အဲဒီတော့ တံခါး (၆)ပေါက်မှာ ရူပက္ခန္ဓာတွေကြောင့် မြင်တယ်၊ ကြားတယ်၊ နံတယ်၊ အရသာဖြစ်တယ်၊ ထိတယ်၊

သိတယ်ဆိုတဲ့အခါမှ ဝမ်းသာမှု၊ နှလုံးမသာမှု စသည်
ဝေဒနာကုန္တာတွေဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီဝေဒနာအစုပေါင်းကို
ဝေဒနာကုန္တာလို့ သဘောပေါက်ရပါမယ်။

သညကုန္တာ

ဖြစ်လာတဲ့ဝေဒနာတွေအပေါ်မှာ အလိုအလျောက်
ဖြစ်လာတာက သညာပေးတယ်လို့လဲ ပြောကြပါတယ်။ တချို့
က မှတ်သားတယ်လို့ပြောပါတယ်။ သဲအင်းဂူဆရာတော်၏
ကိုယ်ကျေအတိုင်း ဟောပြောထားသည်မှာ သညကုန္တာကို
အမှတ်သညာပေးနေတာက သညကုန္တာလို့ ဟောကြားထား
ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ မှတ်သားတယ်ဆိုတာထက် အမှတ်
သညာပေးတယ်ဆိုတာ ပိုတိကျတယ်လို့ ယူဆပါတယ်။
ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဒါကလူ၊ ခွေး၊ ကြက်၊ ကား၊ အိမ်ပဲ
ဆိုတာ ကလေးပေါက်စအရွယ်မှာတော့ မှတ်သားနေရတာပဲ။
နောက်ပိုင်းကြတော့ မှတ်သားထားပြီးတဲ့အပေါ်မှာပြန်ပြီး
အမှတ်သညာပေးလိုက်တဲ့ အခါ လူ၊ ခွေး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊
ကြီးတယ်၊ ငယ်တယ်၊ လှတယ်၊ အရုပ်ဆိုးတယ် စသည်ဖြင့်
သညကုန္တာတွေ ဖြစ်လာပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် သညကုန္တာ
သည် အမှတ်သညာပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဆင်းနှင့်
မျက်စိအကြည်ခါတ်တွေ့တာက ရူပကုန္တာ၊ မြင်တဲ့သဘော
လေးက ဝိညာဏကုန္တာ၊ မြင်နေတာကဘာလဲ၊ ဘယ်လိုလဲ

လို့ မှတ်သားထားခဲ့တဲ့ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ဝတယ်၊ ပိန်တယ်၊
 လှတယ်၊ အရုပ်ဆိုးတယ် စသည်တို့က သညက္ခန္ဓာ။
 ကြားတယ်၊ နံတယ်၊ အရသာခံတယ်၊ ထိတယ်၊ သိတယ်
 ဆိုသည့်အခါမှာလဲ ယခင်က မှတ်သားသိရှိထားခဲ့မှုတို့
 အပေါ်မှာ အခြေခံပြီး အခုကြားတာက ဘာသံပဲ၊ နံတာက
 ဘာအနံ့ပဲ၊ ဒီအရသာက ဘာအရသာပဲ၊ ထိမိလို့ ဒါက
 ကြမ်းတယ်၊ နူးညံ့တယ်၊ အေးတယ်လို့ မှတ်သားထားတဲ့
 အစုအပေါင်းကို သညက္ခန္ဓာ၊ မှတ်သားခဲ့ဘူးသည့်အပေါ်မှာ
 သညာပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို မှတ်သားလိုက်တဲ့
 အထဲမှာ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ကြီးတယ်၊ ငယ်တယ်၊ လှတယ်၊
 မလှဘူးဆိုတာ အားလုံး တပြိုင်နက် ပါသွားပါတယ်။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ

ဒီခန္ဓာက အတော်ဒုက္ခပေးပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုရင်
 သညာပေးလိုက်တဲ့ လှတယ်၊ ချောတယ်ဆိုရင် ပင်ကိုက
 ကြည်လင်နေတဲ့ နာမ်လေးက နှစ်သက်မိမယ်၊ လိုချင်မိမယ်၊
 အရုပ်ဆိုးတာ၊ မရှုဘွယ် မတင့်တာကိုမြင်ရင် မလိုချင်ဘူး၊
 ရွံမယ်၊ မုန်းတီးမယ်၊ စိန်တွေ၊ ရွှေတွေ၊ ပိုက်ဆံတွေ၊
 တိုက်လှလှ၊ ကားကောင်းကောင်းမြင်လိုက်ရင်လဲ လိုချင်သည့်
 လောဘစိတ်ကလေးက ဘွားကနဲပေါ်လာတယ်။ အဲဒီလို
 ပင်ကိုက ကြည်လင်နေပေမယ့် မြင်တဲ့အပေါ်မှာ နိမိတ်ယူ

လိုက်တာနဲ့ တပြိုင်နက် မိမိနာမ်လေးက နောက်ကျို သွား
 တယ်၊ ပြောင်းလဲသွားတယ်၊ ပြုပြင်သွားတယ်၊ အဲသည်လို
 နှစ်သက်သွားတယ်၊ မုန်းသွားတယ်၊ လောဘ ဖြစ်သွားတယ်၊
 ဒေါသဖြစ်သွားတာလဲရှိတယ်။ ဝေဒနာအပေါ် အမှတ်
 သညာက အသိပေးလိုက်တော့ စိတ်တွေပြောင်းဆန်သွား
 အောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲသွားတာကို သင်္ခါရက္ခန္ဓာလို့
 သိရပါမယ်။

မြင်တဲ့အပေါ်မှာသာမဟုတ် ကြားတဲ့၊ နံတဲ့၊ စားတဲ့၊
 ထိတဲ့၊ သိတဲ့အပေါ်မှာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန်မာန
 တွေ ဖြစ်ဖြစ်သွားတာကို သင်္ခါရက္ခန္ဓာလို့ တရားအားထုတ်
 နေသူများ သတိရှိစွာနှင့် စောင့်ကြည့်ရင်သိနိုင်ပါတယ်။ အဲလို
 သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ဖြစ်သွားတာတွေက လူ၊ သတ္တဝါတွေကို
 ဒုက္ခပေးနေတာပါပဲ။

ဒါကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာမှာ၊ သင်္ခါရ ဒုက္ခကြီးကမှ
 ဒုက္ခသစ္စာအစစ်ပါလားလို့ နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ရင်
 ဘယ်လောက်ကောင်းမလဲ၊ သင်္ခါရဒုက္ခသည် ဘယ်လောက်
 ကြောက်စရာကောင်းသလဲဆိုတာ ဆက်လက်တင်ပြပါမယ်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ

- အဆင်းနှင့်မျက်စိအကြည်တို့က ရူပက္ခန္ဓာ
- ခံစားခြင်းသဘောက ဝေဒနက္ခန္ဓာ

- မြင်လိုက်တဲ့အဆင်း၊ ရုပ်ပေါ်မှာ မှတ်သား
တာက သညက္ခန္ဓာ
- မှတ်သားလိုက်တဲ့အပေါ်မှာ မိမိစိတ်ကလေးက
ဥပါဒါန်ကြောင့် ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားသွားတာက
သင်္ခါရက္ခန္ဓာ

ခန္ဓာ (၄) ပါးဖြစ်သွားပြီ။ ကျန်တဲ့တစ်ပါးက ဘာလဲ
ဝိညာဏက္ခန္ဓာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လောဘ၊ ဒေါသတွေ ဖြစ်သွား
တယ်၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတွေဖြစ်သွားပြီးတဲ့နောက် ဘာဖြစ်
သွားသလဲ၊ အကြိမ် ကြိမ်စဉ်းစားကြည့်နိုင်ပါတယ်။ ထိုးထွင်း
သိအောင် ကြည့်ရပါမယ်။

တံခါး (၆)ပေါက်မှာ ဝေဒနာဖြစ်တယ်၊ သညာ၊
သင်္ခါရတွေ ဖြစ်သွားတယ်။ ဒီအထိကတော့ တရား
အားထုတ်လို့ ဉာဏ်မှီတဲ့သူတွေ အလွယ်တကူ သိနိုင်ပါ
တယ်၊ တရား အားမထုတ်သေးသော်လည်း စိတ်ကူးဉာဏ်
ကောင်းမယ်၊ ဉာဏ်ထက်မြက်မယ်ဆိုလျှင် သိနိုင်လောက်
ပါတယ်။ ဆရာဝန်တွေက ပိုလို့ သိနိုင်ပါတယ်။ ကျန်နေသေး
တဲ့ ခန္ဓာတစ်ပါးက ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၊ အဲဒါက ဘယ်လို
ထပ်ဆင့်ဖြစ်သွားတာကိုခေါ်တာလဲ။

ဒီနေရာမှာ စာရေးသူအနေနဲ့ တင်ပြရပါလျှင်
ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အဓိကသော့ချက်က အကြောင်းရှိရင် အကျိုး

ရိုရမှာပဲ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကလဲ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးကို ဘုရားဟောခဲ့တာပါပဲ။ အဲဒီအပေါ်မှာ အခြေခံရင် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ ချစ်တယ်၊ မုန်းတယ်၊ လိုချင်တယ်၊ မလိုချင်ဖူးစတဲ့ သင်္ခါရတရားတွေဟာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ဖြစ်နေတဲ့ အတွက် အဲဒီ အကြောင်းတွေရဲ့ နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးတွေ ဖြစ်လာမှာ ဧကန်မူချပါပဲ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြစ်ရင် အကျိုး ဆက်နာမ်ကလေးက ဖြစ်ရဦးမှာပဲ။ ဘာဖြစ်မလဲတဲ့ ကုသိုလ် စိတ်ကလေး၊ အကုသိုလ် စိတ်ကလေး၊ ဘုံအဆင့်ဆင့်ကို သွားမယ့်စိတ်ကလေး၊ အပါယ်သွားမယ့် စိတ်ကလေး၊ သင်္ခါရရဲ့ အကျိုးဆက်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏ်ကလေး၊ အဲဒီလို ဖြစ်သွားတဲ့ နာမ်ခန္ဓာကို ဝိညာဏက္ခန္ဓာ မြင်၊ ကြား၊ နံ၊ စား၊ ထိ၊ သိ အားလုံးအပေါ်မှာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြစ်ပြီး တပြိုင်နက် အကျိုးဆက် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဖြစ်ရတာပါ။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြစ်ရင် ဝိညာဏက္ခန္ဓာဖြစ်မယ်၊ သံသရာ လည်ဦးမှာပဲ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လည်ရဦးမှာပဲ၊ မှတ်သားလိုက်တဲ့ အပေါ်မှာ ကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ်စိတ်တွေဖြစ်ရင် အဲဒီ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်မယ်။ သွားပြန်ပြီ . . . တစ်ပတ် လည်ဦးတော့မှာပဲ၊ သံသရာကို ကြောက်တဲ့သူကတော့ သင်္ခါရကိုကြောက်တယ်။ သင်္ခါရကိုကြောက်တဲ့လူ၊ သံသရာ ကို ကြောက်တဲ့သူက ဒုက္ခသစ္စာကို သိလို့ပါပဲ၊ အထူးသဖြင့် သင်္ခါရဒုက္ခကို သိပြီးကြောက်တဲ့သူကတော့ သံသရာကို

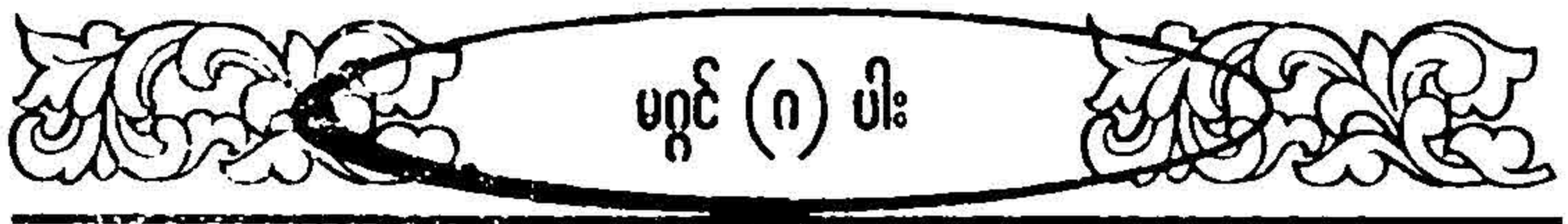
မလည်ချင်လို့ပါပဲ။ ဘာကြောင့်လို့ဆိုရင် လူ၊ ခွေး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ လူချမ်းသာ၊ လူဆင်းရဲလို့ ခွဲပြီးသိလိုက်ရင် နာမ်က သင်္ခါရဖြစ်သွား၊ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲသွားတော့၊ အဲဒီ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်ရဦးမှာပဲဟု သိနေလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သံသရာလည်စေမယ့်အင်အား (Potential Energy) တွေ စုဆောင်း နေမိလို့ပါပဲ။

ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ အရှင်းဆုံးနဲ့ နားအလည်နိုင်ဆုံး ကို ရေးသားဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အချို့က ရုပ်နာမ်ဆိုတာ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးထဲမှာ ရှိတယ်လို့ ထင်နေကြပါတယ်။ ခန္ဓာ ငါးပါးလို့ ပြောလိုက်ရင် မိမိခန္ဓာကိုယ်ကြီးလို့ပဲ ယူဆ ထင်မှတ် မှားကြပါတယ်။ အမှန်ကတော့ မိမိမှာရှိတဲ့ ဒွါရပေါက်တွေမှာ မြင်ဆဲ၊ ကြားဆဲ၊ နံဆဲ၊ စားဆဲ၊ ထိဆဲ၊ သိဆဲမှာ ခန္ဓာငါးပါးက ဖြစ်ဖြစ်သွားတာပါ။ ပြီးတော့ ပျောက်ပျောက်သွားပါတယ်။ သမာဓိရှိတဲ့ သူကတော့ ဖြစ်ဖြစ်သွားတာကို သိနေကြ ပါတယ်။ အနုမာနဉာဏ်နဲ့ စဉ်စားကြည့်ရင် ပျက်ပျက် သွားတာကိုလဲ သိနိုင်ပါတယ်။

တရားမထိုင်မီ၊ ခန္ဓာငါးပါးကို ဘုရားအား လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌါန်းဆရာတော်အား လည်းကောင်း၊ ပေးလှူတယ်ဆိုတာ မိမိခန္ဓာ ကိုယ်မှာရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို

ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ဖော်ပြချက်ဟု ဆိုထားပါသည်။

လှူတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘာကိုလှူရသလဲဆိုရင် တရားအား ထုတ်စဉ်၊ အားထုတ်ချိန်ကလေးအတွင်းမှာ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ မနောတို့မှာ ခန္ဓာငါးပါး မဖြစ်စေရ ပါဘုရားလို့ ဆိုပြီး ကတိပေး လှူဒါန်းခြင်းမျိုးသာ ဖြစ်သင့် ပါတယ်။ ဒီလို နားလည်သဘောပေါက်ထားမှ ပရမတ်အယူ ဖြစ်ပါတယ်။

အရိယသစ္စာ (၄)ပါးတွင် စတုတ္ထသစ္စာသည် မဂ္ဂ သစ္စာ ဖြစ်ပါသည်။ မဂ္ဂသစ္စာသည် နိဗ္ဗာန်သို့ ဦးတည်နေ သည့် မဂ္ဂ=လမ်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ မဂ်လမ်းသည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလယ်အလတ်လမ်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်တော် ဘုရားက ဟောကြားခဲ့သည်။ ဤအလယ်လမ်းကို (၈)ပါးသော အင်္ဂါရပ်များနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် မဂ္ဂင် (၈)ပါးဟူ၍ ခေါ်တွင်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

သမ္မာဒိဋ္ဌိ
 သမ္မာသင်္ကပ္ပ } ပညာမဂ္ဂင်ဖြစ်ပါသည်။

သမ္မာဝါစာ	}	သီလ မဂ္ဂင်ဖြစ်ပါသည်။
သမ္မာကမ္မန္တ		
သမ္မာအာဇီဝ		
သမ္မာဝါယာမ	}	သမာဓိ မဂ္ဂင်ဖြစ်ပါသည်။
သမ္မာသတိ		
သမ္မာသမာဓိ		

မဂ္ဂင် (၈)ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော မဂ်လမ်း သို့မဟုတ် နိဗ္ဗာန်သို့ ဦးတည်နေသော မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းသည် ပညာ မဂ္ဂင်ကို ကိုယ်တိုင် ကတဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီးသော အရိယာများအတွက်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ အရိယာများသည် မြဲမြံသော သီလမဂ္ဂင်၊ ခိုင်ခန့်သော သမာဓိမဂ္ဂင်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံ ပေသည်။ ဤသို့ သီလ၊ သမာဓိမဂ္ဂင်တို့အပေါ် အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူခြင်းသည် အခြေခံအားဖြင့် သမာဒိဋ္ဌိ၏ အဓိပ္ပါယ် ဖော်ဆောင်နိုင်မှုအပေါ်တွင် တည်မှီပါသည်။

သမာဒိဋ္ဌိကို မည်သို့အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူကြရမည် နည်း။ သမာဒိဋ္ဌိ၏ အဓိပ္ပါယ်ရယူနိုင်သည်တို့ကို အောက်တွင် အတိမ်အနက်ခွဲခြားဖော်ပြအပ်ပါသည်။

- သမာဒိဋ္ဌိ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖော်ဆောင်ချက်-
- သမာဒိဋ္ဌိ - မှန်ကန်သောအမြင်
 - မှန်ကန်သောအယူ
 - မြင့်မြတ်သော အမြင်/အယူ

သမာဒိဋ္ဌိ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပိုမိုနက်နဲစွာ ကောက်ယူ မည်ဆိုပါက သမာဒိဋ္ဌိသည် အဘယ်သဘောတရား ဖြစ် သနည်းဟူမကား- ဒုက္ခကို ဒုက္ခဟု သိသော ဉာဏ်အမြင်၊ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း သမုဒယ၌ သမုဒယဟုသိသော ဉာဏ်အမြင်၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ၌ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာဟု သိသော ဉာဏ်အမြင်၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ရောက်ကြောင်းတရား၌ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်တရားဟု သိသော ဉာဏ်အမြင်၊ ထိုထို သော ဉာဏ်အမြင်တို့ကို သမာဒိဋ္ဌိဟူ၍ ဆိုအပ်သည်ဟုလည်း မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားတော်^၁ တွင် ပါရှိပါသည်။

တနည်းဆိုသော်

- သမ္မာဒိဋ္ဌိ = မှန်ကန်သောအမြင်(ဒုက္ခကို ဒုက္ခ ဟု သိမြင်ခြင်း စသော သိမြင်မှု)၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ပယ်နိုင်၍မှန်ကန်သောအမြင်ကိုရရှိခြင်း။
- သမာသင်္ကပ္ပ = မှန်ကန်သောအကြံ (ကာမဂုဏ်မှ ထွက် မြောက်ရန် ကြံစည်ခြင်း၊ သူတပါးတို့ အတွက် မပျက်စီးရန်ကြံစည်ခြင်း၊ သူတပါးတို့အား မညှဉ်းဆဲရန် ကြံစည် ခြင်း)၊ ဒိဋ္ဌိ အမြင်မှားကို အပြီးသတ် ပယ်သတ်နိုင်ရန် ပွားများ ကြံစည် နေခြင်း။

၁။ ရွှေဟင်္သာဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ “မဟာသတိပဋ္ဌာန် တရားတော်” စာမျက်နှာ (၁၆၇)

သာမန်အဓိပ္ပာယ် ဖော်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ယောနိသော မနသီကာရဖြင့်လည်း မှားသည်ဟုမဆိုနိုင်ပါ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တို့အတွက် အကျိုးရှိသင့်သလောက်ရှိပါသည်။

သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် စသည့် အရိယာများသာ ရရှိထားအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ အစွန်းလွတ် သော အမြင်မှန်အဓိပ္ပာယ်ကို ကောက်ယူပါက ပိုမိုနက်နဲ မည်ဟု ထင်ပါသည်။ ထိုအကြောင်းတို့ကြောင့် မဂ္ဂင်(၈)ပါး သည် ပုထုဇဉ်တို့ ကျင့်သုံးဆောက်တည်ရမည့် မဇ္ဈိမလမ်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သကဲ့သို့ပင် (အရိယအဋ္ဌိဂီကမဂ္ဂ)^၂ အရိယာမဂ္ဂင်ဟု အများနားလည်နိုင်ပါသည်။

စာရေးသူ၏ အစဉ်အားထား အားကိုးရသော ဆရာတော်က အသိ(၃)မျိုးဖြစ်သော-

- (၁) သညာသိ
- (၂) ဝိညာဏ်သိ
- (၃) ပညာသိတို့ကို

ဤနေရာ၌ ထည့်သွင်း ဖော်ပြသင့်ကြောင်း အကြံပြု လာပါသည်။

^၂ ဦးကိုလေး (ဇေယျာမောင်)၏ မြတ်ဗုဒ္ဓဒေသနာ စာမျက်နှာ (၉၆)

(၁) သညာသိပုံသည် ကလေးသူငယ်၏ အသပြာသိပုံ နှင့်တူ၏။ လောကအသုံးကိုမသိသေးသော ကလေးသူငယ် သည် အတုံးအခဲဖြစ်သော အသပြာကိုမြင်သောအခါ အညို (သို့မဟုတ်) အရွှေဟု မြင်ရတိုင်း အဆင်းကိုသာသိ၏။ အသပြာ ဖြစ်ကြောင်းကိုမသိ ထို့အတူ သညာသည်လည်း မြင်ရသော အာရုံ၏ အညို၊ အရွှေ စသော အဆင်းလောက် ကိုသာသိ၏။ မှတ်၏။ အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာသို့ တိုင်အောင်မသိနိုင်။

(၂) ဝိဉာဏ်၏သိပုံသည် ရွာသူ၊ ရွာသား(လူကြီးများ) သိပုံနှင့်တူ၏။ ရွာသူ၊ ရွာသားသည် ထိုအတုံးအခဲကို အညို၊ အရွှေစသောအဆင်းနှင့်တကွ အသပြာဖြစ်ကြောင်းကိုသိ၏။ သို့သော်မည်မျှအတိုးတန်သည်၊ အသပြာစစ်သည်၊ မစစ် သည်ကိုမသိနိုင်၊ ထို့အတူ ဉာဏဝိပဿုတ်ဝိဉာဏ်သည်လည်း အာရုံ၏ အညိုအရွှေစသော အဆင်းနှင့်တကွ အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာတိုင်အောင်ကားသိ၏။ သို့သော် တိုးတက် အားထုတ်၍ မဂ်ဖိုလ်ရအောင်ကားမစွမ်းနိုင်။

(၃) ပညာသိပုံသည် ရွှေပန်းထိမ်သည်၏သိပုံနှင့်တူ၏။ ပန်းထိမ်ဆရာသည် အညိုအရွှေစသော အဆင်း၊ အသပြာ မှန်ကြောင်းနှင့် မည်မျှထိုက်တန်ကြောင်းစသည်ဖြင့် အလုံးစုံ ကိုသိ၏။ ထို့အတူပညာလည်းအာရုံ၏အဆင်း၊ အနိစ္စ

စသောအခြင်းအရာနှင့် မဂ်ဖိုလ်ပေါ်လာသည့်တိုင်အောင်ပင် အလုံးစုံကိုသိနိုင်သည်။

သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄) ပါး

ဒုက္ခအပေါင်းချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော မြတ်နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရန် တစ်ခုတည်းသောလမ်းသည် သတိပဋ္ဌာန် တရား (၄)ပါး တရားတော်ဖြစ်သည်။ သစ္စာ(၄)ပါးကို ကိုယ်တိုင် ပိုင်းခြား သိမြင်ရန် ကျင့်ကြံအားထုတ်ရမည့် တရားသည် သတိပဋ္ဌာန် တရား (၄)ပါးပင် ဖြစ်သည်ဟု ကြားဘူး၊ ဖတ်ဘူး၊ မှတ်ဘူးပါသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်ကို တပည့်ရဟန်း သံဃာတော်တို့အား ဟောကြားခဲ့စဉ်က သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများအားထုတ်ခြင်းဖြင့် ယခု မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရနိုင်၏။ ဥပါဒါန် အကြွင်းရှိနေသေးလျှင် အနာဂါမ်မဂ်၊ အနာဂါမ်ဖိုလ်ကို ရနိုင်၏။ ပါရမီဉာဏ်အနိမ့်အမြင့် အလိုက် ၇ နှစ်၊ ၆နှစ်၊ ၅နှစ်၊ ၄နှစ်၊ ၃ နှစ်၊ ၂ နှစ်၊ ၁ နှစ်အတွင်း တရားအားထုတ်

ခြင်းဖြင့် တရားရရှိနိုင်၏။ သမာဓိအားကောင်း၍ ပါရမီဉာဏ် မြင့်မားပါလျှင် လပိုင်း၊ ရက်ပိုင်း အတွင်းမှာပင် တရား ရရှိနိုင်၏။ လိုလားစွာ အားထုတ်လော့ဟု မိန့်တော်မူ၏။^၁

ပြီးခဲ့သော အခန်းများ၌ ပရိယတ္တိနှင့် တင်းတိမ်မနေပဲ ပဋိပတ္တိကိုပါ အားထုတ်သင့်ကြောင်း၊ တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ခန္ဓာကိုယ်တွေ့ ပဋိပတ္တိကို အားထုတ်ကျင့်ကြံရန် ဆိုသည်နှင့် ဘယ်လိုကျင့်ရမှာလဲဟု မေးခွန်းပေါ်ပေါက်လာမည်မှာ အမှန် ဖြစ်ပါသည်။ အားထုတ်ကျင့်ကြံရမည့် ဝိပဿနာလုပ်ငန်း သည် သတိပဋ္ဌာန် (၄)ပါးပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ရာတွင် သတိပဋ္ဌာန် (၄)ပါးတရားတော်နှင့် ကင်းကွာ၍ မဖြစ်ပါ။

မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားထားခဲ့ သော သတိပဋ္ဌာန်တရား(၄)ပါးတို့မှာ

- (၁) ကာယ နုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
- (၂) ဝေဒနာ နုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
- (၃) စိတ္တာ နုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
- (၄) ဓမ္မာ နုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် တို့ဖြစ်ပါသည်။

၁။ ရွှေဟင်္သာဆရာတော်ကြီး၏ မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားတော်

“ရဟန်းတို့ ကိလေသာအညစ်အကြေး စင်ကြယ်စေခြင်း၊ ဒုက္ခအပေါင်းမှ လွန်မြောက်ခြင်း၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ခွာစေခြင်း၊ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကို ရစေခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းတို့အတွက် သတိပဋ္ဌာန်တရား(၄)ပါးတို့သည် တစ်ကြောင်းတည်း သောလမ်းဖြစ်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော် မူခဲ့သည်ဟုဖတ်ကြားမိပါသည်။ ဤသတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါး တို့သည် ပဋိပတ္တိလုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြစ်ပါသည်။ ပရိယတ္တိ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်သူများသည်လည်းကောင်း၊ မတတ်မြောက်သေးသူများသည် လည်းကောင်း၊ ဆရာကောင်းရှာ၍ ယခုအချိန်မှ စတင်အားထုတ်သင့်လှပါသည်။ ဤတရားတော် (၄)ပါး ဖြစ်သော

- ကာယ နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်
- ဝေဒနာ နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်
- စိတ္တာ နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်
- ဓမ္မာ နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် တို့ကို မပြတ်မလပ်

အားထုတ်ခြင်းဖြင့်သာလျှင် သစ္စာ(၄)ပါးကို သစ္စာဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတဉာဏ်တို့ဖြင့် ပိုင်းခြားသိရှိကြပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းတိုက်အသီးသီးရှိရာ တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ၊ တစ်ကျောင်းနှင့် တစ်ကျောင်း တရားအားထုတ်

ပုံခြင်းအနည်းနှင့်အများ ကွဲပြားကြသလို ဝေဒနာပိုင်းတွင် ဝေဒနာလိုက်ရပုံ၊ သမထပိုင်းမှ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းနှင့် ဉာဏ်ပြောင်းယူရရှိသွားပုံခြင်းလည်း ကွဲပြားခြားနားပါသည်။ မည်သည့်ကျောင်းတိုက်ပင်ဖြစ်စေ ဝိပဿနာတရားအား ထုတ်ရပုံနည်းစနစ်တို့သည် သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါးကို ကျော်လွန်၍ မပြုကြပါ။ သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်နှင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းဖြစ်သော မဂ္ဂင်(၈)ပါးနှင့် မည်သို့ဆက်နွယ်ပတ်သက်ပါ သလဲဟု စဉ်းစားမည်ဆိုလျှင် ဝိပဿနာအားထုတ်ခြင်းကို ဘယ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းတိုက်မှာမဆို ဆရာကောင်းများနှင့် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပါလျှင် မဂ္ဂင်(၈)ပါးဖြစ်သော မဂ်လမ်းပေါ် သို့ ရောက်ရှိပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

စာရေးသူသည် အာနပါနကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်လာခဲ့ သူ ဖြစ်ပါသည်။ နှာသီးဖျားတွင် ထွက်လေ၊ ဝင်လေ ထိုးထွက် တိုးဝင်သည်ကို သိနေရုံမျှဖြင့် စတင်ပါသည်။ ထိ၍ ထိ၍ သွားသည်ကို မလွတ်အောင် သမာဓိယူထားပြီး အချိန် အတန်ကြာလာသည့်အခါ ကိုယ်နှင့် ကြမ်းပြင်နှင့် ထိသည့် နေရာတွင် နာတယ်၊ ကျင်တယ်စသည့် ဝေဒနာဖြစ်ပေါ်လာ လျှင် အသိစိတ်သည် နှာသီးဝတွင်မရှိပဲ ဝေဒနာကို သွားသိပါ တော့သည်။ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဝေဒနာသည် နာတယ်၊ ကိုက်တယ်၊ ကျင်တယ်လို့ မသတ်မှတ်ပဲ ရုပ်ကြီးက ဖောက်ပြန်

လာတာ နာမ်ကသွားသိလိုက်လို့ နာတယ်၊ ကိုက်တယ်
 ဖြစ်တာကို နှလုံးသွင်းကြည့်ပါတယ်။ နှလုံးသွင်း ကြည့်ပေမယ့်
 နာတာ၊ ကိုက်တာကတော့ ငါနာတယ်၊ ငါကိုက်တယ်
 ဖြစ်တာပါပဲ။ မခံသာတော့ နှာသီးဝက ထွက်လေ၊ ဝင်လေ
 ထိထိသွားတာကို အသိပြောင်းလိုက်တဲ့အခါ ရှုတာရှိုက်တာ
 ကိုလည်း ခပ်ဆတ်ဆတ်ကလေး၊ ခပ်သွက်သွက်ကလေး
 လုပ်ပြီး အသိကပ်လိုက်တော့ အောက်ကနာတာ၊ ကျင်တာ
 မေ့ပျောက်သွားတယ်။ တစ်ခါ ဝေဒနာက ပိုပြင်းလာရင်
 အသိကငါနာတယ်၊ ငါကိုက်တယ် ဖြစ်သွားပြန်ရော၊ အဲဒီမှာ
 ရုပ်ကဖောက်ပြန်နေတာ၊ နာမ်က သွားညွတ်လိုက်လို့၊
 နာတယ်သတ်မှတ်လိုက်လို့ ငါနာတယ် ဖြစ်နေပါလားလို့
 နှလုံးသွင်းနေရပါတယ်။ နှလုံးသွင်းပေမယ့် နာတာကြီးက
 ပိုပြီးပြင်းထန်လာတော့ နှာသီးဖျားကို အသိပြောင်းလိုက်ပြီး
 ခပ်သွက်သွက်ရှုပေးလိုက်ရင် ဝေဒနာကို မေ့ပျောက်သွား
 ပြန်တယ်။ ဝေဒနာချုပ်ချုပ်သွားတယ်လို့ ခေါ်လို့ရပါတယ်။

အဲဒီလို အပြန်အလှန်ဝေဒနာကို ရှုပြီးနှလုံးသွင်း
 မှန်အောင်ကြိုးစားလိုက်၊ မခံသာတဲ့အခါ နှာသီးဖျားမှာသွား
 ပြီး ခိုနေလိုက်၊ လုပ်ပါများလာတော့ နာမ်က သွားညွတ်လိုက်
 ရင် ငါနာတယ်၊ မညွတ်ပဲ နှာသီးဖျားကိုပို့ထားပြီး သမာဓိ
 ထူထားရင် မနာတော့ဘူး၊ ဒါဘာကြောင့်လဲ တရားထိုင်ရင်း
 သဘောပေါက်လာပါတယ်။ ရုပ်ဖောက်ပြန်နေတာကတခြား

နာမ်ကလေးကညွတ်လိုက်ရင် ငါပါသွားတယ်၊ ငါနာတယ်၊
 ငါကိုက်တယ် ကျင်တယ်၊ နာမ်မညွတ်ပဲနဲ့ နှာသီးဖျားမှာ
 သမာဓိယူထားရင် ငါမနာတော့ပါလား၊ ငါမကိုက်တော့
 ပါလား၊ ရုပ်ကတခြား နာမ်ကတခြားပါလား။ ရုပ်နဲ့နာမ်က
 ဒီလိုတွဲသွားနေတာပါလား။ ငါမှမဟုတ်ပဲ၊ ဖောက်ပြန်တတ်
 တဲ့ ရုပ်နဲ့ ညွတ်တတ်တဲ့နာမ်ပဲရှိတယ်။ အဲဒီလိုအမြင်၊ အသိကို
 ဖြတ်ကနဲ သိလိုက်တယ်လို့ ပြောလို့ရပါတယ်။ တဖြည်းဖြည်း
 သိလာတယ်လို့လဲ ပြောလို့ရပါတယ်။ ဒီလိုအမြင်မှန်၊
 အသိမှန်ရလာတဲ့အခါ ဝေဒနာကို မကြောက်တော့ပါဘူး။
 စိတ်ကလေးပြောင်းထားရုံပါပဲ၊ ဝေဒနာကို လွတ်အောင်
 အသိနဲ့ သမာဓိတွဲပြီး အားထုတ်နေရင် အာယာတန (၆)ပါးမှာ
 ခန္ဓာငါးပါးတွေဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်ဖြစ်နေတာကိုပါ
 တဖြည်းဖြည်း သိလာပါတယ်။ သဘောပေါက်လာတယ်
 လို့လဲပြောလို့ရပါတယ်။

အခြားတရားထိုင်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းအမျိုးမျိုးလဲရှိနေတာ
 ပါပဲ။ ဒီလိုပဲ ရုပ်၊ နာမ် သဘာဝတွေကို ခန္ဓာမှာရှာရင်
 ရကြတာပါပဲ။ ကိုယ်တိုင်လုပ်ကြည့်ရင် ရပါတယ်။

အခုလို တရားထိုင်တာနှင့် ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း
 ဘယ်လိုချိတ်ဆက်မိသလဲဆိုတာက သတိပဋ္ဌာန်တရားတော်
 အကြောင်းရေးထားတဲ့ တရားစာအုပ် တော်တော်များများ
 ရှိပါတယ်။ စာရေးသူအနေဖြင့် သီးခြားတရားစာအုပ်

သပ်သပ်ရေးရန် ဆန္ဒရှိပါတယ်။ သီးခြားစာအုပ်ရေး ထုတ်နိုင်ဖို့အတွက် ကြိုးစားရပါဦးမယ်။ သတိပဋ္ဌာန် တရားတော်နှင့် လက်တွေ့ဝိပဿနာအားထုတ်နည်းများကို စပ်ဟပ်မိဖို့ရာ အချိန်ယူရပါဦးမယ်။

ကာယနုပဿနာဆိုတာ နှာသီးဖျား၊ ရင်ဝက ပိန်ဖောင်း၊ ငယ်ထိပ်၊ ခြေလှမ်းလျင်ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ထိတယ်၊ သိတယ်ဆိုတာကို သိနားလည်ရမှာလား -

ဒါမှမဟုတ် ခန္ဓာငါးပါးက ရူပက္ခန္ဓာကို သတိနှင့် ရှုရမှာက ကာယနုပဿနာပဲလား။ အားလုံးကတော့ အမှန်တွေပါပဲ။ ဒီအပေါ်မှာ ဘယ်နည်းက တရားရဘို့၊ သိဘို့ မြန်ဆန်မလဲ။ ဘယ်နည်းက ရှုရတာ ခက်တယ်၊ သမာဓိ ထူထောင်ရတာမလွယ်ပေမယ့်၊ တရားကို ဘယ်လို နက်နက် နဲနဲ သိနိုင်မယ်။

ဝေဒနာနုပဿနာမှာလဲ ကိုယ်မှာဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဝေဒနာအပေါ်မှာ ဘယ်လိုဉာဏ်နှင့်ရှုရမှာလဲ။ ဒါမှမဟုတ် ခန္ဓာငါးပါးက မြင်ဆဲ၊ ကြားဆဲ၊ နံဆဲ၊ စားဆဲ၊ ထိဆဲ၊ သိဆဲမှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ဝေဒနက္ခန္ဓာကို ရှုရမှလား စသည်ဖြင့် လေ့လာတင်ပြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

စိတ္တနုပဿနာမှာလဲ တရားထိုင်နေဆဲ၊ သမာဓိကလဲ ပြည့်စုံလုံလောက်နေတဲ့အတွက် ထုံကျင်ကိုက်ခဲတဲ့ ဝေဒနာ များကို ဥပေက္ခာပြုနေနိုင်တဲ့အခါ မိမိစိတ်ကလေးက

ဟိုရောက်သွား၊ ဒီရောက်သွား၊ အတိတ်ရှုလိုက်၊ အနာဂတ်
 ရှုလိုက် ဖြစ်နေတာကိုလိုက်ပြီး သတိနဲ့သိနေတာကိုပဲ စိတ္တ
 နှုပဿနာဟု ခေါ်မလား၊ ဒါမှမဟုတ် အချို့ဆရာတော်ကြီး
 များ ရေးသားဖွင့်ဆိုထားကြသည့်အတိုင်း သညက္ခန္ဓာ၊
 သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးထဲက
 နာမ်ခန္ဓာ(၃)ပါး၊ သို့မဟုတ် (၂)ပါးကိုပဲရွေးရှုရမှာပဲလား၊
 စာရေးသူအနေနဲ့က (၂)နည်းလုံး စမ်းသပ်ရှုခဲ့ဘူးပါတယ်။
 တစ်မျိုးစီမှန်တာတွေ့ ရပါတယ်။ ဒုတိယနည်းက ခန္ဓာငါးပါး
 ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက် ဖြစ်နေတာကို အစဉ်သတိပြု နေနိုင်
 သူများ အတွက် ပိုမိုသင့်တော်တယ် ပိုမိုထိရောက်တယ်လို့
 ဆိုချင်ပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရားတော်ကို ပိုမိုပြည့်စုံစွာ တင်ပြနိုင်
 ရန် ဆက်လက်ကြိုးစားပါဦးမည်။ စာအုပ်များမှလည်းကောင်း
 ဆရာတော်ကြီးများထံမှနာယူ၍လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တိုင်
 ဆက်လက်အားထုတ်ခြင်းမှ လည်းကောင်း၊ သိမှတ်သမျှကို
 ရေးသားရန် ဆန္ဒရှိနေပါသည်။

ဓမ္မာနုပဿနာက ရုပ်ဓမ္မ၊ နာမ်ဓမ္မအပေါ်မှာ အာရုံ
 စူးစိုက်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်ပေါ်လာသည်ထိ ရှုရမှာလို့
 အတိုချုပ်ပြောလို့ရပါတယ်။ သံလျင်တောရဆရာတော်ကြီး
 ၏ ဝိပဿနာစာအုပ် စာမျက်နှာ (၂၃၈) အခန်း (၇) မှာ
 ဓမ္မာနုပဿနာကို ရှင်ပြုထားသည်ကို စာရေးသူ ဘဝင်ကျမိ

ပါတယ်။

“ဓမ္မာနုပဿနာ၌- ဓမ္မအရ-ရုပ်ဓမ္မနှင့် နာမ်ဓမ္မ အားလုံးကို ဆိုသည်။ အနုပဿနာအရ- ပါဠိတော်အလို ပညာကိုဆိုသည်။ အဋ္ဌကထာအလို ပညာနှင့်ယှဉ်သော သတိကို ဆိုသည်။ (ဝါ) သတိနှင့်ကင်းသော ပညာမရှိနိုင်၍ သတိပါဝင်သော ပညာကိုဆိုသည်။ ဓမ္မာနုပဿနာ တစ်ပုဒ် လုံး၏အရကား ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိပဿနာဉာဏ်ပေါ်လာ ခိုက် သတိကို ဆိုသည်။ ထို့ပြင် မဂ်ဉာဏ်ပေါ်လာခိုက် သတိကိုလည်း ဆိုသည်။ (ဝါ) ဝိပဿနာဉာဏ်မှသတိနှင့် မဂ်ဉာဏ်မှသတိကို ဓမ္မအားဖြင့် ရူပွားမှုပင် ဖြစ်၍ ဓမ္မာ နုပဿနာ ဖြစ်သည်” ဟု ဆိုပါသည်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်

ဒီတရားတော်က အလွန်မြင့်တဲ့တရားဖြစ်ပါတယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက စက်ဝိုင်းကြီးနဲ့ အရှင်းလင်းဆုံး မြင်ရအောင်၊ နားလည်အောင် ဟောကြားပြသခဲ့ပါတယ်။ ယခုအချိန်ထိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်နှင့် မိုးကုတ်ဆရာတော်ကြီးကို အမြဲတမ်းယှဉ်တွဲသိနေရပါတယ်။

မဇ္ဈိမက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စာအုပ်ကလဲ ကျော်ကြားလှတဲ့ စာအုပ်ပါပဲ။ မဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိကဓဇ ဆရာကြီး ဦးကျော်ထွတ်ကိုယ်တိုင် ၁၉၈၀ ခုနှစ်အတွင်းမှာ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကို ပို့ချခဲ့တဲ့အတိုင်း စာအုပ်အဖြစ်ကူးယူ ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ စာအုပ်ဖြစ်ပါတယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ရဲ့နိဒါန်းမှာ မြတ်စွာဘုရားသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်ပြီးမှ ဘုရားအဖြစ်ကို ရောက်တော်မူတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည် ဗုဒ္ဓဝိပဿနာလို့လဲ ပြောကြပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ဆင်ခြင်တဲ့အခါမှ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူတယ်လို့ သိရတာနဲ့ အဆင့်အမြင့်ဆုံး တရားတစ်ခုပဲဆိုတာ သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်။

ဒီအဆင့်မြင့် တရားတော်ဟာ ခန္ဓာငါးပါးကို အထောက်အကူပြုတယ်။ သစ္စာ (၄) ပါးနဲ့လဲ တွဲပြီး ဆင်ခြင်လို့ ရတယ်။

စာရေးသူသည် ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကို စာဖတ်သူတို့ နားလည်သဘောပေါက်အောင် ရေးသားတင်ပြနိုင်သည့်စွမ်းအား၊ စာပေ အသိပညာမမှီသေးသော်လည်း ကျွန်တော်ကဲ့သို့ စာပေပရိယတ်အဆင့်မျှ ရှိသူများနှင့် ပရိယတ်စာပေအသိ မပြည့်စုံသေးသူများအတွက်ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်အကြောင်း အကျဉ်းမျှ ရေးသားတင်ပြလိုပါသည်။ သို့ရာတွင် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ပြီး ခန္ဓာငါးပါးတို့သာလျှင် ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို ကိုယ်တိုင် သဘောပေါက်ထားသူဖြစ်ပါက အကျိုးထူးရရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ် (၃၀) ကျော်က ဝိပဿနာတရားကို ကိုယ်တိုင် စတင်အားထုတ်ခဲ့သည့်အကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ် ပါတယ်။ သမာဓိ ရလွယ်ခြင်း၊ ဇွဲကောင်းခြင်းနှင့် ဝေဒနာကို လွတ်နေအောင် နှလုံးသွင်းနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ထူးခြားမှု တစ်ခုကို မြင်တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ နှာသီးဖျားတစ်လှည့် ဝေဒနာ တစ်လှည့် အပြန်အလှန် ရှုနေဆဲမှာပင် မျက်စိတွင် အလွန် တောက်ပသော အလင်းရောင်တန်းကြီးကို တွေ့ရပါသည်။ အသေအချာသတိပြု၍ အလင်းတန်းအပေါ် အာရုံပြောင်း ကြည့်သည့်အခါ အလင်းတန်းသည် အထူးအဆန်းမဟုတ်ဘဲ မှိတ်ထားသည့်မျက်ခွံက အနည်းငယ်ပွင့်လာသဖြင့် အပြင်မှ အလင်းရောင်များသည် အတင်းထိုးဖောက်ဝင်ရောက် လာခြင်းဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ ထွန်းလင်းတောက်ပ ခြင်း၏သဘောမှာ နေ့လည်နေ့ခင်းအချိန်တွင် မျက်စိကို ကြာမြင့်စွာပိတ်ထားရာမှ မျက်စိပွင့်လာသဖြင့် ရုတ်တရက် ဝင်လာသော အလင်းရောင်တန်းများ အလွန်အလွန် တောက်ပနေခြင်း ဖြစ်ပါတကားဟု ဆင်ခြင်မိပါသည်။

ဒါပေမယ့် အမှန်တကယ်ထူးခြားသည့် အချက် တစ်ခု တွေ့ရပါသေးတယ်။ အလိုအလျောက် မသိမသာပွင့် နေသောမျက်စိဖြင့် မိမိရှေ့တွင် တရားပြနေသူကို ကြည့်လိုက် မိသည့်အခါမိမိကို အနီးကပ်၍ တရားပြနေသူ၏ ပုံသဏ္ဍာန် သည် အရိုးစုကမ္မဋ္ဌာန်းရုပ်ကြီး ဖြစ်နေသည်ကို မြင်တွေ့လိုက်

ရပါသည်။ မြင်တွေ့လိုက်သည့် အရိုးစုကြီးကို ကြောက်ရွံ့ တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိဘဲ ဝိပဿနာတရား၏ တန်ခိုးသတ္တိ သို့မဟုတ် သဘောတစ်ရပ်ပဲဟု သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့ တရားထိုင်ခြင်းသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဓမ္မာရုံကြီးတွင်ဖြစ်ပြီး အချိန်ကနေ့လည် (၁၂) နာရီကျော်ခန့် ဖြစ်ပါသည်။ တရားဖြုတ်ပြီး မိမိကိုမိမိ ဟုတ်လှပြီအထင်နှင့် ဓမ္မာရုံထဲမှာ ဆရာတော် ဘုရားကြီးရှိရာသို့သွားရောက်ပြီး တရားထိုင်ရင်း မြင်တွေ့ရပုံတို့ကို အားပါးတရ ဦးတင် လျှောက်ထားသည့် အခါ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဒကာကြီး တရားရပြီလို့မမိန့်ဘဲ အဲဒီတွေ့မြင်နေရတဲ့အရိုးစုကြီးဟာ ဒကာကြီးရဲ့ ပစ္စည်းပဲဆက်၍ရှိပါ ဆက်၍အားထုတ်ပါ ဟုသာပြောပါသည်။ အမှန်တော့ အဲဒါက Illusion သက်သက်ပဲ ဒီအပေါ်မှာ ဘာတရားမှ မရခဲ့ပါပဲ လူစင်စစ် ကြီးကို အရိုးစုအဖြစ် မြင်လိုက်ပေမယ့် တရားရအောင်မှ မယူတတ်ပါပဲလား၊ အဲဒါ ဒကာကြီးရဲ့ပစ္စည်းပဲ၊ ဆက်၍ ဆက်အားထုတ်ပါလို့ပြောတဲ့ ဆရာတော်ကြီးကတော့ သဲအင်းဂူဆရာတော်ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာတော်ကြီးက အဲဒါ တရားပဲလို့ မပြောသော်လည်း အားထုတ်ရတာ ပိုအားသန် လာစေခဲ့ပါတယ်။ နှစ်အတန်ကြာတော့မှ ဒကာကြီးရဲ့ ပစ္စည်းပဲဆိုတဲ့ သဘောကိုနားလည်ခွင့်ရလာခဲ့ပါတယ်။

 အတ္တဆိုသည်ပြုသနာ

တစ်ခါကတော့ တရားအားထုတ်ရင်း မိမိအသိစိတ်
 ကလေးက ဝေဒနာအပေါ်ရောက်သွားလိုက်၊ နားမှာကြား
 လိုက်တဲ့အသံအပေါ်ရောက်သွားလိုက်၊ အတိတ်ကမြင်ခဲ့၊
 ကြားခဲ့၊ ပြောခဲ့တာတွေ သတိရပြီး အဲဒီအပေါ်မှာ စိတ်
 ရောက်သွားလိုက်၊ ဒီလိုနဲ့ ဟိုရောက်ဒီရောက် တရား
 အားထုတ်တာ၊ နှာသီးဖျားမသိပဲ၊ စိတ်က ဟိုရောက် ဒီရောက်
 ဖြစ်နေတာပဲလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ
 အချိန်မှာ နှာသီးဖျားအသိကို သိနေရတဲ့ သမာဓိထူထောင်
 နေရတဲ့အဆင့် မဟုတ်တော့ပဲ စိတ်ကလေး နာမ်ကလေး
 ဟိုရောက်၊ ဒီရောက်၊ ဟိုညွတ်လိုက်၊ ဒီညွတ်လိုက်ကိုပဲ
 လိုက်ပြီး သတိပဋ္ဌါန်လုပ်နေတာကိုး၊ အဲဒီလို ဖြစ်နေရင်းက
 နာမ်ကလေး၊ ဟိုညွတ်လိုက်၊ ဒီညွတ်လိုက်၊ ဟိုဟာသိလိုက်၊
 ဒီဟာသိလိုက်ဖြစ်နေတာလေးက ငါပဲလား၊ အတ္တဆိုတာ

လား၊ ငါလဲမဟုတ်၊ အတ္တလဲမဟုတ်ဘူးလို့ တရားနာဘူး ပါတယ်။ ဒါဖြင့်ဒီလို ညွတ်လိုက်၊ သိလိုက်ဖြစ်နေတာက ငါရဲ့အတ္တလေးပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဆရာတော်က အတ္တဆိုတာ မရှိရဘူးပြောတယ်။ အခုတော့ အတ္တကောင်လေး တွေနေ ရတယ်။ ဒါဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မဟုတ်ဘူးဆိုတာ မသိခဲ့ သေးပါ။

ဆက်ပြီးတရားထိုင်တဲ့ အခါတိုင်းလိုလို သိသိနေတာ က နာမ်၊ လူသေသွားရင် ဒီနာမ်ကလေးက ဆက်ရှိနေဦးမှာ ပဲလား၊ မြတ်စွာဘုရားလဲ ဘဝအဆက်ဆက်ကူးလာတယ်။ ဇာတ်ကြီး (၁၀)ဘွဲ့ ရှိတယ်။ ပါရမီဖြည့် ရာမှာလည်း လေးသင်္ချေနဲ့ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဘဝတွေကူးကူးလာတယ်။ တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝဖြစ်လာတယ်။ အတ္တမရှိရင် ဘဝကူးလာ တာက ဘယ်လိုဖြစ်နိုင်မလဲ။ အတ္တဆိုတာမရှိဘူးလဲ ပြောတယ်။ နောက်ဘဝကျတဲ့အခါဘာ ဖြစ်ရပါလို့၏ စသည်ဖြင့် နောက်ဘဝအတွက် ဆုတောင်းကြရသေးတယ်။ နိဗ္ဗာန်မရမီစပ်ကြား ဘဝတွေရှိနေတာကတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင် အများမှတ်ယူထားကြတယ်။ အတ္တမရှိဘူးလို့လဲဆိုရဲ့၊ ဘဝကူးသွားတာ၊ လောက်လန်းသဖွယ် ဝိညာဏ်တွယ်ဆိုရင် ဝိညာဏ်ကလေးက ဘဝကူးသွားတာပဲလား၊ ဝိညာဏ်နဲ့အတ္တက ဘယ်လိုဆက်သွယ်တာလဲ၊ အတူတူပဲလား။

တရားကျင့်လိုက်တိုင်း ဒီလို သို့လော သို့လော ကိစ္စတွေ ဝင်နေလို့ ဆွေမျိုးလည်း ကော်စပ်ပြီး၊ ဝိုင်အမ်ဘီအေ မှာ အတွင်းရေးမှူးချုပ်လုပ်နေသော ပရိယတ္တိကျမ်းကျင်သူ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို မေးမြန်းမိပါသည်။ “အတ္တလဲမရှိဘူးလို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ယောက်အနေနဲ့ သိထားရပါတယ်၊ ဒါဖြင့် ဘဝကူးသွားတာက ဘယ်အရာက ကူးသွားတာလဲ” လို့ မေးမိတော့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်က “ခင်ဗျား တော်တော်အသုံး မကျတဲ့လူပဲ” လို့ အပြောခံခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း ဘယ်လိုမှ ရှင်းမပြနိုင်ခဲ့ပါဘူး။

အဲဒီနောက် ဓမ္မာစရိယဆရာကြီးများပါဝင်တဲ့ အစည်းဝေးတစ်ခုမှာ စာရေးသူက ဒီမေးခွန်းကိုပဲ မေးမိ ပြန်တယ်။ တစ်ဦးသောပုဂ္ဂိုလ်က ခင်ဗျားအဲဒါသိချင်ရင် “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်” ကို ဖတ်ပါလို့ ဖြေလိုက်ပါတယ်။ ဒီစကားလုံး ကို တစ်ခါမှ မကြားဘူးသေးတော့ ကပြာကသီ အဲဒီစာလုံးကို ရေးမှတ်လိုက်မိပါတယ်။ ပရိယတ်စာပေကိုလဲ မဖတ်ဘူး သေးတော့ ဘယ်ကစရမှန်း မသိခဲ့ပါဘူး။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆိုတာ ဘာပါလိမ့် . . . ။

ဒီမေးခွန်းနဲ့ပဲ သဲအင်းဂူဆရာတော်ကြီးထံ ရောက် သွားပြီး အရှင်ဘုရား ဘဝကူးသွားတာ ဘယ်ဥစ္စာက ကူးသွားတာလဲ ဘုရား၊ အတ္တဆိုတာ မရှိပါဘူးလို့လဲ ကြားသိဘူးပါတယ်။ တပည့်တော် တရားအားထုတ်ရာမှာ

ဒီပြဿနာက အနှောက်အယှက်လို့ ဖြစ်နေပါတယ်ဘုရား
လို့လျှောက်ထားမေးမြန်းတဲ့အခါ ဆရာတော်ဘုရားက
တိုတိုနဲ့လို့ရင်းကို ဖြေလိုက်ပါတယ်။

“ဒကာကြီး လူတွေမှာ အတ္တစွဲရှိနေတယ်။ အဲဒါ
သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးပဲ၊ အတ္တမရှိစေနဲ့ဆိုတာ အတ္တအစွဲ မထားနဲ့
လို့ပြောတာ၊ အဲဒီ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးနဲ့ဆိုရင်တော့ ဘဝ ရှိနေ
ကြမှာပဲ။ အတ္တစွဲ၊ သက္ကာယအစွဲ၊ တနည်းအားဖြင့် ဥပါဒါန်
ကြောင့် ဘဝတွေ ဖြစ်နေမှာပဲ” ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။

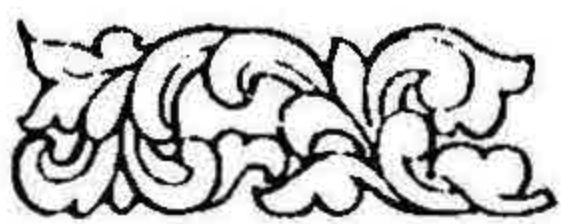
“တပည့်တော် ရှင်းသွားပါပြီဘုရား၊ အဲဒီ အစွဲတွေ
လွတ်အောင်၊ ဥပါဒါန်မဖြစ်အောင် ဘာဆက်လုပ်သင့်
ပါသလဲ ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားသည့်အခါ “ဝိပဿနာ
လုပ်ငန်းကို မပြတ်မလတ်အောင် ဆက်လုပ်” လို့ မိန့်ကြား
တော်မူလိုက်ပါတယ်။

ပရိယတ္တိပိုင်းကို ဟုဖြည်းဖြည်း လေ့လာလိုက်စား
လာပြီး ခန္ဓာငါးပါး၊ သစ္စာလေးပါး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးနှင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
ကို သိလာတော့မှအကြောင်းနှင့် အကျိုးပဲရှိတယ်။ ငါလဲမရှိ
အတ္တလဲမရှိ၊ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ အသိမှား၊ အမြင်မှားတွေကြောင့်
သင်္ခါရဖြစ်တယ်။ သင်္ခါရဖြစ်ရင် ဝိညာဉ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာ
ယတန၊ ဖဿ-တဏှာ - ဥပါဒါန်-ဘဝဆိုပြီး ဘဝကူးနေမှာပဲ။
ဘယ်သူက ကူးသလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းမရှိတော့ပါဘူး။ ရှင်းသွား
ပါပြီ။

ဒါကြောင့် လွဲမှားသည့် အယူများဖြစ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ အတ္တဒိဋ္ဌိဆိုတာကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နာကြားပြီး သဘောပေါက်မှ၊ အကြိမ်ကြိမ်ပွားများမှ ဖြတ်လို့ရနိုင်ပါတယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို နားလည်ပြီးဆင်ခြင်ရမယ်။ ပွားများရမယ်ဆိုရာမှာလဲ ခန္ဓာဉာဏ်မရောက်ပဲနှင့် မလွယ်ပါဘူး။ ရုပ်နာမ် (၂)ပါးဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို ထိုးထွင်းသိမြင်သူများအတွက် ပိုမိုလွယ်ကူထိရောက်ပါမယ်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကွာနိုင်ပါတယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆိုတဲ့ တရားသည် အလွန်အဆင့်မြင့်တဲ့ တရားဆိုပေမယ့် အကြောင်းကြောင့် အကျိုးတရားဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့ဝါဒအပေါ်မှာမှီပြီး၊ နားလည်အောင်ဖတ်မယ်၊ လေ့လာမယ်၊ စဉ်းစားမယ်ဆိုရင် အသင့်အတင့်တော့ သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်သည် ဒိဋ္ဌိပျောက်အောင် ဟောတဲ့တရားပါ။ စာဖတ်ပြီး ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သံသရာလည်ပုံကို အလွတ်ကျက်မှတ်ထားရုံမျှနဲ့တော့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမလွတ်နိုင်ပါ။ သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယ ဉာဏ်၊ ဘာဝနာမယဉာဏ်နဲ့မှ သဘောပေါက်မှာဖြစ်ပါတယ်။ သဘောပေါက်ပြီးရင်လဲ အကြိမ်ကြိမ် ထပ်ကာ တလဲလဲ စဉ်းစားမှ၊ ဆင်ခြင်မှ၊ ပွားများမှ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကွာသင့်သလောက် ကွာမှာဖြစ်ပါတယ်။

 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားနဲ့
 သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ဘယ်လိုကွာနိုင်တာလဲ

တရားတော်ရဲ့ အတိုချုပ်ကတော့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်တယ်၊ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်တယ်။ ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်တယ်။ နာမ်ရုပ်ဖြစ်လာလို့ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ မနောဆိုတဲ့ အကြည်ခါတ်တွေ ဖြစ်လာတယ်။ သဠာယတနလို့ ခေါ်ပါတယ်။

အဝိဇ္ဇာက စဟောထားပါတယ်၊ အဝိဇ္ဇာဆိုတာကို အဓိပ္ပါယ်အမျိုးမျိုးကောက်ယူကြပါတယ် -

အဝိဇ္ဇာ = သစ္စာလေးပါးကိုမသိခြင်း

တနည်းအားဖြင့်

သစ္စ (၄) ပါး၊ ပုဗ္ဗန္တ၊ အပရန္တ၊ ပုဗ္ဗာပရန္တ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဤ (၈) ပါးကို မသိတာ အဝိဇ္ဇာ၊ အဝိဇ္ဇာရဲ့ အကျိုးဆက်ကတော့ ဒါ ငါ့ ဘဝ၊ ငါ့အသက်၊ ငါ့ခန္ဓာကိုယ်၊

ငါ့သား၊ ငါ့သမီး၊ ငါ့ဇနီး၊ ငါ့ အိုးအိမ်၊ ငါ့ပစ္စည်း၊ ငါ့စည်းစိမ် စသည့်အယူအမှားတွေ ရနေတော့တာပါ။

အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရ ဖြစ်တယ်ဆိုတာမှာ သင်္ခါရရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို ဘယ်လိုနားလည်ရမှာလဲ။ ခန္ဓာ (၅)ပါးမှာ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာက ဆက်နေပါတယ်။ သင်္ခါရ အဓိပ္ပါယ်ခြင်းတူတယ်လို့ ယူဆရပါတယ်။ သင်္ခါရရဲ့ အဓိပ္ပါယ် အရင်းခံက ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အရာရာတိုင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲနေတယ်ဆိုပေမယ့် ဒီနေရာမှာတော့ ငါပဲ၊ သူပဲဆိုတဲ့ အယူလွဲမှားမှုကြောင့် မိမိစိတ်ကလေးက မူလ သဘာဝ ကြည်လင်နေရာက အမြင်အာရုံ တစ်ခုခုက ဝင် ရောက်လာတဲ့အခါ နောက်ကျိသွားပြီး လောဘ၊ ဒေါသ၊ မာန်၊ မာနတွေဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ပြောင်းလဲမှုတွေ ဖြစ်သွား တယ်လို့ ယူရမှာဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်ကလေး ပြောင်းဆန်သွား အောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် သင်္ခါရပါပဲ အဓိက အဝိဇ္ဇာ ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ခန္ဓာငါးပါးမှာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြစ်ပြီးရင် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဖြစ်ရပြန်တယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာလဲ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ် ရပြန်တယ်။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကြောင့် နောက်ဘဝဖြစ်ရမယ်။ ဒီမှာတော့ ဝိညာဏပစ္စယာ၊ နာမရူပံ၊ နာမ်နဲ့ရုပ်ဖြစ်ရဦးမယ်။ နာမ်ရုပ်ဖြစ်လာရင် သဠာယတနခေါ်တဲ့ မျက်စေ့၊ တံခါး၊ နားတံခါး၊ နှာခေါင်းတံခါး၊ ပါးစပ်တံခါး၊ ကိုယ်တံခါး၊ မနော

တံခါးတွေမှာ၊ အာရုံခံစားနိုင်တဲ့ အကြည်ဓါတ်သတ္တိတွေ ပါလာတော့တာပဲ။ အာယတန(၆)ပါးလို့လဲခေါ်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားရတာ ဆင်ခြင်ရတာလွယ်တယ် လို့ထင်ပါတယ်။ အဲဒီဒွါရတွေက အကြည်ဓါတ်သတ္တိတွေ ကြောင့် အာရုံ (၆)ပါးလို့ခေါ်တဲ့ ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ ဓမ္မာရုံနဲ့ ထိတွေ့တိုက်ဆိုင်တဲ့အခါ ဖဿ (၆)ပါး ဖြစ်တယ်။ မြင်တဲ့သဘော၊ ကြားတဲ့သဘော၊ နံတဲ့သဘော၊ အရသာဖြစ်တဲ့သဘော၊ ထိတဲ့သဘော၊ သိတဲ့သဘောဆိုတဲ့ ဖဿ(၆)ပါးကို အလွယ်တကူသိနိုင်ပါတယ်။ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်လာတယ်။

ဖြစ်လာတဲ့ ဝေဒနာ(၆)မျိုးပေါ်မှာ ကြိုက်တယ်၊ လိုလားတယ်ဆိုတဲ့ တဏှာဖြစ်တယ်။ ဒီနေရာမှာလဲ အမျိုးမျိုး ရေးကြ ဟောကြတာ တွေ့ရပါတယ်။ နည်းနည်းတော့ ရှုပ်သွားနိုင်တယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ကံ၊ စေတနာ၊ သင်္ခါရ အတူတူပါပဲလို့ ဆိုပါတယ်။ ဝိညာဏ်နာမ်၊ ရုပ်က ဘာကြောင့် ဖြစ်သလဲ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်တယ်။ ဘယ်ကံလဲဆိုရင် ကုသိုလ်ကံ ကြောင့် လူ့ဘဝရတယ်၊ အကုသိုလ်ကံကြောင့် အပါယ်ဘဝ တွေရောက်ကြရတယ်။ ပဋိသန္ဓေ နာမ်ရုပ်က၊ ကမ္မဘဝဆိုတဲ့ ကံကြောင့်ဖြစ် လာရတယ်ဆိုတာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး သိနိုင်ပါ တယ်။

ဒီနေရာမှာ မဉ္ဇူသက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆရာကြီး ဦးကျော်ထွတ်ရှင်းပြထားတာ အလွန်ပီပြင်လှပါတယ်။ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတနာ၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာကိုပဲ လူလို့ ခေါ်နေကြတာပါ။ သတ္တဝါလို့ သမုတ်တာပါ။ တကယ်က တော့ လူကလဲမရှိ၊ သတ္တဝါလဲမရှိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်လဲမရှိ၊ ငါလဲမရှိ၊ ဒီသဘောကိုသိရင် ဒိဋ္ဌိတွေပြုတ်သွားနိုင်ပါတယ်လို့ ဟော ထားပါတယ်။ တကယ်နားလည် သဘောပေါက်လျှင် ကြက်သီးမွေးညှင်းထလောက်ပါတယ်။

ဒီလို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်နေတာဟာ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးဆက်နေတာ ဝိညာဉ်ကောင်ကဘဝတွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခုကူးနေတာမဟုတ်ဘူး။ စတာကတော့ အဝိဇ္ဇာက အစပြုတာပဲ။ အဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်းသွားလို့ သမာဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ မှန်ကန်သော အယူအဆကိုရသွားရင် သံသရာကလွတ်နိုင် ပါတယ်။ တချို့ကလဲဝေဒနာက တဏှာမကူးစေနဲ့လို့ ပြောပါတယ်။ ဒါလဲမှန်ပါတယ်။ တဏှာကိုမကူးစေဘို့က အဝိဇ္ဇာဖြစ်တဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပြုတ်မှ ဝေဒနာမှာ ရပ်နေရမှာပါ။ မြင်လျှင်မြင်ကာမတ္တဆိုတဲ့ သဘောကိုရရှိနိုင်မှာပါ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ရဲ့ အနှစ်သာရက အဝိဇ္ဇာ ကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်၊ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်၊ နာမ်ရုပ်ဖြစ်၊ သဠာယတနာဖြစ်၊ ဖဿဖြစ်၊ ဝေဒနာဖြစ်၊ ဝေဒနာက တဏှာ ကို ကူးသွား၊ တဏှာပေါ်မှာ ဥပါဒါန်ဖြစ်နေလို့ ဘဝတစ်ဖန်

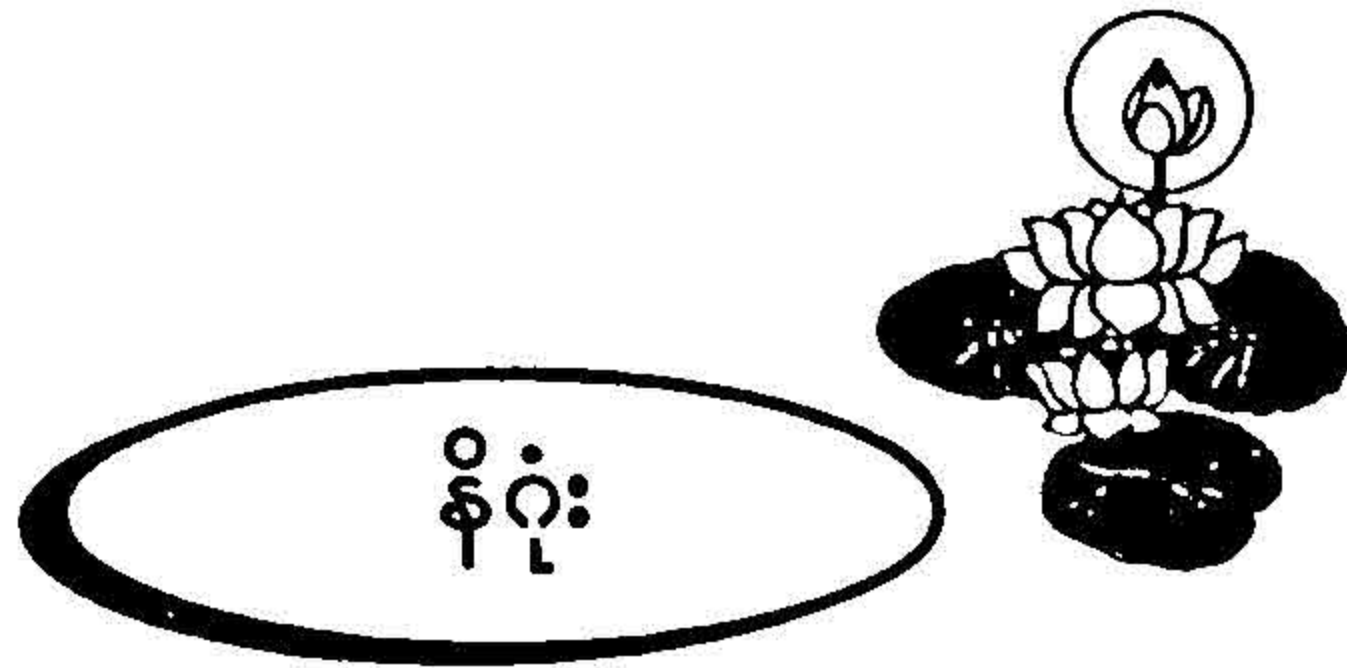
ပြန်ပြီးဖြစ်ရတယ်။ ဒါကို အကြိမ်ကြိမ်ဖတ်၊ နားလည်အောင် နှလုံးသွင်း၊ ဝိပဿနာအလုပ်ကိုလည်း လုပ်ပြီး ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ (၅)ပါးကို မြင်အောင်ကြည့်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပျက်နေသော ကိစ္စအဝဝတို့သည် အစဉ်မပြတ် တရစပ် စီးဆင်းနေသောအလျှင် သို့မဟုတ် အရှိန်တခုသာ ဖြစ်ကြောင်း ကိုယ်တိုင်သိမြင်လာရပါမည်။ ထိုရုပ်နာမ်တို့တွင် တည်မြဲနေသော အရာသည်လုံးဝမရှိပါတကား၊ အရာရာ တိုင်းသည် ဖြစ်ပေါ်လာလိုက် နောက်ပြီး ပျောက်ဆုံးသွား လိုက်နှင့်သာ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်လျက်ရှိနေသည်။ ငါဆိုတာ မပါသော အတ္တဆိုတာ အမှန်တကယ်မရှိသော ဖြစ်စဉ်ကြီး တစ်ခုသာရှိသည်ကို တွေ့နိုင် သဘောပေါက်လာနိုင်ပါသည်။ အဲဒီဖြစ်စဉ်ကြီးသည်လည်း အကြောင်းနှင့် အကျိုးဆက်နေ တာကိုပါ သတိပြုနေရမှာ ဖြစ်ပါသည်။

မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားပြသခဲ့ သည့် သာဓကတွင် ဂင်္ဂါမြစ်ရေပြင်ကြီးပေါ်၌ မိုးပေါက် ကလေးများဖြစ်သော အတိုက်ခတ်ကြောင့် ရေပွက်ကလေး များ ဖြစ်ပေါ်နေသည့်အလား သင်္ခါရတရားအတိုင်းပင် မိမိ၏ ဒွါရ (၆)ပေါက်၌ အတိုက်ခတ်ဖြစ်သော အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ အသိ စသည့် အာရုံတွေ ဖြစ်ပေါ် နေရပုံကို သတိမပြတ်ကြည့်ပြီး ဒီခန္ဓာငါးပါးသည် သူ့သဘော သူ့ ဆောင်ပြီး ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အစဉ်ကြီးတစ်ရပ်ပါလားလို့

ဆင်ခြင်နိုင်ရပါ မည်။ ဂင်္ဂါမြစ်ရေပြင်ကြီးသည် ရေပွက်များ
 တဖျောက်ဖျောက် အောက်မှာပင် အရှိန်မပျက် သူ့သဘော
 နှင့်သူ စီးဆင်းနေသည့် သဘောအတိုင်းပင် ကျွန်ုပ်တို့၏
 ဘဝဖြစ်စဉ်ကြီးလည်း အရှိန်နှင့်တကွ အကြောင်းအကျိုးတွေ
 ဆက်နေသည့် အရာတစ်ခုမှလွဲ၍ အခြားဘာတစ်ခုမှ မရှိ
 ပါလား။ ဝိညာဉ်ကောင်လေးလည်းမရှိ၊ ငါလည်းမရှိ၊ အတ္တ
 ဆိုတာလည်းမရှိလို့ သဘောပေါက်ကြရန် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
 တရားတော်ကြီးကို ရှင်တော်ဘုရားက ဟောကြားခဲ့ခြင်း
 ဖြစ်ပါသည်။ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား တော်ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည်
 သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းကွာနိုင်ကြပါစေ။ အမှန်မြင် အမှန်သိ
 နိုင်ကြပါစေ။

ဤနေရာတွင်လည်း ပရိယတ္တိနှင့် မတင်းတိမ်ပဲ
 ပဋိပတ္တိလုပ်ငန်း (ဝိပဿနာ)ကိုပါ ကျင့်ကြံအားထုတ်မှသာ
 ယခုတင်ပြခဲ့သလို အမြင်မှန်မျိုးရနိုင်မည်ဟု ရဲဝံ့စွာဖော်ပြ
 ပါရစေ။

“ယထာဘူတံ ဉာဏယသတ္တာ ပရိယေသိတဗ္ဗော”

အဓိပ္ပါယ်သည် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိဖို့ရာ ဆရာကောင်း ရှာပါဟု ဖြစ်ပါသည်။ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဆိုဆုံးမသည့်စကားကို ပြန်လည်တင်ပြလိုပါသည်။

- ယထာဘူတာကျဘို့ရာ ဆရာရှာလေဘိ
- တိမ်လျက်နက်တယ် ကျင်းလျက်ကျယ်၊ တကယ် ကျမ်းမှာရှိ။
- လွယ်လျက်ခက်တယ် သိနိုင်ဘွယ် တကယ်ဆရာရှိ၊ တရားရနိုင်ဘို့၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုဘို့ ဆရာကောင်း ရှာပါလို့ဆိုပါသည်။

ဆရာကောင်းသည် ဘုရားရှင်ပင်ဖြစ်သည်။ ဘုရားသည် ကနဦးဆရာဖြစ်သည်။ ပရိယတ်သည် ဘုရား၏ ကိုယ်စားတော်ဖြစ်ပါသည်။ ပရိယတ်မရှိသော ပဋိပတ်သည် ကန်ဘောင် မရှိသော ရေကန်နှင့်တူကြောင်း တင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရားဟောကြားခဲ့သော သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာ

ဝိနည်းတို့သည် “ယော ဝေါအာနန္ဒမယာ ဓမ္မောစ ဝိနယောစ ဒေသိတော ပညတ္တော၊ သော ဝေါမပစ္စ ယေနသတ္တာ” ဘုရားရှင်ထားခဲ့သော ဆရာကောင်းများဖြစ်ပါသည်။

ပရိယတ္တိကင်းသော ပဋိပတ္တိသည် တက်မ မပါသော လှေနှင့်တူသည်ဟု သိရပါသည်။ စာရေးသူ ကိုယ်တိုင် စာပေ ပရိယတ္တိကို တီးမိခေါက်မိမှ တရားကို ပိုမို သဘောပေါက်လာကြောင်း ဝန်ခံဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ပဋိပတ္တိ လုပ်ငန်းကို ကိုယ်တိုင်အားထုတ်လာခဲ့သဖြင့်လည်း တရားတော်များ၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်တို့ကို ထိုးထွင်း စဉ်းစားလိုရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပရိယတ္တိနှင့် ပဋိပတ္တိ စွယ်စုံမှသာလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာကို အမှန်နားလည်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ပါမည်။

ယခုအခါတွင် ပရိယတ္တိကို ပို့ချနေတော်မူကုန်သော ဆရာတော်ကြီးများသည်လည်း များသောအားဖြင့် ပဋိပတ္တိ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းကို လက်လွတ်ထားကြသည်မဟုတ်ကြောင်း သိရှိထားပါသည်။ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်နှင့် ပဋိဝေဒနယ် (၃)ရပ် ရှိကြောင်း ပရိယတ္တိသာမက ပဋိပတ္တိကိုပါ ကျင့်ကြံပါမှ ပဋိဝေဒနယ်သို့ ကူးပြောင်းလွတ်မြောက်သွားနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ပဋိပတ်လုပ်ငန်းကို ကျင့်ကြံအားထုတ်နေသူများနှင့် နည်းလမ်းပြနေသော ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယတို့သည်လည်း ပရိယတ္တိကို ပစ်ပယ်ထားခြင်းမရှိကြပါ။ ပရိယတ်စာပေ ကျမ်းဂန်များ လုံးဝမတတ်ကျွမ်းခဲ့သော မှော်ဘီသဲအင်းဂူ ဆရာတော်ကြီး ပင်လျှင် ခန္ဓာကိုယ်တွေ့တရားများ ဟောကြားပြသနေခဲ့သော်

လည်း ပရိယတ္တိကျွမ်းကျင်သော ဆရာတော်ကြီးများကို ရှိသေလေးစားစွာဖြင့် အနီးကပ်ပင့် ဖိတ်ထားပြီး ဘုရားဟော စာပေပရိယတ်များကို အနီးကပ် လေ့လာဆည်းပူးလျက် ရှိကြောင်း ကိုယ်တိုင်တွေ့ရှိခဲ့ ရပါသည်။ ၎င်းနောက် ခန္ဓာ ဉာဏ် ရောက်တရားနှင့် ပရိယတ္တိ တွဲဖက်ပေါင်းစပ်၍ ဟောပြော လာခဲ့သည်ကို ကိုယ်တိုင် ကြားနာခဲ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးသူသည် ပရိယတ်ကိုပါ လေ့လာဆည်းပူး လျက်ရှိပါသည်။ ထိုနယ်(၂)ခုမှသည် ပဋိဝေဒနယ်သို့ ရောက်ရှိနိုင်ရန် ဆန္ဒပြင်းပြ လျက်ရှိနေပါသည်။

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စ

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခ တို့မှ

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တကို ကိုယ်တိုင်သိရှိပြီး သစ္စာ(၄)ပါး တရားတော်မြတ်ကြီးကို ကတဉာဏ်ဖြင့် သိရှိရယူလိုပါ၏ဟု ရည်မှန်းချက်ထားရှိပါသည်။ ရည်မှန်းချက်အထမမြောက် သေးသော်လည်း မိမိသိသမျှ ဉာဏ်ရောက်သမျှတို့ကို မှတ်တမ်း သဖွယ် ရေးသားပြုစုနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စာအုပ် ရိုက်ထုတ် ဖြန့်ဝေနိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ မဖြန့်ဝေနိုင်သည် ဖြစ်စေ မိမိ မှတ်သား မိသမျှ သိသမျှနှင့် ဉာဏ်သွားသမျှလောက်ကို စာရွက်ပေါ်တွင် အက္ခရာတင်ထားလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ယခု တရားစာပေ ကို ရေးသားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ပဋိပတ္တိလုပ်ငန်း တစ်ခုတည်းဖြင့် ဤစာအုပ်မျိုး ရေးသားနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ရေးဝံ့သည့် သတ္တိလည်း ရှိလာမည်မဟုတ်ပါ။ သင့်တင့် လျောက်ပတ်သော တရားစာပေတို့ကို လေ့လာဆည်းပူးခြင်း၊

ဓမ္မသာကစ္ဆာအဖွဲ့ဝင် တရားဓမ္မ ကျွမ်းကျင် ပြည့်စုံသူများထံမှ နှစ်အတော်ကြာ ပါဝင်နာကြား၊ ဆွေးနွေးလာခဲ့ခြင်း၊ ဟံသာဝတီ ပဋိန်းကျောင်းတိုက်ကြီး၌ ပဋိန်းတရားတော်ကို သင်တန်း တက်ရောက်ဆည်းပူးခဲ့ခြင်း စသည့် အတွေ့အကြုံများအပေါ် မှီ၍ ဤစာအုပ်ကိုရေးသားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ပဋိန်းသင်တန်းတင်ရောက်ခဲ့ခြင်းမှာလည်း စာရေးသူ သည် ပဋိန်းသင်တန်းမတက်မှီက ပဋိန်းကျမ်းကြီး၏ ထူးခြား ချက်တစ်ရပ်ကို စူးစမ်းလိုသည့် ဆန္ဒတစ်ခုပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ပဋိန်းဒေသနာတော်မြတ်ကြီးကို ဆင်ခြင် တော်မူသည့်အခါ၌ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်မှ ရောင်ခြည် တော်တွေ ကွန့်မြူးထွက်ကြွလာတယ်လို့ စာမှာ ဖတ်ရှုမိတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားမှာ ယခင်အခါက ရောင်ခြည်တော်မကွန့်မြူးပဲနှင့် ပဋိန်းဒေသနာတော်ကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်တဲ့အခါမှ ရောင်ခြည် တော် မြူးကြွထွက်ပေါ်လာတယ်ဆိုတာ . . . ဘာကြောင်း ကြောင့်လဲ မြတ်စွာဘုရားဟာ တန်ခိုးတော်အနန္တနဲ့ ပြည့်စုံနေ တာပဲ၊ အချိန်မရွေး ရောင်ခြည်တော် ကွန့်မြူးလို့ရတာပဲ၊ ဘာကြောင့် ပဋိန်းဒေသနာကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါမှ ရောင်ခြည်တော်များ အလိုလိုထွက်ပေါ်လာရတာလဲလို့ စဉ်းစား မိပြီး သိလိုသောဆန္ဒဖြင့် ပဋိန်းသင်တန်းကို စတင် တက်ရောက် လေ့လာမိတာပါပဲ။ သင်တန်းပေးတဲ့ဆရာတော်ကလဲ သင်တန်း သားများနားလည်အောင် စိတ်ဝင်စားဘွယ်ဖြစ်အောင် ရှင်းလင်း ပြပေးနိုင်သူဖြစ်ပါတယ်။ နမူနာအမျိုးမျိုးပြပြီး တစ်ခုပြီးတစ်ခု တစ်ပိုဒ်ပြီး တစ်ပိုဒ်စိတ်ဝင်စားဖွယ် သင်ကြားပို့ချပါတယ်။

(၂၄) ပစ္စည်း အားလုံးမပြီးသေးခင်မှာပဲ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်၊ အကြောင်းတွေကလဲ တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုးလောက (၃)ပါးမှာ အားလုံးအကြောင်းတွေရှိလို့ အကျိုးတွေဖြစ်နေတာ ဘယ်သူကမှ လုပ်ပေးတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ လူသတ္တဝါရယ်လို့ ဖြစ်လာတာလဲ အကြောင်းရှိတယ်။ ကြီးပြင်းလာတာလဲ အကြောင်းရှိတယ်၊ ချမ်းသာတာလဲ အကြောင်းရှိ၊ ဆင်းရဲတာလဲ အကြောင်းရှိ၊ အိမ်ရှေ့မင်းသား ဖြစ်တာလဲ အကြောင်းရှိ၊ ဘုရင်ကြီးဖြစ်တာလဲ အကြောင်းရှိ၊ ဝမ်းနည်းတယ် ဝမ်းသာတာလဲ အကြောင်းရှိ၊ တောတောင်၊ ရေမြေ၊ သမုဒ္ဒရာတွေ ဖြစ်လာတာလဲ အကြောင်းရှိ၊ အကြောင်းတွေကလဲ တစ်ခါမှ မစဉ်းစားမိတဲ့အကြောင်းတွေ၊ ယခု ပဋ္ဌါန်း တက်နေတာကလဲ အကြောင်းရှိတာပဲ၊ အမှန်တော့ သူ့ကိစ္စနဲ့သူ ဖြစ်တာ၊ ပျက်တာတွေပဲရှိတယ်၊ ငါလဲမရှိ၊ သူလဲမရှိပါလား၊ သင်တန်းမှာ စိတ်ဝင်စားပြီး တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆင်ခြင်မိလာတဲ့အခါ အလိုလို စိတ်ကြည်နူးမှုတွေ ဖြစ်လာပါတယ်။ မိမိခန္ဓာအတွင်းက သွေးများလှုပ်ရှားလာတယ်၊ သန့်စင်လာတယ်လို့ ထင်ရပါတယ်။ မိမိမျက်နှာမှာလဲ အလိုလို ကြည်လင်လာတယ်လို့ ခံစားလိုက်ရပါတယ်။

အကြောင်းကြောင်းတွေကလဲ... တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်နေတော့ သမုဒ္ဒရာမျှမက ကျယ်ဝန်းတဲ့ ဘုရားရှင် ဆင်ခြင်တော်မူသော ဒီပဋ္ဌါန်းကျမ်းဟာ (၂၄) ပစ္စည်း၊ ဒီထက်ပိုပြီး ရှိသေးလားလို့ စဉ်းစားရင် ပိုပြီးမရှိနိုင်လောက်အောင် ပြည့်စုံကျယ်ဝန်းနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ကျွန်ုပ်သာ

မဟုတ် တက်ရောက်သူ သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသား အားလုံးရဲ့ မျက်နှာတွေကလဲ ကြည်လင်တောက်ပရွှင်လန်းနေတာ မြင်နေရပါတယ်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ဉာဏ်တစ်ထွာနှင့်ပင် ဤမျှလောက် ကွန့်မြူး ကြည်နူးနိုင်သေးလျှင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်နှင့် အတိုင်းမရှိဆင်ခြင်တော်မူလိုသာ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော် မြတ်ကြီး ရောင်ခြည်တော်တွေ ကွန့်မြူးထွက်ကြွလာတာလို့ မအံ့ဩတဲ့အပြင် အာရုံမှာမှန်းဆပြီး ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကို အနူးအညွတ်ပူဇော်မိလိုက်ပါကြောင်း ဤစာအုပ်တွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ပဋိပတ္တိ အားထုတ်ပွားများနေသူများကို ပရိယတ္တိကိုလည်း လေ့လာမှတ်သားသင့်ကြောင်း ဤ “ပဋိပတ္တိမှသည်ပရိယတ္တိသို့” စာအုပ်ဖြင့် ပူဇော်လိုက်ရပါကြောင်း။

ကျွန်တော်က သင်္ချာသမားမဟုတ်ကြောင်း အထက်တွင် တင်ပြခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ဒီသနိကာဘာသာတွင် ဂုဏ်ထူးတန်းကို တက်ခဲ့သေးသောကြောင့် အဆင့်မြင့်ယုတ္တိဗေဒ (Advanced Logic) ကို ယူခဲ့ရသေးသည်။ Logic က သင်္ချာနှင့် ထိုက်သင့် သလောက် ဆက်စပ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ချို့နေရာများတွင် ဝိုးတဝါး မုန်းဆ နားလည်နိုင်သလိုလို ရှိခဲ့သည်။ သင်္ချာသည် ဂဏန်းများပေါ်တွင် အခြေခံသည်။ သို့သော် မြင့်လာတော့ ဂဏန်းတွေ ပျောက်သွားပြီး အကျိုးအကြောင်းဆက်စပ်မှုများပေါ်၌သာ ကျက်စားလာတော့သည်။ နောက်ထပ်မြင့်လိုက်တော့ အကျိုးအကြောင်းဆက်စပ်မှုဆိုသည်ကပင် မီးခိုးမျှင်လို ဝိုးတဝါးဖြစ်လာသည်။ ယခုလည်း တရားသဘောတွင် အကျိုးအကြောင်းဆိုသည်ကပင် မိမိက ဆက်စပ်ထားလေသလော ဆိုတာတွေကို ကျွန်တော် ရေးတေးတေးထင်လာမိသည်။ စာဖတ်သူ ကိုယ်တိုင်က တရားသမား (ပဋိပတ္တိ၊ ပရိယတ္တိသမား) ဖြစ်လျှင် ကျွန်တော်တို့လို လှူပြုန်းတွေထက် အဆတစ်ရာလောက် နားလည် သွားပါလိမ့်မည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ “ပဋိပတ္တိမှသည်...ပရိယတ္တိသို့” ဟူသောအမည်နှင့် လိုက်အောင် ကြိုးပမ်းထားသည်ဟုတော့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါသည်။

အောင်သင်း

